

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

227

2004

Gutenberg Chart

Ch.

ԿԱՆԵՄԻՍ Մ. ՏԱՏԵՐԵԱՆ

1700s

ԳՅՈՒԼ-ՏԵՂ ՀԻՍՍԵ

ԵԱԼԻՕՏ

ՄԻՒԼԱԶԱՋԱՌԸ ԱԽԼԱԳԻՑԵ

Պ.Հ.

ՄԵԳԱԼՈԹԸ ՄԻՒՆԹԵԽՍՈՊԵ

ԳՅՈՒՄԸ ԷՎՎԵԼ

ԳԱՀԻՐԵ

ՄԱԹՊԱՎԻ ՍԱՐԳԻ ԴԱՐԲԻՆԵԱՆ

1900

ՄՈՒԳԱՍՏԷՄ

Հագդ Թէալա հազրէթլէրինին ամեւ ու նուսրէթիլէ, պու կիպի պիր էսէրի միւֆիտին, թապու նէշըինէ մուվաֆֆադ օլտուղմտան հաշի մին զայրի հատախն քէնտիմի պախթիյար առա էտէրիմ:

Իշպու էսէրի աճիզանէմին նէ՛ հալ ու քէյֆիյէթլէր թահթընտա վէ նէ՞ զէման գալէմէ ալբնարլընա վէ մատաէլէրինին՝ նէ՛լէրտէն խպարէթ պուլունտըլընտա տափր պիր գաչ սէօզ սէօլէմէքլիյիմ թապիի տիր:

Ալէտաէվամ զալէթալար վէ քիթապլար թէրձէմէսի եա թէլիֆիյլէ վէ եախօտ քիթապէթ վէ խիթապէթ վէզափիյլէ մէզզուլ վէ միւսթախտէմ պուլունանլարըն՝ պու միսիլիւ էսէրլէր մէյտանա չըզարմաւարընա պիթթապի տահա զիեատէ սուհուլէթլէրի օլապիլիր: Անլէրին սրհնէթ ու աֆիյէթլէրի պիր քէմալ օլուպ վագթ ու նագտլարը տախի միւսատէլի օլուզը թագտիրտէ, արթիյէ պուլուզպլարը վագթ ու ֆուրսաթւարընը պէօլէսի քիթթապլար թէլիֆինսէ հասր էթմէլէրի պիր նօգթաի նազարտան էլլէնձէ առա օլունսա սէզա արբ: Լաքին պու, մէզքիւր միւնասէպէթլէր թահթընտա գալէմէ ալբնմըշ պիր քիթթապ տէյիլ տիր:

Պիզ, պու էսէրիմիզի, զարիա պիր տիեարտա, պիր քէօշէի ինզիվատա՝ թէալլիւգաթ վէ տոսթլարըն թէշվիգաթ վէ մուալէնէթինպոէն պախտ պուլունտըլըզ վէ իշ կիւմ իւէ մէշզուլ օլուպ թէայյիւշի տարուրիմիզ արգասընա տիւշտիւթիւնուզ վէ անձագ իշ գըլէթինտէն նաշի պօշ վագթըմըզը հիւսնի խարէյէ սայ ու իդտամ էյլէտիյիմիզ պիր զէմանտա թէլիֆ էթմիշիզ տիր: Տահասը վար:

31871-64
Կ5-132-64

Իշպու էսէր, անըպպատան նիչէլէրինէ մալիւմ օլտուզը իւզը միւտտէթի մէտիսէտէն պէրու տիւչար օլտուզը էմբազը գալպիյէմ (լոէլէճանը զալպ) սէպէպիյէ հէր զէման միւթէզզիվ վէ միւզթարիպ պուլունտըզը պիր հայաթը միւշքիէ իչինտէ դալէմէ ալընմը տըր : Պու ծիհէթ պաշգալարննա տա շայանը տըզգափթ կէօրիւլէպիլիր իսէտէ, անճագ պու ածիզէրի պիլիր քի, նէ կիպի պիհուզուրլըզլարա կէօյիւս վէրիլէրէք թէշէպպիւս էտիլէն պու իշ՝ քէմալը սապը ու սէպպիթիէ քէմալա խոալ էտիլմիշ տիր :

«Սաղամ ֆիքր, սաղամ վիւճուտտա մէվճուտ» տէնիլմիշ իսէտէ, նիչէ սաղամ վիւճուտլըլարտա՝ խասթէ ֆիքր, վէ նիչէ խասթէ վիւճուտլըլարտա տախի՝ սաղամ ֆիքր պուլունտըզնա տահի՛ ածիզլէրինին իշպու էսէրի նաչիզի՝ պիր տէլիլի դավի վէ պիր իսպաթը մուզնի տէյիւ թէսլիմ օլունսա հազգ վէ սէզա տըր : Պէսլէճէ պազը խասթալըզլար վէ միւշքիլաթլար ինսանը միւժիզէ ինրասընա սէվգ էյլէր :

Քիթապըզտա միւնտէրիմ պուլունսան պազը շիրէր վէ պէնտէլի, էսիրիքրաշ պուլունտըզը էսնալէրտէ թէճրիպէմէթէմասէն թահրիր օլունմուշ ալրլար : Անէրտէն սալթ պիր գաչ շիր վէ պէնտէրին՝ մուզտատէմա անեւարինտէտ տէրը օլունուզը մէղքիւր ճէրիտէի ֆէրիտէի միւթալատ պուլուրանլարն մալիւմի տիր :

Քիթապըզզ սայքի քիւլիէն ախլագի մէվատտ ու մէսալիտէն իսպարէթ օլուզ՝ անտէ, հէր քէսին զէվդ ու շէվգինէ, մէզագ վէ միւզաճընա միւսափտ էտէպիյէ, լաթիիէ, հիքեայէ վէ մէպահիսի միւֆիտէի սափրէ տախի մէվճուտ տըր :

Սապուրանէ անըն պիր գաչ սահիքէսինի գրաաթէտէնլէր, ասըլ քէնտիլէրին արատըզլարը հայաթի վէ մունիմ իպարէլէրէ թէսատիւփ էյլէտիլէրինի պիլ միւ-

շահէտէ՝ պիթթապ զիյատէսիյլէ մէմնուն գալաճազլար տըր: Խուսուսա՝ միւսատըփ օլտըզլարը շիրէրտէն ֆէլզէլատէ մահզուզ վէ միւթէլէզզիզ պուլունարագ պիր գաթ տահա շէվգ ու շէթարէթլէրի արթաճագ տըր :

Էրմէնի իւլ հուրուփ թիւրքի իւլ իպարէ օլան վէ շիրէր իլէ մունարրէր պուլունան պու միսիլիւ պիր քիւթազըն էմսալը շիմտիյէտէշ մէյտանը ինթիշարա վազ օլունմամըշ տըր զանիընտայըզ :

Իշպու էսէրին պիր զըսմը տախի, մէշահիր վէ էազիմին էմսիլէի էտէպիյէ վէ սասրը քեարկիւզարիլէրի իւգէրինէ մուխթասար միւթալէաթտան իպարէթ տիր:

Պու քիթապ՝ հէր սընըփ էհուլինին միւթէլմա վէ մունաքէմէսինէ միւսափտ օլմաույլա մաէն, մէքթէպւէրտէ վէ ալէլսուսուս ափէլէր տէրունինտէ օգունմադա զայէթ էլվէրիչը տիր :

Անըն մատտէլէրինին՝ մաթլուպաթա կէօրէ թավսիլաթ վէ միւնսաէպէթէ թաւրիր օլընտըզը, լիսանըն սատէլիյինէ արգաթ էտիլտիյի, վէ էտէպիյաթա վէ գավախտի լիսանը օսմանիյէյէ մուվաֆըզ պուլունտըզը՝ հէր քէսմէ շաեանը մէմնունիյէթ խուսուսաթտան իսէտէ, պու կիպի վասի պիր էսէրին պալատա զիքր էթտիյիմիղ անվալ ու քէյֆիյէթլէր միյանընտա գալէմէ ալընմըշ պուլունմասը՝ սալթ գարիյունը քիրամըզըզն թագտիրինէ շայէսթէ օլսա քեափի տիր : Մինդայը հատախն՝ ֆիքրիմի շու միսալ իլէտէ իզահ էտէյիմ : Ճօն Պընեանըն էսէրինին՝ էզ հէր ճինէթ շաեանը թագտիր վէ գապուլ օլմասը՝ անըն սալթ միւնտէրիճաթըն ֆէլզէլատէ կիւզէլ վէ ածափ օլտըզընտան տէյիլ, իլլա տահա զիեատէ շաեանը հիքմէթ օլան ճինէթ՝ էօյէսի պիր էսէրին պիր քէօյէի ինզիվատա մահումիյէթ վէ սուուպէթի աղիմէ իչինտէ թահրիր զըլընմըշ օլմասը տըր : Պինաէն ալէյն, զարիյունըմըզըն ավֆընա

բաղմէն շու գատարընը խալիսէթի տէրունիմէ իլավէյէ
իճթիսար էտէրիմ քի, իշպու քիթալըմըզըն միւհթէ-
վիյաթը մուհիմէսի նէ տէրէծէ շաեանը թահսին իսէ,
անլէրին միւշքիլաթը ֆէվգէլատէ իշնտէ թէրթիս վէ
թահրիր էտիլտիյի խուսուսը՝ տահա զիեատէ շաեանը
թագաիր վէ շաեանը կարէթ օլսա սէզա արը : Իշթէ
պու ճիհէթ՝ վաթանտաշ, միլէթտաշ վէ հէմճինսինէ
ճիւզի պիր իփափ խըտմէթտէ պուլունտուշ օլան պու
պէնտէլէրինի՝ ճէսարէթ վէ ֆէրահիյէթէ սէզգ էտէճէք
տիր :

Պինապէրին, իւմիավարըմ քի, հէր սընըփ զէվաթը
միլէթփէրվէրան, խուսուսիյլէ հէմչէհի էփէնտիլէր իլէ
սաիր անըպպայը ֆէտաքեարան՝ քիթալըմըզըն միւթա-
լէասընա րադպէթ էթմէլէրիյլէ սէրապէր, թէզգի վէ
ֆիրուիթը պա՛շնտէ տախի թէշվիզաթը լազըմէյի պի-
տիրիզ պույուրաճտպլար արը :

Քիթապըմըզ՝ միւթալաա օլընտըզը զէման՝ վուզու
պուլան գալէմ վէ լիսան խաթալընըն տամէնի ալփ իլէ
մէսթուր պույուլմասընը՝ էրպապը զալէմտէն պիլ
խասսա թէմէնի էտէրիմ :

1900 Մարտ 21

ԿԳԵՄԷՍ Մ. ՏԱՏԼՐԵՍՆ

Գահիրէ

(Եօղղատլը)

ԳԸՍՍԷՏԷՆ ՀԻՍՍԷ

ԱԶՏԱՆ ԶՕԳՏԱՆ

Սանա նասիհաթըմ պու արը, չօգնա տինլէ սէօյլէ աղ,
Առլա պիր քիմսէ էթմէսին, հիչ պիր կէօնէ իյթիրազ :

Պունու պիլ քի, չօգ քեարլը արը, չօգ աղլամագ՝ կիւլմէք աղ,
Տիւշիւն պիր քէնտի քէնտինէ, վա՞ր մը պունտան մու-
հիմմ վազ :

Դայրէթքէշ օլմագ իսթէրսէն, չօգնա չալըշ ուեռու աղ,
Տէմէ թէնպէլլէր միսիլիւ, կէլէն գըշ արը եախօտ եազ:

Զօգ ուեռումագ իշիւն պազէն վածիպ տիր տիւշիւնմէք աղ,
Տէմտէ պիւթիւն խաեալաթտան տէրհալ կէչլմէլլի վազ:

Սանա կիւզէլ պիր տէրս պահա, չօգնա տիւշիւն սէօյլէ աղ,
Իշթէ պունտան էտէրթէվլիտ, շան ու շէօհրէթ, իմթիյազ:

Իսթէրսէն չօգ տինտար օլմագ, սափի կէլին, սիւսէն աղ,
Ճէշ քիմսէ սէնի պիլմէսին, հօփապամիզաճ, զիյնէթսազ:

Հազիզի պիր գանուն արը շու, հէր ան վէր չօգ, ալ սէն աղ,
Պու թարիզլէ պիր չօգ զալպլէր, օլմու; մէմնուն մէսփուր,
չազ :

Էկէր ազիլ ատէմ իսէն, չօգ իտրաք էթ տինլէ աղ,
Սիվրի սինէքուն իպրէթ ալ, օլսուն սանա սանթուր սազ:

Զօգ սագընա պիլիր իսէն, տիւնեատէ աղլարսըն աղ,
Զալըշ քի սանա էտէսին փաք մէսլէքի իթթիխազ :

Զօդ զէքի տիր ոլ ատէմ քի, չօդ իշ կէօրիւր, իշլէր աղ,
իշլէտիքճէ հէր ըուզուշէպ, ասլա եօրկունլըգ տույմազ:

Զօդ արթըրմագ իսթէր իսէն, էթ իտարէ, խարճա աղ,
շիւնքի պօշա սարփ էթմէյէն, սէֆալէթէ օղրամազ :

Կէօրտիւյիւն հէր ատէմտէ քի, վար մալիւմաթ չօդ եա աղ.
էթ՝ րիայէթ, թալթիփ, հիւրմէթ, օլսատա քէլ եախօտտազ:

Սէրվէթ ու ձէմալըն սէնին՝ չօդտա օլսա եախօտ աղ,
Սաղըն հիչ պիր շէյին իլէ, էթմէյէսին քիպր ու նաղ :

Դանաաթըն չօդ օլտուգծա, ֆարդ էթմէզ գաղանսան աղ,
Անճագ պիլ քի ձէնապը Հագգ, սէնաէն էտէճէք տիր հազզ:

Զօդ խալըրիսահ օլմագ իշիւն, օլ ֆէտաքեար, արթըր աղ,
Պիլ քի էթտիյին էյիլիք, ասլա պուլմազ, ինգըրազ:

Վար աըր էօյլէ տինտար քի չօդ տուա էտիպ սէօյլէր աղ,
Միւրախիք օլան շէյտէն, դայէթ իտէր իհթիրազ:

Սատրդ օլմագ իսթէր իսէն, էթմէ կիւնահ չօդ եա աղ,
Տէր խաթըր էթ քի սէմտատ, վար սանապիրթամ սոլմազ:

Պիւա ֆարդ չօդ սէվ հէր քէսի, լաքին էթ էմնիյէթ աղ,
Զիւնքի պիլինի՞ր մի ինսան, նէ ուսթա տըր նէ դուրնազ :

Պիր մուհիմմ տէրս տիր պու սանա, չօդ խալիս օլ, սէվ
ֆէք աղ,

Զօդ մուհապէթաէ քեար էթմէզ, սըտգ՝ տէյիլ իսէ էսաս:

Խավփ էթմէ հիչ տիւշիւնիւպտէ կիւնահըմ չօ՞գ մը եա աղ,
Պու կիւն սըտգ ու սատագաթլա, Հագգա թէսլիմ օլմազ
ֆարզ :

ՕՆ ՏՕԳՈՒԶԸՆՃԸ ՏԷՂՐԷ ԷԼՎԵՏԱ

Ագրան ու էմսալին միյանընտա պիհէմթասըն սէն
էյ օն տօգուզընճը տէհր, աէհրլէր իշխնտէ պիր տէվրի
միւնէվլէրի փիւր էսէր սէն սէն :

Կէչմիշ տէհրլէրին ալթուն թաճը, կէլէճէք ասըր-
լարըն իսէ հէր տէրտինին իլաճըրն. կէչմիշ օլան ասըր-
լար՝ սէնին մատունընտա գալարգլարը կիտի, անլէր-
տէքի ճիւզի քիւլլի. նիւմաեան օլան ասարը թէրագ-
գրյաթը տախի թէգատիւմ վէ թէքէմիւլաթ գանատ-
ւարընլա մէսթուր էյլէյիս՝ հէր մէզլիյէթ, հէր գլյմէթի
քէնախնէ մահսուր էյլէտին. հէր նէ գատար սէն իլէլ-
էպէտ կէշիս կիթմէքտէ՝ սօն տէֆա էլվէտա էլլէճէք-
տէ՝ իսէնտէ, սէնին ասարը ֆէյզիգնարըն իլա նիհայէ
պազը աըր, սէն քէմաքեան սավուշուր իսէնտէ ճինսի
պէշէրէ պախս էյլէտիյին կէօնակէօն նիյյամ ու պէրէ-
քեաթ, ինսան ու մուհասսէնաթընլա գափմ ու տախմախն:
Սէնին իլէ տիւնեա զիյատէսիլէ պէրխօրտար օլտու
վէ չօգլար սէլամէթ վէ իսթիրահաթ պտւլտու : Սէնին
տէվրինլէ տիր քի տիւնեատա զայրի միւմքին ատտ
օլունան շէյլէր իմքեան գապուլ էտիպ քեամիլէն հալլ
օլունտու վէ նիչէ միւշքիլաթ վէ սուուպաթը աղիմէ՝
թէսհիլաթա միւպէտակէ օլտու : Սէն՝ պէնի ատէմէ
սէվանէվ սիւնուլէթ վէ միւնասէպէթ պախս էլլէտին,
վէ նիչէ մէքթում վէ մէսթուր օլան վէ էսրարէնկիզ
պտւլունան շէյլէրին միֆթահը օլտուն վէ պէօյլէճէ հէր
շէյէ պիր չարէ պուլտուն : Իլմի, սէնաի, մէտէնի վէ
սիւնասի տակրէլէրտէ, նիհայէթ մատափ վէ մանէվի ա-
լէմտէ նիւմաեան օլան թէրագգրյաթը ֆէլգէլատէ վէ
մուհասսէնաթը միւթէտատիտէ սէնին հիւնիւ սէմէրէ
վէ աթիւն տիր :

Սէն՝ կէմիշ գարանլըզ ասօրլարըն նուրը վէ էն մէշհուրը օլտուն։ Տէրունի զուլմէթտէ կէզէնէրէ նուր իշրադ էյլէտիպ՝ անլէրի նուրանի վէ րունանի թարբէրինէ տէլալէթ էյլէտին։

Սէնին իլէ տիւնեա իհթիյաճաթը՝ զարուրիյէտինի դրամէն տօլտուրառու, եախօս տիւնեանըն պարը կիրանընա թար ու վիրանընա մէտար վէ մուլին օլարագ՝ սէնտէն սօնրա կէլէծէք ասօրլարա եախօս անլէրտէ եաշաեածագ օլանլարա հիւսնի իպրէթ օլտուն։ Անլէր սէնի տէրիսաթըր էթտիքձէ քէնտիլէրինէ չէքէ տիւղէն վէրէծէքլէր տիր, վէ սէնին անլէր հուզուրընա թագտիմ էյլէտիյին սիւնութէթ վէ թէսնիլաթտան անլէր դայէթ իւլ զայէ իսթիֆատէ էյլէմէյէ վէ տիւնեայը մէտու զըլմաղա սայ ու զայրէթ էյլէյէծէքլէր տիր, անլէրին իփթիխար վէ թէրագգրանընտա եինէ սանա համլ օլունածաղը պէտիհի տիր, զիրա անլէրէ հիւսնի էմսալ օլուալ միւշքիլաթա զալէպէ էտէծէք ահսէն թարիգի իպթիտա սէն իրայէ էյլէտին։ Սէնին պախչ էտէկէլտիյին միւթէնէվփի վէ միւթէատտիս աթիյէ վէ պէնիյէլէրին, նիյմէթ վէ մէվէիպէլէրին պիրէր պիրէր թաատտատա շրգչմագ միւմքի՞ն մի տիր։ Սանա միւծիզէ տէնրի թէսմիյէ էտիլսէ պիհագգին սէզա տըր, զիրա կէշմիշ գարանլըզ տէնրլէրաէ, գարանլըզտա գաւան շէլէր շէուէփիրուզ օլմուշ վէ հատտ ու հիսապա կէլմէյէն պիր չոգ միւծիզէ նէվի ինատ ու իսթիրալար մէյտանա կէթիրիլմիշ վէ պէնի տաէմ հէր եէրտէտ անլէրտէն զիյատէսիյլէ միւսթէփիտ վէ խօշնուտ օլակէլմիշ տիր. շէօյլէ քի, պալօն վասըթասըլա կէօքտէ գուշ կիպի ու չուուպ տաղլարը տէրեալէրը աշմըշ վէ շըմէնտիքէր սայէսինտէ եէրտէտ եըլարը կիրաթէթ կիպի սիւրաթէ կէշմիշ վէ նէվ ինատ վափուար մարիթէթլէլլէ տէրեալարը վէ օգիանօսլարը եարըպ տէթտա րիւղկեար կիպի սա-

վուշմուշ տըր։ Մէշահիրի շուարատան Հոմերոս, սէնին զէմանընտա եաշասա իտի ածտապա ալէմէ մալիսմ օլան հիքմէթլի զայէմինտէն նէ շիրէր տիւզէճէք, քիմ պիլիր նէ կիպի մէտահյէլէրտէ կէզէճէք իտի։ Արիստոտէլ, Սօկրատ, Պղատօն, Ֆէնէլօն, Շէքսրիփ վէ նեւտոն կիպի մէշահիրի իւլիմա սէնին տէվրինտէ պուլունալար իտի ածտապա շու թէրագգըյաթը նէտիտէ վէ թէքէմմիւլաթը զարիպէ իւզէրինէ քիմ պիլիր զալէմլէրինի նէ՛ եօլտա օյնատաճագլար վէ նէ՛ էֆքեարը միւֆիտէտէ պուլունածագլար իտի։ Եյ վա՛ն քի անլէր շու գատար ապլ ու զէքեա, հիքմէթ վէ մէզիյյէթլէրիլէ սէնտէքի ածտիպաթտան հիչ սիրինի միւշանէտէյէ մուվաֆֆագ օլամատըլար, վէ լաքին մանէն պըրագմըշ օլաբըլարը ասար վէ պէնի տաէմէ մանէվի ալէմտէ ինրա վէ իյփա էտէկէլտիքլէրի խըտէմաթ վէ պու թարիգլէ պըրագտըլարը թէսիրաթը միւէսսիրէ սէնտէն էվլէլ վէ սէնտէ եաշաեանլարըն զըպթէսինի թահրիք էյլէտի, վէ պէօլէճէ եյ 19ընճը ասրը թէրագգըյաթհատոր, սէնտէ տաիրի վիթոր Հիւկօ կիպի, շաիր, Կլատսթոն կիպի տիմ, Պիզմարդ կիպի տիպլօմաթ, Արբահամ Լինքն կիպի շէճի, Թովմաս էտիսըն կիպի մուճիտ վէ Տուայթ ։ Մուաի կիպի եէքթա պիր միւպէշիր վէ սաիրէ զէվաթը սիթուտէսիմաթ եաշամըլար տըր, Մութլուարը սէնտէ եաշաեանլար, խուսուսա անլէր քի, ինսանիյէթին սատտէթ վէ իսթիրահաթը եօլունա էզ նէր ձինէթ ապլ ու ափրայէթլէրինի, գուտրէթ վէ գուվլէթլէրինի պիտիրիդ պուչուրմուշլար տըր։ Անլէր սէնինլէ պէրապէր իլա ախըրըտ տիւնեա եաշաեաճագլար տըր, անլէր սէնին իլէ միւֆթէխիր իսէլէրտէ տահա զիյատէ սէն անլէր վասըթասըլա իփթիխար էթմէլիսին, սէն մահզա անլէրի տիւնեայա հիպա էյլէտին, տիւնեայա կէթիրոին, լաքին անլէրտէ սէնին նամ ու շանընը,

չէսհրէթ վէ իւնվանընը պազը վէ լաեէմութ էյլէտիլէր։
Մատտիալէմ սէնինէ իհատա վէ իրշատ օլունտուղը միսիլ-
լիւ, մանէվի ալէմ տախի այնի տէրէճէ իհա վէ թէն-
վիր օլունտու : Պէշարէթ՝ սէնին վասրթանլա չար ճա-
նփի ճիհանա իշարէթ վէ իլան էտիլտի. մէտէնիյէթին
նուրու միւտտէթի գալիլէ իշինտէ տիւնեանըն հէր
թարաֆընը իհաթէ էյլէյիպ՝ նփչէ գուլմէթիէ մալամտու
օլան գըլուազը ինսանիյէ, անըն միւնիր նուրըլա տոլտու.
նիհայէթ ալէմի մատտիյաթ վէ մանէվիյաթ քիւլի
էսրարը հիքմէթի մահզա սէնին վասրթա վէ վէսիլէն
իլէ պուլտու : էպէտիյէթ իւմմանընա տօղրու թէյրան
էյլէմէդտէն էվվէլ էլլէտա էյլէյէլիմ. զիրա սէն պի-
հազգին

Պինազիր վէ պիհէմթա պիր զէմանսըն
Ալլուն Տէնիր տէնիլմէյէ շաեանսըն
Միսլի նամէսպադ պիր միւրզի ճիհանսըն
Եյ վա՛ն շիմտի հէր կէօղէրտէն նիհանսըն :

ԻՖԹԻԽԱՐԸՆ ՆԷ՞ ՏԻՐ

Մուծիսի էհէմմիյէթ տէյիլ տիր խրիսթիյան իտիյինի
էթսէն իգրար,
Խրիսթիյաննա վէ միւսթագիմանէ եաշաեապիլաիյինէ
էթ իֆթիխար :

Նէ՛ Գաիտէ տիր զէնկին օլողըլն քի հէր քէս էտէր
իլթիֆաթ վէ իթիպար,
Գանաաթքեար վէ բահաթ պիր գալպին օլողըլնա սէն
էթմէլիսին իֆթիթար :

Թազիլէթ տէյիլ տիր հէր քէս պիլսէ սէնի ալիմ վէ
քէչփ էթսէն քիւլի էսրար,
Պիզզաթ գուսուրընը գէճմ էտիպ հալիմ պիր զաթ օլ-
տուղունա էթ սէն իֆթիխար:

Թագսիրաթ վէ կիւնահընը կէօրէպիլմէյէ օլսա սէնաէ
քեաֆի իգթիտար,
Ավու իլահի իլէ անլէրի թէրք էտէպիլաիյինէ էյլէ իֆ-
թիխար :

Ալէտտէվամ քիլիսէյէ կիթմէք իլէ օլամազսըն տինտար
վէ պէրխօրտար,
Ալլահ իլէ տախմի միւլագաթտա պուլընտըլընա էյլէ
սէն իֆթիխար :

Հէր վազըթ տուա էթտիյին իլէ տէյիլ քի օլուրսըն
միւմին վէ պալմիյար,
Ալլահըն իսթիմա էտէճէյի սուրէթտէ տուա էթմէքտէ
տիր իֆթիխար :

Էլպիսէնի թէմիզ վէ փարլադ սազլամագտա օլսան
զայէթ իլէ իշկիւզար,
Գալպինի էզ հէր ճիհէթ քէրահէթիէ լէքէտար էթմէ-
մէքտէ տիր իֆթիխար :

Տիւցիւ զէվգ ու սէֆա իշինտէ սէնին հէր ան կէզէ-
պիլտիյինտէն նէ՞ չըգար ,
Պաշգասընըն կէօղ եաշընը սիլէպիլի՞րմիսին իշթէ պուն-
տա տըր իֆթիխար :

Պահաըյըն գաիմ իտիյինէ իւմիտ էտիպ էյլէմէ պիհուտէ
ինթիզար,

Միւշքիլաթ զէմանընտա ձահտըյըն տակոմ օլտուղընա
էյլէ սէն իֆթիխար :

Սէնի հէր շէյտէ թանըսալար զայէթ իլէ թէճրիպէքեար
մէշնուր վէ նամտար :
Պունու պիլ քի թէճրիպէնտէն իսթիֆատէ էտէպիլտի-
յինտէ ափր իֆթիխար :

Եկրիաթտան, թէնագիհաթտան մալիւմաթտար իտիյին
նէ սէվինձ տիր նէ տէ քեար,
Սէնի հէլացա կէօթիւրէն քիչիւք պիր կիւնահատան ու-
զընմագտա տըր իֆթիխար :

Նէ ալա տըր սըհէթին պէրքէմալ օլուպ տէյիլ իսէն
հիչ պիր իլլէթէ տիւչար,
Լաքին սըհէթի հիւսնի իտարէ վէ փաք հըֆգ էթմէք-
տէ տիր ասըլ իֆթիխար :

Զօդ լիսանլարա ակեահ օլուպ էյլէսէն դիյատէսիլէ
քէսպի իշթիհար .
Անլէրուէն չօդ իսթիֆատէ էտէպիլիօրմիուն իշթէ պուն-
տա տըր իֆթիխար :

Պու տիւնեատա ինտ էննաս սահիպի շանու շէօնրէթ
թանըլատնտա հէր նէ գատար,
Սէմատա իսմիյին հայաթ քիթապընտա զայտ օլընոր-
զընա էյլէ իֆթիխար :

Ազատ վէ ասուտէ պիր հալտէ էօմրիւն էյլէսէ իմրար
պունտա նէ՞ հիքմէթ գար :
Կիւնահ վէ շէթանըն էսարէթինտէն պէրի իսիյինէ էյլէ
իֆթիխար :

Էկէր վախդ իսէն մէլէք կիպի իրատը քէլամըն օլսատա
աշիքեար,
Էվլէլա քէնտիյին միւսթէֆիտ վէ միւթէէսիր օլտու-
զընա էթ իֆթիխար :

Էկէր հաքիմ իսէն Սուլթան Սիւլէյման կիպի օլսանտա
մահիր պիր հիւքմատար,
Միւսթագիմանէ սուրէթտէ հիւքմ վէրէպիլտիյինէ էթ-
մէլիսին իֆթիխար :

Էկէր թապիպ իսէն իլլէթի թէշխիսէ էթսէնտէ քիւլի
մէհարէթ իզհար,
Անըն տէֆինէ տէվա ու չարէ պուլապիլտիյինտէ տիր
ասըլ իֆթիխար :

Միւնէնտիս իսէն էնվաի մէշնուր գրլանլար էթսէնտէ
թանզիմ վէ ինթիշար,
Յիգրինտէ կէօքատէ պազը պիր պինա թէրսիմ էտէպիլ-
տիյինտէ տիր իֆթիխար :

Մուալիմ իսէն նէվանէվ իւմինէվ վէլէվ օլսան պիր
զաթը չէօնրէթչիար,
Շակիրաանըն ախլազընը թէնզիպ ու թէրփի գըլտըզը-
նա էյլէ իֆթիխար :

ԹէՅՆ ԷՆՆԱՍ ԳՈՒԼԼԱՆԸՆԸՆ ԹԷՄՍԻԼԼԵՐ

Պէյն էննաս իսթիմալ օլունան ատի թէմսիլլէրտէն
պէտ իլէ, զէվաթը սիթուտէսիմաթըն մէշնուր էմսալը

իւզէրինէ զըսաս զըսաս իզահաթ վէ իփատէլէրտէ պուլունմագ էմէլինտէյիդ:

Սըրասընս կէօրէ վէ սէօնսէթ արասընտա էնալինին գուլլանտըղը էօյլէ կիւզէլ տարպը մէսէլլէր վար տըր քի, չօգ տէֆա սէօյլէյէնլէր անլէրին մէզիյէթինէ վարամատրդան պաշգա մանափ հագիգէլէրինի տախի կէրէյի կիւպի ֆէհմ ու իտրաք էտէմէքտէ տիրլէր: Իշպու ապա ու էծտատատան հնալէ օլունմուշ վէ թէճրիպէքեար սահիպէրի իլէ ֆէլաքէթզէտէ օլան քեամիլ զաթլար թարափընտան սէօյլէնիլմիշ պուլունան էփքեարը միւֆիտէյի տափմա կէզգիւմիւզ էօնիւնտէ պուլունտումագլա, միւլահազա վէ իսթիփատէ էթմէքլիմիզ ֆախտէտէն խալի օլմազ զանն էտէրիզ:

Ինսանլար պէյնինտէ իսթիմալ օլունան թէմսիլլէրին ատէտի հատու ու հիսապա կէլմէզ, ալէլխուսուս հէր միլէթ վէ գալմըն քէնսափինէ մախսուս պինէրձէ տուրուպը էմասլարը մէվճուտ տըր քի, անլէրի պիր արանա ճէմ իթմէք գապիլ օլսա եփւզէրձէ սահիփէլէրտէն միւրէքէպէզ ճիլտ ճիլտ քիթապլար մէյտանա կէլէթէք տիր:

Լաքին մաէթթէէսսիւֆի ազիմ տէրիզ քի, գուլանըլան պիր չօգ մուղացիրի էտէպ մէսէլլէր տէ մէվճուտ տըր քի, պիլա շիւպէն անլէրտէ քէնտի թապիտթլարընա միւսափա կէլէն քիմսէլէր թարափընտան թէրթիպէտիլմիլէր տիր: էյի տաէմ քէնսափինէ ֆիթրիյէսինտէն մէմտուն շէլլէր էտնա ատէմ իսէ մէրտուտ շէլլէր չբարըր. Նապէճա խպարէ վէ իփատէլէր իլէ սէրտ ու պէյան էտիլէն մէսէլ եախօտ թէմսիլլէր էտէպ ու իփֆէթէ վէ տին ու տիյանէթէ քիւլիյէն մուղացիր պուլունտըղլարընտան անլէրի՝ խրիսթիյան օլանսա գուլանմագ զայրի միւնափի օլտուզու կիպի, իսթիմալը հիշ պիր քիմսէյէ տափի ճափի տէյիլ տիր: Զիրա ան-

էրին պըրագաըղլարը ֆէնսա թէսիրաթ, իլէրի կէթիրտիքլէրի մուհասսէնաթտան գաթ պէ գաթ զիյատէ տիր: Հէր պիր պիհուտէ սէօզլէրիմիզ իչին պիլէ պիգտէն պիրէր պիրէր ճէվապ իսթէնիլէճէք օլտուզու հալուէ արթըդ ֆէնսա թէմսիլլէր վէ ֆէնսա լիսանլար՝ նէօքտէ գաւըր: Միւսահէպէթ միյանընտա միւնասէ պէթինէ կէօրէ իսթիմալը ճափի օլան թէմսիլլէր իսէ զիյատէսիլէ միւֆիտ օլարպա՛ անլէր սէօնպէթին ճիլասը վէ ճէվէրի մագամընտա տըրլար: Տիւնեատա ալէլ ումում շէնմէշրէպ օլան քիմսէլէր էմսալ վէ լէթափի իլէ սէօյլէմէքտէն միւթէլէզզիզ օլուրլար, պու գապիլտէն խօշմէշրէպ քիմսէլէր կէօրիւլմիշ տիր քի, իփիտէ պիր սէօզլէրինին արաունտա ևա պիր մէսէլ սէօյլէրէր, եախօտ պիր թէմսիլ տիր շէլլէրէր, վէ պէօյլէճէ միւսիթէմիյունը մահզուզ վէ մէմնուն գըլաըգտան պաշգա անլէրին շէլլու շէթարէթինի արթըրըրլար, հէմ քէնսափիրին վէ հէմտէ գարշըլարընտա քիլէրին ալլըզարընը պալլանտըրըրլար: Իշթէ անլէրտէն պազըլարը:

31/82/-69 (45:132-69)

Սէրի վէր Տէ սըրըր վէրմէ

Սըրըրնը վէրիրսէն պիր պաշտան զայրի պաշա, Սէրինի վուրուրսէն պիր թաշտան օլ պիր թաշա:

Սօն փիւմանլրգ ազչէ երմէզ

Ծչ կէօզիւնիւ իշինէ լայըզըլա գըլ նազար, իշ իշտէն կէչտիյինտէ էթմէյէսին ահ ու զար:

Ել իլի իլէ երլան բուր Պունու պիլէսին հէր ան Ել ելի ինսանա եըլան:

Փարա իսրեմէ պենտէն, պուզ կիալի սովուրըմ սենտէն
 Հաշան իշ փարաեա ուլաշըր
 Պիլ քի մէսէլէ պաշգալաշըր :

Ագըլ հեսիիլիի կէօզ պուլունտան Ֆենա Տըր
 Զարարը եօգ արը կէօզէ կէլսէ իլլէթ եա փէրտէ.
 Ագըլ նօգսանլըղնա վա՞ր մը չարէ պիր եէրտէ :
 Ագըլսըզ պատ ելինտէն նէ չիեր սէֆիլ տապան
 Պիր տէփա կիւրտիւն իսէ զիեան,
 Իքինծիսինտէ արթըզ ուեան :

Էլտէն կէլէն եօյին օլմազ, օտա վազբընտա պուլունմազ:
 Պաշգասընա էթմէ իւմիտ
 Զիւնքի չըգմազ պիր շէյ միւֆիտ :

Եախտի եիկիր եարենինտէն պէլլի Տիր
 Պիր կէնձ՝ ալթուն մը տէյէր եօգսա փուլ,
 Կիթ հէման անըն եարէնինի պուլ :

Տէրտի չիտէն պիլիր
 Տէրտիգ քիմսէ, տէօքէ՞րմի կէօզ եաշը,
 Մատամ քի ալլըմայօրսա պաշը :

Աղլամաեան չօնուդա մէմէ եօգ
 Էթմէզ իսէն փէրեատ ու փէղան,
 Քիմսէ օլմազ տէվա ու տէրման :

Միներսիգ պատ օլմազ
 Տիւնեատա նէ գատար ֆէրտ,
 Հէր պիրիսինէ պիր տէրտ :

Տիւնեա պիր կէմի, ազըլ եկլէնի, Ֆիք տիւմենի, կէօրէ-
 յիմ սէնի, գուլլան նէնտինի :

Ել ուշաղը հիյլէպազ արը քիմսէ պիլմէզ գէնտինի,
 Օլուր օլմազ ատէմլէրտէն հէր ան սագըն քէնտինի:

Սէլ սէնի սէվէնի պաշը նէլ տազ իսէ,
 Սէվմէ սէնի սէվմէյէնի վէյէլ Մըրա Սուլբան իսէ:

Նէ եափսըն Փէլէք, սէվմէզսէ եիւրէք,
 Զիրքին պիլէ օլուր հիւրի, մէլէք,
 Տէրունի տիւտէ վար իսէ իսթէք :

Պին հօյլտտէն պիր սէրէննամ ենն Տիր
 Պին էօյիւտ վէրսէն կէնձէ, էթմէզ ասլա պիր Փախտէ,
 Վուրմալը պաշընը սէնձէ, պու արը եէկեանէ գախտէ :

Ալանա պիվրի սինէի սազ, ալմաեանա տավուլ զուրնա ազ
 Սպիլէ՝ սէօյէմէք ճախի տէյիլ մաֆայիզ,
 Զի Փախտէ ահմազա՝ կէօքտէն տէ էնսէ վախտէ :

Էնէլ կէլտի նիհանէ, պատ աղըրսը պիհանէ
 | Հաշան ինսան մուվագգաթ,
 Էօլէճէյի մուհագգագ :

Եւրտէն հարեմէր, կէօտէն պէրէմէր
 Եէրտէն՝ էտիլիրսէ արզը հալ,
 Կէօքտէն՝ վէրիլիր ճէվազ տէրհալ :

Էլտէ վար Տիլտէ եօհ, Տիլտէ վար ելտէ եօգ
 Պու հալ՝ եէքախիլէրինտէն պէտթէք,
 Պիր տէրտ քի, պիրպիրինէ եէթէք :

Ալմա Ֆուգարանըն անինի- կիօֆտեն ենտիրիր ռամինի
Ֆուգարանըն ահը՝ գալմազ ասլա եէրտէ,
Սալար Ալլահ աօնրա՝ պին պիր տիւրիւ տէ: ը

Նէ վերիր իսեն ելին իլէ, օ կիտենէք տիր սենին իլէ
Իլթիզամ էթտիզէն թարիդի խըտմէթի,
Աչըգ պուլաճագսըն էպվապը ձէնսէթի :

Էօլիւմ գաւ իլէ ժիգրիք արարնեա Տր
Մատամ էօլիւմ օլտուզձա չօգ եագըն,
Շէրտէն, կիւնահտան ղայէթէն սազըն .

Խասբալար պաշընտա եօլիւլէր եաբար
Էօլիւմնէ խասթաեա պագար նէ տէ սաղլամա
Հէր տէմ գորգուպ տա էօլիւրիմ տէյիւ աղլամա

Եաբան եօլմէզ, եէրին եօլիւր
Եէթիշմէյիննէ թագտիր օլունան սաաթ,
Նէ վազը օլոս՝ ինսան գալըր պէր հայաթ :

Փարան վա՞ր մը փարան, նիւմէ ալէմ գուլուն Տր
Փարան եօ՞գ մը փարան թիմարխանէ եօլուն Տր
Փարան վա՞ր մը՝ էէր քէս էտէր տրգգաթ հէր պիր սէօզ/
Փարան եօ՞գ մը՝ պիս պիմսէ պաղմազ սէնին եիւզին

Ազանըգ աւըմ, գավղասըգ պաշըմ
Ազ եա չօգ տէյիւ քիմ քի նիզա եափար,
Պիլ քի պէօյիւք գըյամէթ անտէն գօփար :

Սընհիք՝ ալրունտան եվլա Տր:
Ալթուն՝ սըհհէթտէն հէր վէճչլէ էնկին,
Սըհհէթէ տրգգաթ էտէն տիր զէնկին :

Ապր իլէ զօրուգ հելվա օլուր, բուք եափրաղը արլաս
Էթմէ պիհուուէ թէլաշ վէ մէրագ'
Սապր իլէ օլուր հէր շէյ մուվագիգագ :

Ախզ ու իբա մեհինէ քաօը Տր
Ախզ ու իթա կէօսթէրիր ատէմի ատէմէ,
Գարշընտաքի էֆէնտի՞մի եօպսա խատէմէ:

Թարլի տիլ երլանը եուվատան չըգարըր
Հէր տէմ էյլէ թաթլը լիսան իսթիմալ,
Պու թէնպիհի էթմէ հիչ պիր ան իհմալ,
Զիւնքի ճիտտէն էյլէրիմ պէն իսթիտլալ,
Պունուն իլէ օլուր գալպէր իսթիհսալ :

Էօվին իլէ գալգան, զիեան իլէ օրուրուր
Հըրս ու հիտտէթէ՝ օլմաեասըն տիւչար,
Անըն աղըպէթի՝ գալմազ տըր նաչար :

Ճան չըգմայլնեա խույ չըգմազ
Պազը գէնա խույ՝ մէզարտա գըլար գարար,
Սէօյլէ, օլ վազըթ օլ ատէմ նէյէ եարար:

Անիլէ իւէ ժկյրան գարըըր
Թէլաշ իլէ իշ կէօրմէք օլմազ,
Զիւնքի անտէն պիր խայըր տօղմազ:

Հազգ եերտէ գալմազ

Օլ իշ քի տողը տըր վէ հազգ, ազըպէթինէ սապրէ պազ
Զիւնքի ծէնապը Հազգ մութլազ, էյլէր պիր կիւն հազ-
դը ինգազ:

Իւլյէն տէմիր լըրլար

Օ քի՝ քէօչէյէ չէքիլիպ եասլանըր,
Կիւնտէն կիւնէ փասլանտըգձա փասլանըր:

Եարբմ հեերմ նանտան ետք, եարբմ օգումոււ՛ տինտէն
Ճահիլէ օլմա թէսլիմ աճէլէ,
Սօ՛րա գուրպան կիտէրսին էճէլէ:

Թօգ աճըն նալինտէն պիլմեզ
Եկէր զէնկին օլմազսա միւթէտէր վէ զամքին
Ֆազիրին հալինի պիլմէսի դայրի միւմքին:

Ազլ եաւսա տէյի, պաւսա տըր
Եաշը վէ ագ սաշը օլմագ տէյիլ տիր չէրէֆ.
Պուլունմալըսըն իլմ ու հիքմէթլէ միւթէլլէֆ:

Իւնիւնէ պազմա, ունունա պազ
Պիր չէյին հէր նէ գատար արթսա շանը,
Թէֆթիշ էթմէտիքձէ սէն ալմա անը:

Քէմլիյէ պէտէլ նէմիիք նէր ատէմ իւի,
Էյլիյէ պէտէլ ելիիք եր ատէմ իւի:
Քէմլիյէ քէմլիք եափան գէրտ պիլ քի չէյթան,
Խալիս գալպ թաշընան չէրրէ վէրմէզ մէյտան:

Քէսին սիրքէ գապընա զարտար

Ինսան՝ օլմամալը օլ գատար քէսքին,
Պիլ քի սօ՛րա օլուր միսքինաէն միսքին:

Թէննէրէ բավս, նէր պիրի պիր նավս

Ինթիզամ օլմաելննա պիր եէրտէ,
Չարէ պուլունուրմու հիչ պիր տէրտէ:

Այլազ գասսապ նէփսի պիր նիսապ

Ազըլ օլմաելննա ինսան ալըւը՞րմը,
Պին քէրրէ կէսոթէրսէն տօղըու չալըւը՞րմը

Էլ էլտէն իւսրիւն տիր արշա չըգըննա

Պիր չէյին գըյմէթի գըրդ մը տէյէր եա էլլի,
Պու անձագ հարաճ մէյտանընտա օլուր պէսի:

Կիտէր խանչէր եարէսի կիրմէզ տիլ եարէսի

Չէր վէճէլէ քէսքին վէ չէթին տիր տիր,
Պունու իպթիտա սէն էյիծէ պիլ:

Պասզըրզ եօնդայլ եէլ կէօրիւրիւր

Հաչան քի ինսան քէնտի հալինէ օլուր թէրք,
Պունու կէրէյի կիպի էյլէմէլիսին տէրք,
Թէնպէլ իլէ անըն միյանընտա եօդ տըր գէրգ:

Սէն խօս պէն խօս արա ժի՞մ վէրենիք օր
Խօսպի՞ն մի տիր պիր քէշէ,
Եիւզ իւսթիւ գալըր իշի:

ՆԻԼ Ի ՄԻՒԹԱՐԷՔ

Ե՞յ Նելի միւպարէք. (*) հէր մէտու ու սէնա սանա
պիհագգին կէրէք, սէն, Մըսըրըն տէրեասը վէ անըն քեռափ-
փէյի էյալէթլէրինին իրշատ վէ ինեասըըն, սէն պու տի-
յարըն զանի նիյմէթի վէ Փէյլ ու պէրէքէթիսին: Տէհր-
լէրձէ մուգատտէմ չախրի մէշնուր իլմ ու հիքմէթլէ փիւր-
նուր Հոմերոս պիլէ սէնին իշխն «Խիւտանըն հիքմէթլի
իշի, Մըսըրըն ճէլիւ պախչիս» տէմիշ տիր: Սիւրբիւթ ու
սաքին աղըշըն իլէ՝ փարլադ վէ պայզըն պագըշըն իլէ
նէլէ՛ր հիքեայէ էտէրսին. նէ՛ խաթըրէլէր անտըրըրսըն.
Պազը պիր թարիխ վէ մէշնուր պիր միւլէրրիխին:
Սէնին եանընտա տուրուպտա սիմափ հիքմէթիմանա
աթֆը նիկեան էյլէտիքձէ, խայալաթ վէ միւլահազաթ
տէրեասընա միւսթէղըագ օլմամագ՝ տիւչարը հայրէթ
ու իսթիղրապ պուլունմամագ միւլքին մի տիր: Սէն,
տէհրլէրտէն պահս էտէն պիր նէհրսին. նէհր տէյիլ, պիր
տէրեաը պիհէմթսըն, վագթ ու զէմանըլյլա սանա
պահր թէսմիյէ էթտիքլէրի միսիլիւ, շիմտիտէ «Պահր
փի հանագ էլ ֆէլլահիյնասին: Սէն, չօգ մահալէրի
տէօնիւպ տօլաշըր վէ գանատլարընլա հէր եէրին իմ-
տառընա ուլաշըրըն: Քիթապը Մուգատտէս իլէ էն
զիյատէ ալագատար պուլունան վէ տէփաթլէ զիքը
օլունան պիր նէհրսին: Տիւնեայա տէհչէթ ու վահչէթ
սաչան Ֆիրաօնլար, վէ անլէրին եանընտան զաշան իս-
րայիլլէր, սէնին գատիմ շանընը, շէօհրէթ վէ նամընը
պու անէտէք գախմ վէ տախմ էյլէմիշլէր տիր: Ֆիրաօն
մէլքրէրի սէնին հէր իքի թարափընտա սէրայը միւ-

(*) Իշպու պէնտի պիր ագշամ իւզէրի նիլին քէնա-
րընտա ճէղրէ քէօփրիւսիւ եանընտա օթուրաղըմ
էտնատէ գալէմէ ալմըշըմ տըր:

լիւքեանէլէրինի ինչա էյլէյիալ՝ օրատան սանա աթֆը
նազար էթտիմէ՛ սէնին սէյրանընա հէյրան գալարագ
պիր չօգ զէման տէմ ու տէվլրան սիւրմիւշէր տիր:
Սէնին տէրունինտէ միւտհիչ վէ միւհիք թիմահալար
վէ լէվիաթանլար մահգուզ օլուպ՝ օլ սահիպի նուփուզ
վէ զայէթլէ եալուզ Ֆիրաօնլար սէնտէն տէյիլ լաքին
սէնտէքի օլ մէրտիւմիսար ճանավարլարտան թապիաթ
վէ խույ էտինմիշ օլմալարը միւհիմէմէլ տիր: Դայէթ
տիլպէր միսի անպէր օլ նազիք վէ նազէնի, նարին վէ
նուրանի մէլիք գըզլարը ագչամ, սապահ սէնին էթրա-
ֆընտա սիւրիւ սիւրիւ միսի հիւրի, պին պիր նազ ու իս-
թիզնա իլէ կէշթ ու կիւզար վէ թէփէրրիւն էյլէյէրէք
սէնտէն հայաթ վէ իսթիրահաթ ախզ էյլէմիշլէր տիր: Սէ-
նին քէրամէթին իլէ Մովսէս պիլէ սէլամէթ պուլտու,
զիրա օ պէրախտէն (գամըշ) մամուլ պիր սանտըդ իլէ
սէնին ինսափիլէ զամիրինէ իհալէ օլունմուշիքն՝ սէն անը
հըֆը ու հիմայէ էյլէյէրէք եինէ վալիտէսինին սինէի սէ-
լիմինէ վէ աղուշը շէփութմծուշնա իյատէ էյլէտին էգ-
մինէի էվախլատէ Մըսրիլէր սանա իլահաըն տէյիւ նիտա
էտէրէք ճանլարընը ֆէտա էտէրլէր իտի. պու գատարլա
տախի իրթիփա էյլէմէյիպ պիլա իիմթիփա Ալլահ տէյիւ
արզը սէճտէ էտիպ, «Լայրզպըն հէր սալրանար վէ մի-
տէ» տէրլէր իտի: Խնամնլարըն սանա եափմատըզը թափ-
մատըզը գալմատը: Վադաս սէն, իլահ տէյիլ իսէն տէ՛
շիքմէթթուլլահսըն. հիքմէթնիւմա ֆիիլիյաթ իլէ միւ-
թէլլէֆ վէ միւշէրրէփսին: Նիչէ ածիզէլէր սէնտէ քիւլի
միւժիւզէլէր կէօրտիւլէր, սէն Խալիդի ճիհանըն եէտին-
տէ զայէթ մուհիմմ պիր ալէթ օլտուն, թաշ եկրէքլի
Ֆիրաօնա վէ Մըսրիլէրէ Հիքմէթթուլլահը պիլուիրմէք
եշիւն ալ գանլարա սաթտըրնտա անլէրի սէր սէգիլ
եափտըն: Սէն տիւնեանըն եէտի ածախպաթընտան
պիրի ատտ ու իթիպար օլունմաեա շաեանսըն. Փիլվա-

գը տիւնեանըն եէտի ածախպաթընտան սլիրի օլան վէ աէնրէրտէն պէրու գախմ տուրան ֆիրտօն թէփէ-լէրի (բուրգեր, ահրէմէր) սէնին էթրափ ու է ընափըն-տա՝ վրդթ ու զէմանըլլա նէլէ՛ր իծրա էտիլտիյինէ տաիր պու անէ տէկին շահիտ վահիտ գալարդլարը միսիլմւ, իլա ախըր էտատիւնեա էօյլէճէ սապիթ գալա-ձագլարը միւհթէմէլ տիր : Փէյտէրփէյ սէնին զիպ ու զիյնէթին փէյզ ու նիյմէթին քէսպի թէղեիտ էյլէմէք-տէ տիր :

Սէն, էյալէթի Սէնկիսթանըն փունարը վէ քեափ-փէի Մըսըրըն պէրխօրտարըսըն, պին պիր եէրէ ուզաթ-արզըն գանատ վէ զօլլարըն իլէ պիչարէկեանը գօլլար-ըն. կէչիպ տոլաշարզըն մահալէրի փէյզեապ էյլէմէք-տէ վէ ինսանլարը մէսրուր վէ մէմնուն գըլմագ իչիւն հէր սէնէ պիր գաչ այ ծօշար, թաշարսըն ամմա զա-րարարզ օլուպ քէնտի հալինտէ եաշարսըն, վափօրլար, սէնին իւզէրինտէ պահրը իւմմանտա կիպի տէլր ու տէվրան վէ եօլճուլար սէյր ու սէփէր էյլէյէրէք միւ-փէրրան վէ մոււամէր օլու րլար վէ իսթիրահաթ պու-լուրլար : Ենիմափտէ՝ պիհատտ վէ սի փաեան քէսանըն շու արապալար, աթլար ազիմ սալթանաթլար իլէ կէ-լիպտէ սէնին էթրափընտա ագշամըն շու միւպահ հա-վարնտա կիւնէշին քէնտի ալթուն պաշընը զարպի ու փուգտա թէմաշա օլունըրճասընա աչարզը, շաշա ափաշ հէմ տարմա տաղըն սաչլարընը հէր թարափա սաչարզը վէ ահէսթէ ահէսթէ պին պիր նազ ու իս-թիցնա իլէ թօփլանըպ գաչարզը հէնկեամտա՝ թէփէր-րիւն էյլէմէլէրինտէն մագսէտ նէ՞ տիր, տէյի՞լ մի քի, սէնին մէնզարէի տիլֆիրիպանէնտէն միւսթէրին վէ միւպ-թէհիգ օլմագ տըր :

Սէյեանլարա իգրամ իչիւն անլէրին թէշրիփ էտէ-ձէյի զէմանա գատար ծօշկուն հալինտէ կիտէրսին տէ-

անլէրին դարշըընտա իֆթիխար էտէրսին: Անլէր քէնտի վաթանլարընա սէնին զիքրի ձէմիլին իլէ ավտէթ էյ-լէյիպ՝ թուլ միւստէթ սէնին ածախպաթընըն թահթը թէկսիրինտէ գալըրլար: Ել զըսսա, սէնսիդ Մըսըր եա-պանի, մահսուլսըզ վէ իզմիզ չէօլէ տէօնէր վէ պէօլէճէ հայաթընըն նուրը սէօնէր իտի, չու ախյարը Սէնկիս-թանըն՝ հայաթ վէ մունասսէնաթը՝ էզ հէր ճիհէթ ա-սարը թէրագգըյաթը մահզա սէնին նիյյամ ու պէրէ-քեաթընտան տըր: Էզմինէի աթիգատա՝ սէնին ճուշ ու խրուշընը ածիղէլէր՝ միւճիւզէ տէյիլ պիլիպ՝ անսա կէօ-րէ հարէքէթ էյլէյէրէք սէնտէն պէրէքէթ վէ փաղիլէթ պէքէրէլէր իտի: Սէնին ուալ պէ սալ պու մունթազամ թուզեանընը միւճիւզէ տէյիլ տէ եա նէ՞ տիր, միւճիւզէ տէյիլ իսէ պիլէ մուզատատէրաթը իչիայիէ իչի տիր քի, պունը հէր քիչի թէսլիմ էտէր: Սէնին թուզեանըն զէմանընտա՝ պիւթիւն էյալէթի Մըսըրիէ կէօլ հալինի քէսպ էյլէյիպ, չէնրէլէր, գասապա վէ գարիյէլէր ճէզիրէ մագամընտա պիր ածիպ սէյրան իլէ կէլիպ կէչէնլէրի հէյրան զըլարլար :

Եօլունտան չօգ իրագտա պուլունան գարիյէլէր է-հալիսինէ վագթ ու զէմանըլլա պու պու սուլար թէվզի էտիպ սէնին ճօշ վէ թուզեանընտան անլէրի խօշ վէ շատման էյլէրսին. պէ թէքրար անլէրէ փէյզ ու նիյմէ-թինլէ ավտէթ էտէճէյինի վատ էտէրէք՝ էլվէտա էյլէ-յիպ չէքիլիրսին: Սէնին ճօշ ու խրուշըն պիր գարա-ըը գաթի վէ իթիտալ թահթընտա պուլունտըզը տախի նէ՝ տէրէճէ շաեանը հիքմէթ տիր, զիրա սէնին հէր սէնէ իւչիւն 22 այագ թուզեանըն՝ Մըսըրն մուճիպի հայաթը վէ անտէն զիյատէ եա նօգսան պուլունմասը մուճիպի մէմաթը տըր: Զիրա մազիտէ տէհէթպախչ զըալըզ վէ սէփալէթլէր եա սէնին շիտէթի հիտտէ-

թիստէնեա եօդ իսէ ֆէյզ ու նիյմէթիյին գըլլէթինտէն
նէշէթ էտէկէլմիշ ախր (։) :

ԻՍԿԵՆՏԷՐԻ ԱԶԱՄ ՎԵ ԴԻՌԻՆԷՍ

Պէօյիւք իսկէնտէր, աղիմ ասքէրլէ,
Հատու ու հիսապը, հիչ կէլմէզ ախրէ,
Պիր եօլտան կէշիպ կիթմէքտէ իքէն
Քէնտիլէրինտէն տահա չօդ էրքէն
Շոլ Դիոգինէս կէլիպ օրատա
Տէտի անլէրէ տուրուն պուրատա.
Իսկէնտէր կէշիպ նէ՛ կէօրսէ աճապ,
Տէտի քի, նէտէ՞ն պու էթտի իճապ,
Նէ՞ եափըօրսուն պու քէմիքլէրի,
Գարըշտըրըպ հէփ իլէրի կէրի,
Ֆէյլէսօփ պիրտէն աչտը տիհանը,
«Զա՞պիթ մը էտէրսին պէօյլէ ճիհանը,
Պագ փէտէրիին քէմիյլ՞մի շու,
Էթպաասընը՞նմը տըր եօգսա պու,
Իշթէ պունլարը արիդ ու ամիդ
Միւմքի՞նմի էթմէ՛ք թէշխիս ու թէֆրիգ»։
Իսկէնտէր տէրհալ ֆիքրինի չագտը,
Աչտըրըպ կէօղին պիր եան եան պագտը :

*

կէօսթէրիպ օնա պունընլա ալիմ,
Շու մուհիմմ տէրսի էյլէտի թալիմ։

(։) Կէշէն սէնէ նիլ փէք աղ ճօշմուշ օլուպ՝ պու
տէրէծէ գրլէթ 100 սէնէտէն պէրու կէօրիւլմէմիշ իտի.
պու ափէթ եիւզինտէն էնալի՛ վաղթրլա օլտըլը կէ-
պի տէրէծէի նիհայէտէ միւզթարիպ վէ միւթէզարրիր
օլմուշ տըր։

Սէն աէ տիւնեատան կիտէրսին պիր կիւն,
Պիլ քի հիչ գալմազ պու շէօնրէթ վէ իւն։

ՄԻՒՄՐԻՑ ՎԵ ՆԷՔԻՍ

Թապիաթճա չօդ զըտտ իքի նէֆէր,
Պիրի պիրինտէն զայէթլէ պէտթէր,
Էքմէք գուրունընտա նէքէս էօլմիւշ,
Կէօյեա պունու միւորիփ աղա կէօրմիւշ.
«Էքմէք եանընտա աճլըգտան էօլմէք,
Նէքէսլիք իչիւն ֆէնա պիր էօլմէք.
Տէտի միւօրիփ, սիւրէլիմ պէն սէֆա,
Փարամը սարփ էտէրիմ հէր տէֆա,
Սէն չէքէրսին տակիմ ճէվր ու ճէֆա,
Փարանը գօյուպ սանըզգ եա բաֆա.
Թէնտինի էտիպ հէր շէյտէն մահրում,
Գալլըրըն պէօյլէ միւքէտտէր, մազմում.
Պիլմէմ քի նէտէն պէօյլէ էտէրսին,
Նաուլ կէլտինսէ էօյլէ կիտէրսին։
Աղզընը աշըպ սէօլէտի նէքէս,
«Սէնի պէնի տէ պիլիրլէր հէր քէս,
Տօղրու աըր պէնիմ թութտըլըմ էսաս,
Զիւն հիչ պիր զէման օլմամ պէն իփլաս
Սէն պու ուսուլը պիլմէզսին էլպէթ,
Ազչէ սարփը պիր պէօյիւք մարփէթ.
Սէն օ եօլ իլէ գալլըրսըն սէֆիլ,
Նէ՞ լազըմ պունա շահիտ եա քէֆիլ»։
— «Սանա պիր սիւալ վէր պանա գուլագ,
Փարա նէտէ՞ն տիր պէօյլէ նուվարլագ,
Թութուպ հէր եէրէ եուվարլամալը,
Խսթէտիյինի վէրիպ ալմալը.

Ալբագ վերմէքտէն պէն էյլէրիմ հազղ»:
— «Սէնին հիսապըն դայէթլէ եանլը,
Տօլրուլթմաեա սէն դայրէթ էթ չալը.
Անը պիր եէրէ հապս էթմէք օլմազ,
Փարա եափըլմը եռովարլադ վէ տիւզ,
Տէրէճէյիմի լայրգոյլա սիւզ,
Գոյմալը անը իւսթէ իւսթէ պիր պիր,
Իշթէ սալթ պու աըր միւնասիպ թէտպիր»:

* *

Տինլէյէն պիրի կէլտի իլէրի,
Նիզալաշմանըն եօգ աըր հիչ եէրի,
Տէտի, պու եէնի ազըլը վահզ,
Ենրինէ կօրէ սարֆ երմէն նափ :

ՀԷՄ ԼԷԶԻԶ ՀԷՄ ԱՃԸ

Վագթըլա ալիմին պիրի իսմի թսանթոս,
Քէնտի շայրախնէ տէտի կէլ էյ Եղովըս,
Փիշիր պիր թաամ քի օլոտն դայէթլէ լէզիզ.
Կիտիպ փիշիրտի պիր թաամ դայէթլէ թէմիզ,
Թսանթոս կէօրտիւ, փիշէն տիլ թաամը իտի,
Սիւալ էթտի, նէ՞ տիր պունտան մագսէտի,
Տէտի, վա՞ր մը տիւնեատա պիր չէյ տիլտէն լէզիզ,
Լութի էթ սէօյլէ պանա սէն եա էֆէնտիմ ազիզ :
Եղովըսըն պու իշինի դայոթ պէյէնտի,
Տէտի պիր տէ աճը թաամ փիշիր սէն շիմտի,
Հէման կիտիպ հազըլլատը պիր թաամ տահա,
Թսանթոս հազըր օլոտն եէմէյէ իշթահա.
Էֆէնտիմ տէտի եինէ փիշիրտիմ սիզէ տիլ,
Իշթէ պունտան մագսէտիմի սէն չէօյլէճէ պիր,

Վա՞ր մը տր տիւեատա տիտէն բարլը նէմ անը,
Քի օլուն հայաք վէ նէմտէ մէմաք աղանը.
Թսանթոս պու փիքը փէզգէլատէ մէտն էթտի,
Եղովըս չազ օլուու մէմնունիյէթլէ կիթտի :

ԹՕՍՊԱՆԸ ՎԵ ՔԷՐԹԷՆՔԷԼԷ

— Պէտպախտ թօսպաղը, տէտի քէրթէնքէլէ,
— Թօսպաղը տէտի, նէ՞ տիր պու վէլվէլէ,
— Զիւնքի կիտէրսէն հանկի հէր պիր եէրէ,
Մէճպուրսըն էվին սըրթտա կէօթիւրմէյէ,
— Թօսպաղը պաշընը գալարը եէրտէն,
աըգգաթլա պիր նիտա գօյվէրտի պիրտէն,
Պու նէ՞ թօհափ աղլա էյլէրսին սիւլիւք.
Միւֆիտ օլան պիր եիւք օլո՞ւրմու պէօյիւք :

*

Վար պէօյլէ տիւնեատա խայլը պօշ պօղազ,
Կէօյեա վէրիրլէր ինսանա միւֆիտ վազ.
Օ չէյ քի Փայտէլի պիզէ չօգ եա ազ,
Քիմ նէ տէրսէ կէչմէմէլի անտէն վազ :

ՏԷՄ ՏԷ ԿԷԶԻՐ ՂԱՄ ՏԱ

Պիր փատիշահ էմր էտիսպ պու սէօղլէրի եազտըրտը
Պիր խաթէմին ելւզիւնէ հէր կըխին գազտըրտը ,
Տէրտ վէ սիւրուր հէր նէ քի կէթիրիրոէ թէճէլի,
Օգունարագ պունլարը պուլուր իտի թէսէլի :

*

Րէփ էթմէք իսթէրսէն եաս ու մաթէմ,
Եափարը քէնտինէ պէօյլէ պիր խաթէմ :

ԵՇԱՆ ՎԵ ԱԹԷՇ ՊԷՇԵՑԻ

Պիր աթէշ պէօճէյի,
Հըթաք կէճէյի,
Հօթէտէն պիր եըլան,
Սէյիրտէրէք հէման,
Ազտուռ ոլ պէօճէյի
Տէօնիւպ կիտէճէյի
Ան, պու քիւչիւք հայվան
Տէտի, «Մէլոն եըլան,
Նէ՞ տիր ձիւրմիւմ սէօյլէ,
Ոզտուն պէնի պէօյլէ»:
—Չիւնքի սէնտէն պիր նուր
եթտի պիրտէն զունուր :

ԻՔԻ ԱՀՄԱԳԼԱՐ

Ահմաղըն պիրիսի չօդ էտէրտի խավի,
Սէմա երգըլըրտա օլուրում պէն մանկ,
Վար շիմտիտէ գորգան լիւզիւմսիւզ շէյտէն,
Լաքին հիչ գորգմազար * շարապտան, մէյտէն:

Տիւշիւնմէ լիւզիւմսիւզ * շէյտէն տօլայը.
Ճէսուր ոլ հէր տախմ պու տուր գոլայը :

Քուափուէն նամընտա էպլէն պիր ֆէրտ,
Շունու էյլէրտի քէնտինէ պէօյլուք տէրտ.
Պէնէր կիւն չըգըպ կիւնէշի ալլարտը
Վուրամայըպ չօճուգ կիպի ազարտը :

* *
Քիմ գուտրէթինտէն խարիճ իշէ տալար,
Գատիր օլամայըպ օթուրուր ազար :

ՄԷԳԱԼԱԹԸ ՄԻՒՆԹԻԿՐՈՒ

Հէր գաղիլէթին իւք մէքթէպի աիլէ
Պուրատա թալիմ օլմաեա սէն սայ էյլէ:

—Մուհապէթ նէճիոդ րունու կէթիրիր քէմալա.
Անըն լէ նախի օլուրսուն ճիտափ հէմալա:

—Տախմա սէն ճէնա էյլէ, քի մուգատտէս օլասըն.
Սօնունատէք սապր էյլէ. քի ճէնսէթի պուլասըն:

—Մէփալէթ պէօյլուք պիր մուալիմ,
Էյլէր սանա քիւլի շէյ թալիմ:
Սանա մուհիմմ պու պիր իփատէ.
Մէփալէթտէն էթ իսթիփատէ:

—Օ շաբապ քի ուղուն միւտտէթ սագլը,
Իշթէ օ տուր էն զիեատէ թաթլը.
Շու օլմամալը ասլա պիր սէօզ սոզ,
Տօսթլուզուն էն էսքիսի տահա խօշ:

—Ճէնա՝ պիր խազինէ զի գըյմէթ,
Պիզէ մուճիպ ի սէատէթ.
Օ քի օթուրմուշ տըր բահաթ,
Պուլամազ հիչ իսթիրահաթ:

—Պախթըն թէքէրի տէօնէր պէր տէվամ,
Հէր նէ վէճճլէտէ էյլէսէն իգտամ,
Տուրտուրամազըն պիր եէրտէ էնճամ :

—Քի՞մ տիր օլ տօսթ մուհիպպ, միւգարէք,
Էպէլէյնիմիզ օլսա կէրէք :

- Ինսան նէ հայվան տըր, նէ սախի մէլէք,
Օլմազ պունտան զիեատէ պիր շէյ տէմէք :
- Սաղ էլինի մէզհէպէ, սօլունու իլմէ ուղաթ,
Չօգ պախթիյար օլմուշ տըր, պու ևոլ իլէ պիր չօգ դաթ :
- Ինսան բահաթը հաչան քէնափսինաէ, պուլմազ,
Պի հուտէ արար պաշգա եէրտէ հիչ օլմազ :
- Պիր Հագգ տըր մուին՝ պիրտէ սէն՝ սանա,
Պու իշտէմի փէք էյի անլու :
- Զօձուղըն պաշը հիչ պօշ տուրամազ,
Էթմէլի տախմ տիգգաթ, իհթիրազ,
Պաշընա սօդմազ իսէն խօշ շէյլէք,
Քէնափիյինաէն կիրէր պօշ շէյլէք :
- Տրգգար տէնիլէն տէմիր գալէմի,
Ալըր իսէն էլինէ,
Անըն իլէ պիլ ճիւմլէ ալէմի,
Հէքք էտէրսին ֆիքրինէ :
- Էտէր իսէն էյի տօսթ ինթիխապ,
Պուլուրսուն անտէն ֆայտէ տէր ագապ :
- Ֆէնա քիմէյէ օլմա ըէգիգ,
Անըն ագըպէթի փէք միւհլիք :
- Զօձուղըն իլք խաճէսի վարիտէ,
Պաշգալար գալըրլար չօգ կէրիտէ :

- Ինսան պաշլայըպ կիտէր,
Ալահ մուվաֆֆագ էտէր,
Գիմ քի սահիպի զափէր,
Դըյմէթլի միսլի կէվհէր :
- Ճէնտին մէյվէսինաէն պիրի ոըհհէթ,
Տիկէրի ֆիքիրծէ քէսպի գուվէթ,
Օլ պիրի գալպճէ շատ ու մէսէրէթ :
- Մէն, հայաթը մէտիտէյէ վէլէվ օլսան նախ,
Էյի եաշաեըպ թէղ էօլմէյէ հէր ան օլ գաիլ :
- Ազ իւմիտ էթ, ազ ալտանասըն,
Ազ սէվի վէր ազ աղլաեասըն :
- Ալթուն՝ նէքէսէ պիր պարը կիրան,
Էլէր պիր կիւն անը թար ու վիրան :
- Իշէյէն ֆէնալըլա վէրմէզ մէյտան,
Պօշ տուրանա հիւճիւմ էյլէր պին շէյթան :
- Հիյնի միւշքիլաթտա սանմա սէնի աճիզէ,
Պիլ քի անտէն չըգար հէր պիր տիւրլու միւճիզէ:
- Զիւնքի օլմակընճա միւշքիլաթ վէ մէշագգաթ,
Միւմքին օլամազ էթմէք իպրաղը միւգգաթ,
Պագսան հէր պիր միւֆիտ թէշքիլաթա,
Պաշ էյէրլէր հէր ան միւշքիլաթա :
- Զօձուղու՝ տօղմազտան էթմէլի թալիմ,
Եանի էպէվէյնի օլմալը ալիմ :

ՄԵՇԱՀԻՐԻՆ ՔԷԼԻՄԱԳԹԸ ՄԷՇՅՈՒՐԷՍԻ

Ալլահը սեմատա տեյի իլլա սեմալը Ալլահտա
պուլուրուզ

Պիզ՝ Ալլահ սէմատա արը տէյէրէք՝ Անա եխւքուէք
պիր մահալ թային էտէրիթ: Փիլհաղիդա Ալլահ սէմատա
օլուպ՝ Օ եխւձէլէրտէ մի թէմէքքին ափր. լաքին՝ սէ-
մաեա կիտչպիլմէք վէ ոլ մուգատուէս մէսքէնէ կիրէ-
պիլմէք իշխն էվզէլա Ալլահը պուլմագ լազըմ կէլիր.
Ալլահը պուլմաեան սէմայը պուլմագ, պիզիմ իլք վէ
եէկեանէ վազիիէմիզ պուրատա իքէն Ալլահը պիլմէք
վէ պուլմագ արը, Ալլահա մալիք օլամատը: թագ-
տիրտէ սէմաեա չըգսագ վէ սէմայը պուլսագ պիլէ,
օրատա Ալլահը պուլմամայաճազըզ. պիզ պուրատա Ալլա-
հը պուլմալըզզ քի, Ալլահ տախի սէմատա պիզի
պուլսուն:

Թէրէ ելլէ տերհալ ֆրսգ ու կիւնահի,
Քի պուլասըն սեն կէօֆտէ Ալլահը:

Խայրա խարիմալ երմէելիյի պիլմեսիբնէ՝ Ալլահըն պէրե-
քէրիյէ վէլիվ զինիին օլան սենին սերվիրին մու-
նիպի պէրեիէր տեյիլ տիր: (Ա. Յ. Օ. Բ. Տ.)

Հէր զէնկինլիք՝ մուճիպի իքթիխար վէ պէրէքէթ
տէյիլ ափր, խուսուսա սէրվէթ՝ սուի իսթիմալ օլուն-
տըգտա ինսանըն պաշընա պէօյիւք պիր պէլա վէ չէթին
պիր տէրտ օլուր. լաքին ալիմին պաչա արի իքատէսի
պունտան մատա պէօյիւք պիր հագիգաթը մէյտանա
վագ էյլէր, ինսան պիզզաթ ձէնապը. Ալլահըն ինսա-
նըյլատա զէնկին օլսա, պիզիմ թարաքըմըլտան հրւանի
իտարէ օլունմատըզճա՝ պու ինսանըն պիզէ պիր ֆախ-
աէսի եօգ տուր. վէ անը ֆախտէսիզ հաթթա մուզիրը

վէ միւհիք զըլան շէյ պիզիմ սուի իսթիմալաթըմըզ
արը: պու կէօմթէրիր քի, ձէնապը Հագգըն միւսատէ-
սիլէ ինսան օլունան նիչէ սէրվէթէր նէ՛ կիսի ֆէնա
թարիգլէրտէ իսրաֆ էտիլմէքտէ տիրէր, իթէ պու
սէպէսի մէսինի տիր քի չօգ տէֆա ձէնապը Հագգ,
Գատիրի Մութլադ, սէրվէթ ու սամանա նախիյէթ
իշխն լէյլ ու նիհար էթտիյմիզ տուա վէ նիյազլարա
հիչ պիր ճէվապ իթա էյլէմէզ. պու զըլուր իսթիտա-
ւար իշխն Ալլահըն ճէվապը պասէվապը քիւլիյէն սիւ-
քիւթ էթմէքտէն իսպարէթ տիր. վէ պու պիզիմ իշխն
էն խայրլը արը, պազէնտէ նէ տէրէնէ ճահիւանէ վէ
էպլէնանէ իսթիտա վէ իսթիրհամտա պուլունմագտա
օլտուղումուղու պիզէ իրայէ էյլէմէք վէ սաիրլէրինէտէ
հիւանի իսպրէթ տէյիր կէօմթէրմէք իշխն Ալլահ տիլէ-
յիմիզ իշխտիպ նախիլ մէրամ էյլէր, չի չարէ քի չօգա
վարմագտան մուամէլէի սէֆիհանէմիզ իլէ անըն՝ պի-
զիմ իշխն մուփրիպ վէ մուզիրը պիր շէյ օլտուղընը
թէսսափւփի աղիմլէ կէօրիւրիւզ:

Տօղու բարիզէ ելլէ հարեմէր,
Ալլահ կէօնտերսին կէօֆտէն պիրէմէր:

Տէր ամպար իրմէֆ իշխն են միւնափա մահալ միւն-
րանիյնին աղոււը, տուլլարըն խանէիրի, հօսիւզ-
լէրին վէ չօնուզլարըն աղըզլարը տր: (Ա. Մ. Բ. Ր. Ո. Ս.)

Էֆէնտիմիզին զիքը էյլէտիյի ոլ ահմագ զէնկին
կիսի շիմտիտէ նիչէլէր եարըն էօլէմէքլէրինի խաթըր-
ւարընա պիլէ կէթիրմէտիպ, էմփալ, էշեա, զախիրէ վէ
փարալարընը գուեածագ եէր իշխն էնսափէ վէ թէլաշ էթ-
մէքտէ վէ ամպարլարընը վէ գացալարընը թէվսի էյլէ-
մէյէ չալըմագտա տըլլար, պալատա քի իսպարէ մալիք
պուլունտուղումուղ քեաֆֆէի շէյլէրին էն միւնափա

վէ էմին մահալընը պիղէ խապէր վէրմէքտէ տիր: Ամպարլար, գացալար, մաղաղալար վէ գօնագլարընըզ պիղիմ իլէ պէրապէր ամրէթէ կիտէմէզլէր, անձադ պիղիմ իլէ պիրլիքտէ կիտէմէզլէր ոլան շէյ սախավէթ վէ ֆազիլէթիմրգ տիր, վէ պու տա մալիք պուլունարըմրգ քեափիմէ չէլէրէ՝ միւհթաճինի, մազլումիյնի, հիսաէտար էյլէմէմիզլէ թահսիլ էտիլիր, պուրատա նէ մըտար վէրիր իսէք էօթէտէ անըն պին միսիլի պիղէ իյատէ օլունուր. խազինէյի հազիգիյէմիզին էն էմին մահալը սէմավաթ տըր:

Աշարսան պուրտա միւհրանա աղոււ,
Օլունուրսուն սէն կիօնէ տէրաղոււ:

Ճեցնէր իլէ նեհեննէմին արասրնտափի կիրտապ՝ հոյէ նեսիմ պիր կիրտապ տր իի, սեմանըն մերհամերի, վէ նեհեննէմին խրիխսվար վէ նեսամէրի՝ ասլա անըն իւզերինէ եկօփրի բէժիլ եկմեզլէր:

(Ա.ՊՊՈԹ)

Սուրէթի հաքիմանէտէ սէօյլէնմիշ օլան պու իպարէթին անլարըզ քի, ճէննէթտէն ճէննէնէմէ վէ ճէննէննէթէն ճէննէթէ կէչմէնին իմքեանը եօդ տըր. Ալլահ ճէննէթէքիլէրին նէտամէթ ֆէրեատընա վէ ճէննէթտէ բիլէրին րըգգաթամիզ առուա ևա թէվասիւթինէ նազարէն՝ ճէր իքի թարափա կէչլէպիլսին տէյիր ոլ կիրտապը իզմիհալ իւզէրինէ պիր քէօփրի գուրմազ: Մահքիւմ պիր զաթ իչիւն՝ ճէննէթ թէրահնիւմլէրի վէ ճէննէնէմէ նէտամէթ վէ նիտալարը ֆափտէսիզ օլուա՛ ախրէթտէ տէրտին տէրմանը, վէ կիւնահա ալզլըզ ֆէրմանը հօգ տըր. աալթ պուրատա ճէր շէյէ պիր մէշվա ու մէքեան, վէ ճէր տէրտէ պիր տէվա ու տէրման վար տըր: Ել գըսսա, կիւնահա սէմա իլէ ճէննէ-

նէմին արաոընտա էօյլէ ազիմ վէ վէխիմ պիր կիրտապ մէյտանա կէթիրիր քի՝ հէր իքի թարափ իլէ ինթիլաթ նա գապիլի իմքեան տըր :

Տէլիսէն սահիպի ֆազլ ու քէմին,
Ախրէքտէ պիր իմտա դայրի միւմին:

Հաբելին գանը ինքիգամ, Քրիստոըն գանը իսէ մերհամէր տէյիր նիտա կիւր:

Կպնափ ատէմին գանը իլէ իպն Ռւլահըն գանընըն նիտասը միյանընտա նէ՛ ազիմ պիր ֆարգ վար: Պիզ զէմինի ատէմլէր ինթիգամ վէ ատալէթ տէյիր ֆէրեատ էտէրփ: Սէմալի ատէմ օլան Քրիստոս իսէ մէրհամէթ վէ մուհապպէթ տէյիր նիտա էյլէր: Զէմինտէն տափմա ինթիգամ, ղազապ վէ կիտաէթ վէ ատալէթ նիտալարը րէֆ օլուր, սէմատան ալէտտէվամ, մուհապպէթ վէ ավգլըզ իլան վէ թէպչիր օլունուր: Պիզ, տիշ պէտէլինէ տիշ վէ կէօզ պէտէլինէ կէօզ տէյիր հագգըմըզը միւտափասեա չըգըշալըլըլըզ հալտէ, Քրիստոս, տիւշմէնլէրինիզի սէվինիդ վէ սիզէ պէտ տուա էտէնլէրէ խայր տուա էյլէյինիզ եօլլու նասիհաթ էյլէյիպ մուծէպիննէտէ տէ հարէքէթ էյլէմիշ տիր: Հաբէլ՝ պէօյրիւնէ փըչագ սափլահան էօզ գարընտաշը իչիւն ինթիգամ նիտասը սալըլէրտիզի թագտիրտէ, Քրիստոս խաչ իւզէրինաէ ալ զանլարընը ազըթալըլը էսնատէ քէնափսինի մըլսահանլար իչիւն խայր տուա էյլէտի: Պիզիմ գանըմըզ ինթիգամ վէ ատալէթ տէյիր նիտա էթմէզսէ պիլէ, օլ Հաքիմի Մութլագ՝ ատալէթ վէ հազգանիյէթի առլա զափազ էթմէզգ. ինթիգամ տախի քէնափսինէ մախսուս տըր, պիզիմ անձագ Քրիստոս միշապէհէթէն անըն զանընըն սէտաի չիրին էտասընա ահէնք տար պուլունմագտան մատա պիր շէյէ միւթէճասըր օլմամալըլըզ:

Ինսան գանընտա եօք պիր ֆազիլէր,
Յիսուսունքինտ հեր պիր մեզիլլէր:

Եկեր իրատելի հիւրբիյէ եօք իսէ, խելաստա պիր ֆազիլէր վէ պիր մեզիլլէր եօք տր, վէ եկեր մենանեն լուրծ եօք իսէ, պէս եօք տր պիր շէյ քի, անըն իլէ խելաս օլմագ միւմին օլապիլսին:

(Ա.ԶԻԶ ԲԵՇՆԱՐԴՈՍ)

Խէլաս վէ սաստէթի էպէտիյէ՝ իրատէի հիւրբիյէմիղէ միւթէլապգրի տրը : Ալլահըն պիզի հիւրը պըրագմասը վէ հիւրբիյէթիմիղի հիւսնի իսթիմալ վէ իստարէ էյլէմէմիղ տիր քի, խելաստա պիր զըյմէթ թագտիր էյլէմէքտէ տիր : Ալլահըն միւսատէսին՝ հիչ պիր վէճնէ հիւրբիյէթիմիղի սուլի իսթիմալա պիր սէպէպիյէթ վըրմէզ : Մէկքիւլաթ վէ մէշրուպաթ օլմատըլը իշիւն պիզզարուրէ օրուճ թութուլուր իսէ, պու հազիգի պիր օրուճ սայըլը ըմը . հէր շէյլիդիլ զանի իքէն հիւսնի ըիզա վէ ինթիխապ իլէ օրուճ թութմագ լապիւտա տիր : Եախօտ պիր եարամազըն՝ հապսիսնէտէ պէն սուրատա հիչ պիր գէնալըդ եափմահօրուժ տէմէսինէ իթիմատ էտիլի՞ր մի : Ազատ պուլունտուզու զէման նապէճա պիր հարէքէթտէ պուլունմագ իսէ, իշթէ ֆաղիլէթ պունտա տրը, վէ լաքին ձիւտի խէլաստա նափիլէթ եինէ պիզիմ իրատէյի հիւրբիյէ եախօտ իրատէի ձիւզիյէմիղին հիւսնի իտարէսինտէն ասըլը օլմայըպ՝ մանզա ձէնապը Ալլահըն ձասզա լութքընտան տրը . իրատէթիմիղին հիւսնի իսթիմալը վէ հէր հէռնէ ձէնտու իգտամըլը պիզէ պախշ էտիլէն զիզըյմէթ խէլաստա վէ սաստէթի էպէտիյէյէ ասլա մոււտիլ վէ միւսավի սայըլամազ, պիզիմ թարափըմըզտան օլան հէր տիւրլիւ փիտիյէ՝ լա մէսէպէսինտէ տիր. մահզա խէլասքիարըն

մէճճանէն օլան լութփ ու ինայէթի ազիմէսի սայէսինտէ տիր քի խէլաստա նափիլիէթ միւմքին օլապիլիյօրտ ձէնապը Հագգէ՝ կէրչի պիր թարափտան պիզի լրատէթիմիղէ հիւրը պըրագմէլը, լաքին տիկէր թարափտան խէլաստա մազհարիյէթ իշխն լութփըտա մէճճանէն էյլէմիշ, եանի էկէր հիւրբիյէթտէ միւշքիլաթ վար իսէ, էօթէտէ՝ զիյատէսիլէ թէսհիլաթ տա վար տրը : Խէլաստա պիր գըյմէթ թագտիր էտիլիպ ինսանլար թարափընտան պիր պէտէլի մատափ վէրիլմէք ինապ էթսէսէ իտի, եա էօլէ պիր ազըր զըյմէթ գօնուլաճագ իտի քի, քիմոէ թէկտիյէյէ միւգթէտիր օլամաեաճագ իտի, վէ եա էնվին օլսա, ոլ վագըթ խէլաս վէ նէճաթտա պիր զըյմէթ վէ մէղիյյէթ օլտուզը գապուլ օլունամայը՝ անըն էնէմմիյէթի գալմագ իտի : Իշթէ խէլաստա պէտէլ օլան շէյ՝ Ալլահըն մուհապէթի զարիպէսի եախօտ Քրիստոսուն փաք վէ լէքէսիղ գանը տըր քի, պիզէ մէճճանէն վէրիլմէլ տիր :

Հիւրը եաօա, լաքին իւլիմէ կիւնահի,
Քի գապուլ երսին կեօֆէ բապպ Ալլահի:

Ալլահ հեր եերտէ, վէ հեր եեր Ալլահտա տր:

Գատիրի Մութլագըն պուլունմատըլը պիր եէր եօգ տըր : Օ՛ Հէր եէրտէ վէ հէր շէյտէ հազըր ու նազըր օլուպ, հէյ շէյ տախի Ալլահտա եանի Անա մէնութ վէ մէրպութ տըր : Ալլահ ձիհանըն խալիզի օլտուզընտան՝ պիթթապի Օ՛ հէր եէրտէ՝ հէր շէյտէ մէվճուտ տըր, եախօտ վար օլան հէր շէյ՝ քէնտինտէ մէվճուտ տըր, Անըն կէօլլէրինտէն մէսթուր օլան պիր եէր եա պիր շէյ եօգ տըր, պու հազիգաթ իմա էյլէր քի՝ քեաինաթտան էվլէլ պիր խալիզ վար : Պիր չօճուգ սուրէթի մասումանէտէ՝ «Ալլահ ոլ գատար պէօյիւք տիր քի

տիւնեայա սըզմաղ վէ ոլ գատար քիւչիւք տիր քի
պէնիմ գալպիմէ պիլէ սըզապիլիր» աէմիշ տիր

Ալլան հեր եերեկ տէիւ հեր ան պիլ,
Թէսիմ օլ անա կեօգ եաւընը սիլ :

Ճինսի պէտերի մէսուտ գըլըպ՝ եկմալա խալ ելլեմելիլին
սըրը՝ բալիմ ու թէրպիյէկ մէնուր տր:

Մէքթէպ՝ պու տիւնեանըն ճէննէթի տիր տէնիլմիշ.
պուրատա վաճիպ օլու: զու կիպի թալիմ ու թէրպիյէ
օլունան քիմսէ մէսուտիյէթ վէ քէմալիյէթէ փանիհա-
տէյի տիւխուր էյլէյիպ՝ իրի ճիւանտա սախի իհեա վէ
իրչատ օլուր : Ճէր չօծուղըն ֆիքրի՝ թալիմ ու թէր-
պիյէթէ միւսսախտ տիր, անձադ քի՝ ա՞ը վազթ ու զէ-
մանըլա լայըզը վէճն իւպրէ թէրպիյէ էյլէմէլի տիր :
Իլմ սաստէթ վէ քէմալիյէթին գափուսը տըր քի, ճէր
քիմ օրատան իչէրի կիրմէյէ մուվագիտագ օլուր իսէ,
իսթիրահաթ պուլուր. լաքին իլմ ու փիքմէթի հազի-
գիյէնին նէլէրտէ՞ն խարէթ օլտուղընըլէ նէ՞ սուրէթիէ
թահսիլ էտիլիր իտիյինի թէֆրիդէ զայրի միւգթէտիր
պուլունանլար՝ ֆազիլէթ ու քէմալտան, սաստէթ ու
իդպալտան պիպէհրէ տիրէր .

Իւլում ու Ֆինուն՝ պուլըրգնա մէյտան,
Էպնաի ատէմ՝ օլուր շազ, խնման:

Ասլէն իլլէրի պիր նան գատար նատիր իւլ եմսալ պիր
եկ եօգ տըր. գուվվիյի քապիիյէմիզին քարիզի՝ պի-
զի սընիէք սէվզ ելլէտի միսիլիւ, գուվվիյի ախ-
լագիյէմիզին բարիզի սախի պիզի ֆազիլէրէ զլա-
լուզլար :

(ՊՈՆՍՏԼՏէՆ)

Կէրէք սըհնէթ վէ կէրէք ախլագիյէթ նօգթաի նա-
զարըլա՝ ինսունլար ալէլ ումում իլլէթի տօղմազլար
քի՝ անլէրին տէրտինէ պիլը չարէ պուլունամասոն. ին-
սանլար՝ իլլէթի մատտիյէ վէ զիլլէթի մանէվիյէյի
տահա զիեատէ սօնրատան թէվէրրիւս էտէրլէր, եանի
գալախտի սըհնիյէ վէ ախլագիյէ խարիճնատէ մուամէլէ
էթմէլէրիյլէ մուճիպի մէզէլլէթ վէ մուսիպէթ օլուր-
լար, պինապէրին, սըհնէթէ մազհարիյէթ իշիւն, զալա-
նիյնի թապիլիյէյէ՝ ֆազիլէթէ նախիյէթ իշիւն տախի
գալանիյնի ախլագիյէյէ րիայէթ վէ հաթիմամէլզէմ տիր:

Տրգգարլա օլուր սալր սըհնէր հասը
Ախլագ սա հնման պունա միւմասըլ :

Սալր գուվվիյի զափիրէմիզի գէնկինլէրմէլէ չալրեարագ՝
գուվվիյի միւտրիի վէ վինտանրմրզը պօշ պըրագը-
եօրուզ :

Զօդ քէրրէ ինսունլար, սալթ պիր չէյէ նախի օլմագ
հէվէսիյլէ էօմէտէտէ էն մուսիմը չէյլէրի սարֆը նազար
էտէրլէր, նիչէ միլիօնլար ուահսպի սէյյահլար գուվվէյի
զաքիրէլէրինի զէնկինլէթմէք էմէլիյլէ ուզուն սէյը ու
սէյյահաթլարտա պուլունուպ պիզզաթ սաստէթ վէ իս-
թիրահաթը նէֆսիյէլէրի իշիւն քիւլլիյէթի փարալար
սարփ էթափրէրի հալտէ՝ տիկէր թարափտան զամիր-
էրինի պօշ պըրագըրլար, անլէրտէ էսէրի հիսուիյաթ
եօգ տուր, զէվզ ու սէֆափ իսաթր իլէ եաշարլար, վէ
պիլը պիչարէնին հալինի ֆէհմ վէ հիսս էտէմէյէճէք
տէրէճէտէ անլէրին ֆիքրէրի քէօրլէնմիշ վէ զամիրլէ-
րի էօլմիւշ տիր. անլէր էն էտ՛ա սուրէթտէ եանի
քէնսուլէր իշիւն եաշահըպ քէնսուլէր իշիւն էօլիւրլէր.
անլէր պու տիւնեատա գէնկին վէ նամատար, էօթէտէ
էնկին վէ մուրտար սաեցլածազլար տըր :

Ազլ ու վիճանը եյլ սեն թէֆրիտ,
Պիլ ժի պու դայեր մուգաստս պիր իւ:

Ֆելքսօֆլար՝ րունուն գուվլիկ հագիկիյէսինի քահիտէ
ասլա գատիր օլամամբըլար տր. պու նեհս ելեկիմ
ինրա օլունմագ իւգրէ ժրի: (ԳԱԼ.)

Ռուհը էսրարէնկիզ՝ պիր էսէրի գուտրէթի իլահիյէ
օլմասա իտի անըն վաղիյէթ վէ մահիյյէթինի ֆէլէ-
սօֆլար՝ օգտան թահզիդ էյլէմիլէր իտի, լաքին ագլէն
թէտղզգէնէ գատարտա չալըշսալար՝ անլէրին ֆիքրլէ-
րի փէրուշան վէ միւզմէհալ օլուպ՝ զըլ փայը պիրէ
իլէրի կիթմէշէրէք միւշքիլաթը ազիմէյէ տիւչար օլա-
րագ նաչար գալածագլարը թապիի աիր. պու հիքմէթ-
էնկիզ մէսէլէ՝ մահզա թէվֆիդաթը թապանիյէ իլէ
րուհանի մէլէքէ վէ րիւսուխ քէսոպ էթմէքէ թահախտ
ու թարիֆ էտիլէպիլիր :

Բունըն գուվլիքի ներ չկյտեն եիւնէ,
Քի՞մ քիմեիզ եսէր, հանկի պիր խանէ:

ՍԱԼԸ ՃԷՏԻՏ

Սալը ճէտիտ օլսուն սախտ,
Անտէ պուլ սէն խէլաս, նէճաթ,
Քի թէլասքեար իպն ի վահիտ,
Սանա վէրսին թաճ ու հայաթ:

Սալը ճէտիտ, օլսուլ րէսիտ,
Պու պիզէ նէ՛ ազիմ նիմէթ.
Օլմայալըմ նանքէօր, հասիտ,
Իշլէյէլիմ հէփ եէք խըտմէթ:

Սալը ճէտիտ օլսուն շահիտ,
Համտ էտէլիմ Հագգ Սիւպհանա.
Միւնիր օլուպ միսլի խուրցիտ
Փարլայալըմ պիզ ճիհանա:

Սալը ճէտիտ օլսուլ պէտիտ,
Շատ ու խէնտան օլսուն ճիհան.
Տիւշկիւն ինսան գալպի թէճախտ
իլէ պուլսուն թապ ու թիւվան:

Սալը ճէտիտ չօգ միւսախտ
Օլաճագ տըր սալթ օլ ֆէրտէ,
Քի ձէնսապը Հագգը թէմնիտ
կթմէքտէ տիր հէր պիր եէրտէ:

Սալը ճէտիտ էթսին սապիթ,
Հէր պիր ձանըն ահտ ու վատըն,
Քի օլալըմ միւսմիր, միւնպիթ,
Վէ Խալիզէ տահա եագըն:

Սալը ճէտիտ օլսուն միւֆիտ,
Պուլալըմ պիզ նուսրէթ, մէտար.
Ճիւմլէ մէլուն, միւճիմ, միւֆիտ
Կիւնահընը էթսին իգրար:

Սալը ճէտիտ էթսին պաիտ,
Հէր պիր կէօնա կիւնահ, գուսուր,
Արզ օլունսուն Հագգա ախտ
Միւթէնէվլի տուա, մէզտուր:

* * *

Սալը ճէտիտ օլսուլ պէտիտ,
Էտէլիմ պիզ Հագգա թէմնիտ,

էղ ճան ու տիլ էթսէք իւմիտ,
Գլըածագ տըր պիզի միւրչիտ :

Սալ ը ճէտիտ օլտու թէվլիտ,
Ճիւմլէ գըլիւպ օլտուն թէճտիտ,
Քին ու դարագ էթսին թէպիտ,
Օլմաեալըմ հիչ մուաննիտ.

Իսթէր իսէք օլմագ միւնպիթ,
Տուրմալը հիր ահտտա սապիթ,
Իպրագ էթսէք արզու շէտիտ
Հագզտան տօղար պիզէ խուրչիտ :

ՍՈՒԻ ԶԱՆԵ

Հուգուզը շախսիյէ գա-
նուելինան, գանուել վինան
չօգ մուֆասալ ըր :
(ՄԵՆԵԿԱ)

Թէրէտոիւտ թապիի պիր շէյ, լաքին էսաս վէ է-
մարէլէր իւզէրինէ միւպթէնի օլմաեան շիւպհէ դայրի
թապիի վէ սուի զսնն իսէ դայրի մէշրու վէ դայրի
միւնասիլ պիր շէյ տիր :

Զանն պաշգա, սուի զանն պաշգա վէ իփթիրա
պամ պաշգա պիր շէյ տիր: Սուի զանն՝ էֆքեարը ֆա-
սիտէնին իւք պասամաղը իփթիրա իսէ մնըն էն իւսթ
վէ ոսն պասամաղը տըր. իփթիրա սուի զաննըն միւ-
պալաղա իլէ օլան տէրէճէսի վէ ֆալիր տիր: Սուի
զաննա հարիս վէ մէյեալ օլան քիմսէ իփթիրաեա սու-
հուլէթ իլէ միւրածաաթ էտէր :

Սլէլ ումում սուի զանն՝ ֆասիտ եփորէքտէն իլէրի
կէլիր, պու մուզիրը շէյ ֆէնա ատէմլէրին ֆէնա եփու-
րէլէրինին ֆիլիլ տիր: Ռասթ կէլէն ատէմ իչիւն
տուրսուն, հիր ֆէնա պիլինէն քիմսէ իչիւն պիլէ սուի
զանն թաշըմագ տօղրու տէյիլ տիր: Պիր ատէմ ֆէնա
օլարզը ճիճէթէ հիր ֆէնալըդ անա համլ էտիլէմէզ,
իշթէ չօգլարընըն եանըլըպտա սուի էֆքեարա ճիւրաթ
էթմէլէրինին սէպէողի՝ պու մէրքէզտէ տիր: Սուի
զաննա վէ սուի գաստա գուրպան կիտէնլէրին էքսէ-
րիսի՝ գապահաթըրզ քիմսէլէր տիր տէյիւ թէսիմ էտէ-
րիմ: Սուի զաննա զահիպ օլմագ գօլայ, լաքին անըն
թահթընտա պուլունան մէսուլիյէթի ազիմէյի վէ միւ-
ճազաթը վէխիմէյի տէրք ու ֆէրգ էտէպիլմէք միւշ-
քիլ տիր:

Սուի զանն տախսի պիր նէվ ճինայէթ տիր քի,
չօգ քիմսէլէր պունըն իլէ պի կիւնան ատէմլէրին գան-
ւարընը իշէրէք քէնափ ճանլարընը գարալամըլար տըր:
Ճանըն գաթիլլիյի հիր հանկի պիր գաթիլլիյէ գըյառ
էալիլէմէզ աէրէճէտէ հէյտէթլի տիր: Խէլասքնարը
վահիտիմիզ պիզէ էօյրէտիր քի կէրչի ինսան ճիտտի
սուրէթաէ վէլէվ գան տէօքմէմիշ օլսա, գալպիլէ
ինտ Ալլան գաթիլ կիպի գապահաթըր ատտ օլունուր:
Կէօրիւնէն վէ կէօրիւնմէյէն գաթիլլիքլէր մատափ վէ
մանէվի ճինայէթլէր վար տըր, սու ի զանն՝ ճինայէթին
կէօրիւնմէյէն վէ մանէվի օլան ճինափնտէն ափր: Պիր
ատէմի խանչէր իլէ մատտէթէն՝ սուի զանն իլէ մանէն
գաթլ էտէրուն, հիր նէ գատար նէվլէրի ֆէրգլի իսէտէ
հիր իքիսիտէ գաթիլլիք տէյիլ մի տիր: Սուի զաննա
պի դայրի հագզին գուրպան կիտէնլէրին ատէպինի քիօմ
թաստատ իտէպիլիր: Սուի զանն իլէ նիչէ պիսուչ
քիմսէլէրին գանլարընը ագըտանլար իշ իշտէն կէչտիք-
տէն սօնրա հագիգաթը հալէ ակեան օլուալ քէնտի

ևանլըշտըգլարընը կէրէյի կիպի պիլինձէ պու քէրրէ քէնտիլէրտէ պիննէֆս քէնտիլէրինին դանլարընը աղըթմըշլար տըր։ Սուի զանն վէ սուի զասա իլէ էվէր երդանլարըն Ալլահ տա սօնրա քէնտի խանէլէրինի եէր իլէ եէքսան էտէր։

Զանն՝ տէյիւ պիլինէն չէյ վար քի հագիգաթ տըր, վէ հագիգաթ տէյիւ անլաշըլան չէյ տախի վար քի զանն տըր։

Ագիլ ատէմլէր՝ զանն էթափըլէրի չէյլէր հագգընտա քէնտի քէնտիլէրինձէ լայրըլա գանապթ հասուլ էթմէտիքձէ տէրհալ սուի էֆքեարա զանիպ օլմազլար. ծանիլ վէ նատան քիմսէլէր իսէ պիր չէյին քիւն ու հագիգաթընա վագըփ օլմազլըզ, թէճրիպէ վէ թէճարրի էթմէքսիզ տէրագապ սուի նիյէթէ գարար զըլարւար։ Հէր չէյէ տէրհալ ինանմագ տօղըը օլմատըզ կիպի, հէր չէյ հագգընտա տախի հէման շիւպհէլէնմէք վէ սուի զաննա գատար իլէրիլէմէք ասլա ճափ վէ միւնասիպ օլմազլ. պիլմէտիյին պիր չէյէ ինանմագտան զարար կէլիր իսէ տէ, շիւպհէլէնմէքտէն տահա զիեատէ զարար ու զիյան կէլէպիլըր։ Հէր պիր մէսէլէ վէ մատտէնին ալա վէ էտնա ճինէթէլէրինի թանթը թէտըզ վէ միւթալաեա ալմագ, արիզ ու ամիգ թէֆթիշ վէ թէֆէհիւու, թէճարրի վէ թէթէպպիւ էյլէմէք ֆարզը մութլագ օլուպ, հէր չէյէ ֆէնա թապիր վէրիպ գարանլըզ վէ տօլաշըզ ճինէթինէ թէմէյիւլ էթմէք ձէհալէթտէն զիյատէ պիր չէյ եանի համազաթ տըր, խուսուսա պունը պիլէրէք գաստէն եափմագ աղիմ պիր մէտուլիյէթ ասպէթ էտէր. վէ սուի զաս տէնիլէն էսէֆէնկիզ չէյ տէ իշթէ պիր զասա պիլէրէք գաստէն նէշաթ էտէր, զիրա սուի գասա՛ պիր քիմսէ հագգընտա փէրվէրտէ էտիլէն վէ պիլկի իւէ օլան զարալ վէ ատավէթին մէյտանա կէթիրտիյի պիր ճինայէթ տիր։

Սուի զաննա ճիւրաթ էտէնլէր ալէսսէվիյէ շու զապիլտէն քիմսէլէր տիրլէր : Ճահիլէր, հատիտմիզաձւար, ղամմազլար, ճասուուլար, հասուուլար, նէֆսիէրէսթլէր, փէրվասըզ վէ իհթիյաթսըզլար, վէ նիհայէթվէզափի ինսանլյէ վէ նէսայիհի իլահիյէտէն պիխապէր պուլունանլար : Սուի զաննա հէտէփ վէ տիւչար օլանւլարտա շու քիմսէլէր օլան կէրէք տիր : Պիսու վէ պիկիւնահ քէսան, ինսանտան հիճապ վէ Ալլահտան խազփ էտէն ֆէրալէր, ֆէրափի խրիսթիյանիյէ իլէ միւքէլէփ պուլունանլար, խրիսթիյանլըզ թարփինտէ ֆէտաի նէֆս էտէնլէր : Թապիրի ախէրլէ հէմ էյլէր վէ հէմ տախի էտնալար, վէ լաքին տահա զիյատէ քէօթիլէր մարիֆէթիյլէ եյի ատէմլէր սուի զաննա գուրապան կիտէրլէր : Ս.գլը սէլիմ, մահճուպ վէ հալիմ, տինտար վէ ալիմ օլան պիր զաթ՝ ճիտտէն գէնա պիլտիյի պիր ատէմէ պիլէ ֆէնա տէմէզ, հալպու քի էտնա վէնամէրտ օլան պիլիր քիմսէ իսէ, էզ հէր ճինէթ միւթթափի վէ միւսթագիմ պիր զաթը մէլէքսիմաթ հագգընտա պիլէ ֆէնա տըր եօլլու շէնատէթի զուրա միւթէճասըզ պուլունուր : Մէաէնիյէթ, ինսանիյէթ վէ տախի մէսուլիյէթ նօգթակի նազարլարընտան ինսանլարըն տախի իւլ էվգաթ միւթէրիզանէ տավրանմասը էւլզէմ վէ լապիւտ տիր քի, պունլարըն ճիւմլէսի սալթ թալիմ ու թէրպիյէ, մէքթէպ վէ մէտրէսէ մարիֆէթիյլէ տէյիլ, տինեա թէճրիպէսյլէ, մէսափիէրվէրլիք, պասիրէթփէրվէրլիք վէ խրիսթիյանլըզ րունու իլէ տախի թահսիլ էտիլիր, վէ պու հէր սընթփատն օլան էֆրատ իչիւն գարինի գաափի տիր : Պիզ, էնվափ սուի մուամէլէլէրիմիլ իլէ կէրէք գալէն վէ կէրէք փիլէն ինսանլարը ինժիտիր վէ տահա ֆէնասը բասթ կէլէ պիլմէյէրէք հիւքմ եիւ րիւտիրիւզ քի, իշպու ազիմ գուսուր վէ գապահաթւարըմըզն ճէզափ սէզասընա ինսանլար եէտիյլէ չար-

փոլմասագ պիտէ պիր կիւն մուհագգագ Հաքիմի Մութ-
լադ հէտիլէ չարփըլաճաղըզ վէ քի՞մ պիլիր ոլ վագըթ-
նէ գատար տէհշէթէնկիզ սուրէթլէ :

«Միւթէգարրիր օլմագ էհէմմիյէթոնիզ՝ լաքին միւ-
թէգարրիր էթմէք մէքրուհ պիր շէյ տիր :»
(Ժ. ՄԱՔՏՈՒՍԱԼՏ)

ՄԷՇԱՀԻՐԻՆ ՔԷԼԻՄԱՓԸ ՄԷՇՀՈՒՐԷՄԻ

Ալլահ եպետի լուղէքի՝ ումում իւլում ու Ֆինունը պի-
տերիյենին խպիտասը տր :

(Սէն ՄԱՐԲ ԺԻՐԱՐՑէՆ)

Հէր իւմ, հէր ումուր, հէր շէյ Ալլահ իլէ պաշլար,
հէր շէյ անըն իլէ վէ 0՝ հէր շէյ իլէ տիր. Ալլահ, ալ-
ֆա վէ օմէզա, խաթիտա վէ ինթիհա տըր, սէպէպի
էվլէլ վէ սէպէպի ախըր տըր : Տիւնեաեա կէլէն էն
պէօյիւք հիւքմատարըն, ճիւանկիրին խմի վէ ճիւմի ֆէ-
րամուշ էտիլիր, լաքին պու եպետի ժելամը ունութմագ՝
եախօտ անը տիւնեատան բէֆ էթմէք հիչ պիր զէման
իշխն միւմքին օլմամը վէ օլմաեամագ տըր. Ճիւանտա
քիմսէ գալմասա պիլէ՝ ոլու խմ եխնէ տինանտա գալըր.
0՝ միւէպպէտ տիր : Ալլահսը օլան փութ փէրէսթ ագ-
վամ պիլէ՝ քէնատիլէրինէ պիր Ալլահը վահիտ պուլու-
եօրլար, թափառգլարը, եափառգլարը պաշգա իսէտէ, պիր
կէօրիւնմէզ գուլվէթէ՝ պիր իւահա ինանըօրլար :

Պու քէլիմէ՝ հէր չօճուղըն ախընա սէպալէթաէն
սէրանէթէն թէմնիր էտիլմէլի վէ իւ, էօյրէնէճէյի շէյ
պու օլտուղը պիլտիրիլմէլի տիր : Ճիւանտա մէվճուտ
օլան ճանսըզ վէ զինայաթ հէր շէյին լիսանը Ալլահ
աէյիւ նիտա էտէր, պու սէտար հէլավէթ էտայը ան-
ճագ միւմին վէ միւթթագի լան իշխէպիլիր :

Հէր ժելին պատը Ալլահ տր Ալլահ,
Զիր էլլէ Անը ազշամ վէ սապահ:

Ալլահ Ֆիր տր վէ Ֆիր իլէ անա վասր օլունուր:
(ՊՕՍԻՒԾ)

Ալլահ կէրչի հէր ինսանա ֆիքր վէրմիշ եանի Զա-
թընա իլհագ էյլէմիշ իսէտէ, հէր ֆիքր թաշըեան ոլ
ֆիքրի վէրէնի մաէթթէէսիւֆ պուլամամագտա տըր,
ֆիքր Ալլահ կիտէն պիր եօլ տըր, թէֆէքքիւր էթմէք
ինսանա մուխասսէս օլուպ՝ ատէմ՝ ֆիքրի սայէսինտէ
Ալլահ թէգարրուպ էտէր. ֆիքրինի Ալլահ իշխն եօր-
մաեան Անը պուլամագ. Ալլահ պուլունմագ իշխն պիզէ
փէք եագըն տուրմագտա իսէտէ, պիզ ֆիքրսիզէ մու-
ամէլէմիզ իլէ Անը թէրք ու թէպիտ էտիյօրըզ :

Մալիւմ ին Ալլահ տր մենպար Ֆիր,
Պունու հէր տէմ հէմ իգրար եր հէմ զիր:

Եկեր ժելրան սէվկայիլսէ իսի, օ եսնա օլմաեանագ իսի:
(Ո.ԶԻԶէ ԹէրէԶԱ)

Շէյթանտա մուհապպէթ վէ մուհասսէնաթ տէնիլէն
շէյին հիչ պիր էտէրի եօգ տըր, անըն թապիթը՝ ա-
տավէթ, պիրուտէթ, հիլէ վէ հասէտ, խըյանէթ, խու-
սումէթ, հագարէթ վէ զայրինում էտնա սըֆէթլէրտէն
իպարէթ տիր. սէվմէքտէ ֆէնալըզ եօգ տըր, մուհապ-
պէթ Ալլահըն սէր խասսիյէթի օլտուղը կիպի՝ ատա-
վէթ տէ շէյթանըն պաշ մախսուսիյէթի տիր. մուհապ-
պէթ թաշըեան Ալլահ՝ ատավէթ պէսլէյէն իսէ՝ շէյ-
թանա միւշապին տիր :

Եօգ տր ժելրանտա ելի խասսիյէր,
էրմէ անընի իւլիկիր, իւնսիյէր :

Ալա վե ենա օլմազլրդ պիզտեն՝ վե պազր գալանըն
նիւմկուի Ալլահտան ասրը տըր:

(ԺՌԻՊԵՐ)

Մէմտուհ եա մէնփուր պիր հայտիթ ինչէքիլի խու-
սուսը՝ պուրատա պիղտէն ասրը օլառուղը միսիլիւ,
ամալը քէրիէմրդէ կէօրէ միւճազաթ վէ էֆալը հասէ-
նէմիզէ պինաէն միւքեաֆաթ թաեինի իշի տախի՝ էօ-
թէտէ Ալլահա մախսուս տըր :

Հեր նե սուրէրի կէչերս հայաբ,
Անա կէօրէ տիր ենր ու միւթեաֆաք :

Իլահի պիր ռէյ ինատ երմէք խրէր իսկնիզ հիսսիյարը
Իլահիյէի մալիք օլմանըզ լազրմ տըր :

(ՈԼԵՆՇԼԿԿԵՐ)

Տիւնեատա մէյտանը ինթիշարա կէթիրիլէն իլահի
շէյլէր, մուհագգագ սուրէթտէ Ալլահանի տույղու թա-
շեան քիմսէլէր մարիֆէթիյլէ իճրա էտիլէկէլմիլէր
տիր, տիւնեանըն էլի իլէ անձագ տիւնէկվի պիր շէյ,
Ալլահն նէտիյլէ իսէ իլահի պիր շէյ իճատ էտիլէպի-
լիր, իլահի իճատ ու իսթիրալար՝ հիսսիյաթը իւլվիյէ
վէ հիքմէթի իլահիյէ էսէրլէրի տիրլէր. հիսսիյաթը
իլահիյէյէ մալիք օլան քիմսէնին ֆէնա պիր շէյ իճատ
էտէմէյէճէյի մալիւմ օլտուղը կիպի, սըրփ իւլում վէ
հիսսիյաթը ափւնէկվիյէ իլէ միւթթասըփ պուլունան
քիմսէնինտէ իլահի պիր շէյ իսալգ էտէմէյէճէյի մէր-
դի տիր :

Աեագ պատր՞նմը րահը նենաքա,
Էնիլիյէրին վար չօգ ռէյ ինատ :

Խօս կէօրիւնմէտէն զիյատ Ֆախտէի օլմագ լազրմ տըր :
(ՊՈՒՅԸԼԸ)

Ֆազիլէթ՝ քէնտինի հէր քէսէ խօս կէօսթէրմէք-
լիքտէ տէյիլ՝ Փախտէլի պիր զաթ տէյիւ թանըթալը-
մադտա տըր, խօս կէօրիւնմէք՝ սալթ քէնտին իչիւն
օլառուղընտան էտնա պիր հիսսիյաթ տըր, միւֆիտ օլ-
մագ՝ սակրլէր իչիւն օլաճազընտան միւսթահսէն պիր
շէյ տիր, սէնին խօս օլտուղըն՝ պաշգասըն խօնուտ
էթտիյինտէն վէ սէնին էյի քիմսէ իտիյին՝ պաշգալա-
րընա էյլիք էթտիյինտէն մալիւմ օլմալը տըր : Խօս
կէօրիւնմէք տույղուսը վէ ճէտի ինսանը խօտպինլիյէ,
Դուրուրիյէթէ վէ նէփսիէրէսթլիյէ տէլալէթ էյլէր,
Շունլար քի՝ իքրահ էտիլէճէք շէյլէր տիր : Ֆախտէի
օլմագ հիսսի վէ իգտամը խէ, ատէմի սէխավէթէ վէ
Քէտաքեարլըզա սէգգ էյլէր : Սէնին զիյատէսիլյէ գէն-
կին շան ու շէօրէթ սահիսի վէ ալիմ օլտուղըն
շուրտա գալսըն, ալէմէ նէ՞ Փախտէն, նէ՞ իւրամէթին
վէ նէ՞ ինսանիյէթին վար պունլարա պազալրմ :

Խօս կէօրիւնմէյէ չալըս մա ապա,
Պագ տի էտէսին նէթսինի իսահի :

Սիզէ սուրէրի ռէտիտէն իտարէի նէլամ ելլէր իսկմ՝ պու-
նըն իշիւն թէաննիւպ երմէյինիզ, չիւնէի հագիգար՝
ազաս վէ զուվիլի տիր : (ՖԵՆԵԼԸՆ)

Հագիգաթ օլան պիր շէյ իշիւն ինսանըն շէտիտ
լիսան իսթիմալը պազէն ճախու տիր. հասպ էլ իճապ
պէօյլէսի պիր հիտտէթ վէ շիտտէթ միւֆիտ օլապիլիր.
հագգանիյէթին մաթլու պ էյլէտիյի զէմանստա էտիլէն
սիւքիւթ՝ հագիգաթա հագարէթ սայըլսա սէզա տըր.
Էն տըգգաթ էտիլէճէք ճիէթ շուրասը տըր քի, սու-

բէթի չէտիտէտէ իտարէի լիոան օլունսարդը զէման՝
խալիսէթլէ տավրանըպ հատաը թէճավուզ էթմէմէլի
վէ սուի լիսան իսթիմալընտան քիւլլիյէն իչթիրազ
էտիլմէլի տիր, զիրա ֆէնա թարիգլէ էտիլէն միւտա-
ֆաա՛ հագգը զափակ էյլէր : Պէօյլէճէ չօդ քէրրէ հուզու-
գըն զայ օլմասը՝ շէտիտ լիսան իսթիմալընտան տէյիլ,
իտարէի լիսան իլէ սուի միւտաֆաատան տըր : Պի այ-
նիհի՝ էֆէնտիմիշին զիքը էթտիյի չոլ Ալլահատան գորգ-
մազ ինսանտան ութանմազ գատը միսիլիւ պիր հիւ-
քիւմտարըն գարշընտա պիր գատընըն տաշասը օլուպ,
պիր կիւն անա գատըն սուրէթի գաթիյէտէ հագգըմը
իշգագ էյլէ, պիթիր, տէտիյինտէ՛ հիւքմտար նափիւէ
եւըէ հիտաէթլէնիպ «Սէնին հագգընը կէօրմէյէ վագ-
թըըն եօդ աըր» տէմէսի ագապինտէ՝ գատըն պիհագգին
հիտտէթի շէտիոէ իլէ «Հագգըմը կէօրմէյէ վագթըն եօդ
իսէ, սէնին տէ հիւքմտար օլմաղա հագգըն եօդ տըր»
տէտի. հիւքմտար պու իփիթապտան մաղլուպ վէ մահ-
ճուպ տիւշէրէք տէրհալ անըն տավասընա րիւյէթ
էյլէտի :

Հագիգարտան սէն հիչ պիր ան սափմա,
Տէր նէ տէ օլսա միւրայլը եափմա:

Հիչ պիր սէնթար՝ մունիպի մէնթաար օլամազ, նասըլ
փի տէ հիչ պիր հագիգար՝ մունիպի մազարրար տէ-
լիլ տիր : (ՏՀ ՄԵՍՏՐԻ)

Սէփանաթ թարիգինտէ մէնփաաթ, վէ հագիգայիտ
թարիգինտէ մաղարրաթ արամա : նէ հագիգամտան
մաղարրաթ տոլար. նէ տէ սէփանաթտան ֆաիտէ, ին-
սանլար պունու պիլմէլէրիյլէ մաէն իինէ սէփանէթ
եօլլարընտա եխրիւեխրաւ թարիգի իսթիգամէթտէն ու-
տուլ էյլէրլէր. տահասը գար, հագիգաթ տէնիլէնտէն

պիր ֆաիտէ վէ սէփանաթ տէնիլէնտէն տէ պիր զարար
կէօրմէտիք տէյէն պիր թագըմ էպլէնէլէր տէ վար տըր.
չօդ քէրրէ ինսանլարը միւշքիլաթ վէ մէյուսիէթէ
տիւչար էյլէյէն չէյ՝ հագիգաթըն եիւզիւնէ ձէհալէթ
մասգասընը թագուրգլարը տըր քի, անլէր հագիգաթը
ախէր հէյյէթտէ կէօրիւրլէր :

Սէնթահարտան չըգմազ հիչ պիր սէնթա,
Հագիգարտան սափմա հիչ պիր տէնթա :

Երեկէրին ալինենապ վէ ֆազիլ օլմտունը իսրէր իսկ-
նիզ, գատրելարա ալինենապլըզ վէ ֆազիլէր հօյ-
րէսինիզ : (ՐՈՒՄՈՑ ԷՄԻԼ)

Զօճուգլար հէր թալիմի վալիտէլէրինտէն թէվէր-
րիւս էյլէտիքլէրի կիպի, էրքէցլէրտէ հէր ֆազիլէթ
վէ իւլլիյէթի գատընլարտան իքթիսապ էյլէրլէր. գա-
տըն հէր նէ թալիմ ու թէրպիյէ, ատապ ու ախլագ
իփֆէթ վէ իսմէթ սահիպէսի օլուր իսէ էրքէք տէ
անա միւշապին օլուր, հէր ֆազիլէթ վէ ազամէթին,
մէնփաաթ վէ մունասսէնաթըն հուսուլիէզիր օլմտունըն
եէկեանէ սըրըը՝ գատընըն էստէպ ու էրքեանընտան, հիք-
մէթ ու ըրֆանընտան ասըրը օլտուզը միսիլիւ, հէր
միւսիպէթ վէ մուխրիպաթըն պիլիճիք սէպէպի տախի
եինէ գատընըն ճիտափ հիւսնի ձէմալտան, ֆազլ ու քէ-
մալտան պիպէճիք պուլունմասընտան տըր :

Գատըն օլտուզնա ալիմ վէ տինտար,
Տիւնեա մուրլագա օլուր պէրխուուր :

Պէտիլին երաաթընտա կէօրիւեկէլեն հիսսիյար՝ միւեպ-
պէս տիր :

Է՛յ վալիտէլէր, շունու կէրէյի կիպի պիլմէնիդ
լագըմ տըր քի, սիզին մասումլարընըզ տահա պէշիքտէ

Եքէն հէր շէյի էօյրէնմէյէ պաշտարլար, հէնուզ անլէր լիսանա ըզգմատրգլարը իչիւն պիր շէյ պիլմէզլէր վէ սէզմէզլէր իտիքլէրինի զանն էթմէնիդ պէօյիւք պիր խաթա տըր. մասում իւք էվլէլ կէօրէրէք վէ իշխէրէք չօդ շէյլէր էօյրէնիր քի, անլէր առլա պօզուլմամագ վէ ունուտըլմամագ շարթըլլա անըն լէվհափ ֆիքրինէ վէ տէրունի գալպինէ հէքք օլունըրլար. սիզ պու շէյլէրտէն պի խապէր պուլունուր իսէնիզ տէ, անլէր պէօյիւտիւքլէրինտէ պէշիքլէրի էթրաֆընտա հէր նէ անվալ ու աթվար կէօրմիւշէր իսէ, այնի շէյլէր իլէ թապիաթլաշմըշ օլուզգլարընը թէտճճիւպլէ կէօրէնէքրունիզ, եախօտ պաշգալարը կէօրէնէքլէր տիր. պու սէպէստէն ծիյէրփարէրինիդ հէնուզ պէշիքտէ իքէն զայէթ իւլ զայէ տրգգաթ էյլէյինիդ քի, սիզաէն մէմառուն վէ մէրզուպ հիսոփյաթ, թապիաթ վէ իսպէթլէր իքթիսապ էյլէսինլէր, պիթթապ պէշիյին եանընտա էյի հիսոյիաթ վէ խասոյիէթ հուսուլը իչիւն թալիմ ու թէրպիյէ վէ ատապ ու ախլագ իլէ միւքէլէք վէ միւթթապք վալիտէր մէյտանա կէթրիլմէլի տիրլէր :

Զօնուզ կեզերքն ելտէ, եշիքտէ,
Էօյրէնմիւ օլուր չօդ շէյ պէշիքտէ :

Չիր գատընըն ախլազը հազզընտա այրգ պուլունմասը իշխն՝ սահիպէի հիբմէր վէ ազիլէ օլմասը լանիպ տիր, մէ մէլիքվարի նէտաֆեր ու նէնապէր իպրազը իշխն տախի՝ տիւժիննէլրինին մատտէն պէրի օլմար կէրէի տիր :

(Թ. ՏԸԿՐԸՆԱՅԼ)

Ախլազը մէզմումէ սահիպէսի օլանլար էջսէրիա ձահիլէ գատըն լար տըր. ափիփէ վէ ազիլէ օլան պիր գատըն տախմա ույանըգ տուրուպ կէրէք հիյնի թէնրիպէտէ վէ կէրէք հէր զէման իչիւն նամուս վէ հայ-

սիյէթինի նէ եօլտա միւտաֆաա էտէճէյինի ողիլէրէք սիյէթի մէլէքվարիսինի հօփզ էյլէր, լաքին ֆիրասէթսիզ գատըն՝ թէճարիպ վէ հուզուզաթը նէֆսանինէսինէ մահալ վէրիպ մազուուպ օլմասըլա քէնտինի տիւնեայա վէ շէյթանա թէպիմ էյլէր. անըն պիլճիւմէլէ թասավլուրաթը՝ մատտիյաթ իւզէրինէ տէօնիւպ, մանէվիյի՝ մատտի իլէ միւպատէլէ էյլէր գալպինի մատտի շէյլէրէ ըապթ էյլէյիս անլէրի իսթիհսալ էյլէմէք հէվլէսինէ տիւշէրէք իփփէթ ու իսմէթինի դայպ իլէ իրատէթինի պիւսպիւթիւն էլինտէն ըզգարըր, արթըզ մէզպուրէ քէնտիսինին սահիպի օլմայըպ անը շէյթան քէնտի պէնափյլէ ըապթ էյլէմիշ տիր :

Նիսա երթիննէ սուփ հարեֆէր,
Սարար տիւնեալը Տկրս ու Ֆէլաֆէր :

Տկրունի սէֆալիքտէ հն պէօյիւթ գասավիք՝ մէսուտ կէ-
շիրէլէն կիւնլէրին վարիտի խարը օլմասը տըր :
(ԻթԱլիևլը Ֆէթլէսոֆ)

Ինսան սէլամէթ վէ սաատէթ իչինտէ եաչայըպտա պիրտէ սէֆալէթէ տիւշէր իսէ, պու իշթէ էն ազիմ պիր ֆէլաքէթ վէ պէտպալսթլըգ տըր, զիրա ինսունըն կէ-
շիրտիյի էյի կիւնլէրի տէրունի սէֆալէթինտէ խաթ-
րընա տիւշտիւքնէ գասավէթ վէ մէյուսիյէթի գաթ-
պէգաթ թէզերտ էյլէր. ու կէշիրտիյ սաատէթլի էյամը
քէնտինէ թէսէլլի ի խաթր օլամատրգտան պաշգա տահա
զիյատէ գալպինի թահրիք վէ թազեփ պիրլէ՝ անը ազիմ
հէյէճան վէ իշլէճանա ախւչար էլէր: Կէօրիւպ կէօնէ-
նիպաէ տիւշմէք էն գէնա վէ չէթին շէյ տիր: Մալ վէ
սէրվէթինի, շան վէ չէօնրէթինի, մէզգի վէ րիւթպէ-
պէսինի վէլ հասըլ պիլճիւմէ գուրսաթ վէ վէսիլէլ-
րինի դախալ էյլէյէն զաթ իքի գաթ սէփիլ վէ պէտպախթ

տըր. պէօյլէլէր, պի հազգին տահա զիյատէ շէֆգաթ
վէ մուալէնէթէ հէմ միւհթաճ վէ հէմ լայրդ տըրլարու
Հալլ րկեանան տիւմեսին պիր Ֆեր,
Զին պու հեր վենիլէ չեփիլմէզ պիր Տեր .

ՏՕՂՐՈՒ ՊԱՇԼԱ

Հէր քիմ իսէն, է՛յ նէ լծիվան,
Տօղրու պաշլա.
Հազգ թարիգտէ օլ սէն րէվան,
Տօղրու պաշլա.
Հիչ պիր զէման էթմէ կիւման.
Օլ միւթէալ ձէնապ Մէննան
Սանա վէրիր էօմր ֆիրավան,
Տօղրու պաշլա:

Իւք ատըմը ալըր ալմազ,
Տօղրու պաշլա.
Սազըն էթմէ քին վէ դարազ,
Տօղրու պաշլա.
Ֆազլ ու էտէպ էյլէ իսպազ,
Պէլըի սօնրա միւհքին օլմազ.
Խէլաս իշիւն ֆուրսաթ գալմազ,
Տօղրու պաշլա:

Պու զայէթ պիր մուհիմ խուսուս,
Տօղրու պաշլա.
Մէպտէ օլսուն սանա մախսուս.
Տօղրու պաշլա.
Տաիմ սէյլէր Շէֆիդ Յիսուս,
Հիչ պիր վազըթ օլմա մէյուս,

Գալպին օլսուն սըտղլէ մէլպուս,
Տօղրու պաշլա:

Եագլաշմասըն սանա կիւնահ,
Տօղրու պաշլա,
Հէր հալինի էյլէ իսլահ,
Տօղրու պաշլա.
Տուաքեար օլ ագչամ սպապահ,
Սատագաթլա օլ միւսէլլահ,
Քի Բապպ օլսուն սանա փէնահ,
Տօղրու պաշլա:

Գուշաթմասըն սէնի իլլէթ,
Տօղրու պաշլա.
Զէքմէյէսին տէրտ ու մինէթ,
Տօղրու պաշլա.
Սանա քեափի սալթ քէֆարէթ,
Մէմա իշիւն չէք սէն հասրէթ,
Օրտան կէլիր ավս ու նուսրէթ,
Տօղրու պաշլա:

Էօմրիւն հէր կիւն էտէր միրուր,
Տօղրու պաշլա.
Կէօքտէն կէլսին անճագ սիրուր.
Տօղրու պաշլա.
Խալիդ սանա եազըն տուրուր,
Գալպինին գափուսըն վուրուր.
Աչ զալպինի վէ օլ մէսրուր
Տօղրու պաշլա:

Հէր քէնստինէ հէր ան թէմքին,
Տօղրու պաշլա,

Եճէլ կէլիր պիրտէն միւմքին,
Տօղրու պաշլա,
Կէր էտէրսէն իշխն՝ թային,
Եագլաշամազ նպիս, խային,
Ճէնազը հաղգ օլուր մուլն,
Տօղրու պաշլա :

ՄԻՒԼԱԶԱԶԱԹԸ ՄԻՒՖԻՏԷ (*)

Ալլահ ճէննէթի, շէյթան տա ճէննէնէմի եարաթ-
մըշ ալլը :

— Տիվանէլէրին՝ տէլիլիքլէրինէ կիւլմէք ճափդ իսէ,
ագռաւարըն տիվանէլիքլէրինէ աէ աղլամազ սէզա ալլը :

— Սաատէթին նէ օլոուղընը մէշազզաթ թէֆսիր
էյլէր :

— Եյի հօմր իլէ աղ եաշամազ, խայրսըզ էօմր իլէ չօգ
եաշամագտան էլլա ալլը :

— Ասըլ մուճիսկի էսէֆ շէյ ֆագիր վէ մէթրուք օլ-
ալլըն տէլիլ, սաատէթի սէմավիլէյէ միւլասէլէթ իշխն
հագիր պիր մախլուգ օլալլըն ալլը :

— Պիսսուհուլէ տէրտէսթ էաիլէն շէյլէրտէ հիքմէթ,
ֆազիլէթ վէ սաատէթ օլմամազ կէրէք տիր :

(*) Թէճրիպէմէ թէմասէն՝ վարչ ու վագթ եազը-
մըշ օլան միւթէլաաթ :

— Սապահլայըն գալդաըղլնտա պէշիքտէլիմ կիպի
տիւշիւն, ագշայլայըն եաթուղլընտա մէղարտայըմ կի-
պի հաղըրլըգ իլէ եաթ :

Ինսանըն աղլամարնը մուճիպ օլան պաշլընա պէշ
փէլաքէթ վար, 1. կիւնահ, 2. Մէրհամէթսիպիք, 3. էօ-
լիւմ, 4. Այրըլըգ, 5. Եօգսուլլուգ :

— Կիւնահ պիր կիրտապը միւհլիք տիր քիւմնա թու-
թուլարգտան սօնրա խէլաս օլմագ պիւսպիւթիւն մու-
հալ տէյիլ իսէտէ զայէթ միւշքիլ տիր :

— ՊիրԱլլահա կիւլէն, պիրտէ քէնտինէ, պաշգա կիւ-
լէնէձէք եէր պիլմէմ :

— Պախթ հէր վագթ սանա թէսատիւֆ էթմէզ, լա-
քին ճահա՛ տախմա սէնին իլէ պիրլիքտէ տիր :

— Պայրէթտէ միւտավէմէթ օլմատըգնա ֆուրսաթա
պէքէմէք նաֆիլէ աիր :

— Պէնձէ մուլաֆֆազիյէթի հագիպիյէնի սըրը իւչ
տիր, իսթիգամէթ, թէտպիր վէ ճահա՛ :

— Եաշաեան ատէմ քի, էօլիւմիւնիւ եազըն կէօրմէք
իսթէմէզ, էօմրիւնիւն գըսա խտիյինի հիսալ էթմէմէք
համագաթընտա պուլունուր :

— Սէֆիլ տիր օլ ատէմ քի, նէ՞րէտէն տիւշտիւյիւնիւ
պիլիր, լաքին նա՞սըլ գալգաճազընը պիլմէզ :

— ինսանը իղֆալ էթմէք իչիւն շէյթանըն էլինտէքի
էն պէօյիւք սէրրիշթէտէն պիրիտէ տիւնետափի փա-
ռա տըր :

— Փարա՝ էլեէօվմ խայր ու սէվապտանդիյատէ շէրր
ու խաթա իչիւն սարֆ օլունակէլմէքաէ տիր :

— Իւմիտսիզիք տահա զիյատէ մէյուսիյէթ մէյտա-
նա կէթիրիր :

— Վագթ՝ ինսանա պախչ օլունան էն ազիմ աթիյէի
իւահիյէ տիր :

— Սէհէթի ինսանիյէ՝ էն ազիմ սատատէթի տիւնեէ-
լիյէ տիր :

— Կիւնահքեարըն սատագաթ իշէմէսինտէն զիյատէ
սատարըն կիւնահ իշէմէսի զօր տըր :

— Է՞ պէօյիւք սէֆահէթլէրէ ևօլ աչան շէյ՝ պիդայտ-
ուրպըղըն քիւչիւք գափուսը տըր :

— Կիւնահը կէօրմէմէք ֆէնա իսէտէ, կէօրիւպ պիլ-
տիքտէն սօնրա վազ կէչմէմէք էն ֆէնա տըր :

— Օլ ատէմ քի, փարասընը հըֆդ էթմէքլիքտէ միւ-
տէպպիր օլուպտա, ալհէթինի մոհաֆալանա զայրի
մըւգթէտիր իսէ, էլինտէքի ալթունընը մանկըրա աէ-
յիշէն տիվանէյէ միւշապին տիր :

— Հա պիր ելլտոզըն սէօյիւնմէսի հա պիր ատէմին
ևօլմէսի, շու միլիօնլար իչինտէ նէ՞ փարգ էտէր, ինտ

էլ Խալիդ նէ՞ էնէմմիյէթի վար տէնիլէ պիլիր իսէտէ,
խէլասքեարըն զայ օլան պիր թանէնիք ճանը պիլէ
արայըու պուլմասը իչիւն կէօքտէն եէրէ թէնէզզիւլ
էյլէմէսինտէ նէ՞ ազիմ սըրը ու հիքմէթ, լութի ու ի-
նայէթ վար իտիյինի քի՞մ տէրք ու փէրգ էտէպիլմէք-
տէ տիր :

— Ինսան վագթտա, վագթ տախի Ալլահտա եաշար:

— Ա.սլէն ֆէնա պիլինմիշ օլան շէյլէրի իծրա հա թէճ-
րիպէ էթմէք էմէլինտէ պուլունմագ կիսի տահա պէօ-
յիւք համագաթ օլամազ :

— Պիր քիմսէնին պաշգասը վասըթասըլա ալտանա-
րագ ֆէնաեա տիւշմէսի ֆէնա, պիլմէյէրէք քէնափ
քէնափնէ տիւշմէսի տահա ֆէնա, ֆէնալը պիլէրէք
իծրա էթմէսի էն ֆէնա տըր : Պիլ ճիւմլէ ֆէզահաթ՝
պու իւչ թարիդ վէ տէրէճէ իլէ գուվէլտէն ֆիլիլ
կէլլյօր, էվէլքինտէ մէսուլիյէթ պաշգասընըն՝ սօն-
րաքիլէրտէ իսէ ինսանըն քէնափնին տիր :

— Կիւնահտան նէշէթ էտէն նէթիճէյի միւէլիմէիքի
տիր, պիրիսի՝ թէօվպէ էտիլսէ պիլէ պուրատա մոհագ-
դագ սուրէթտէ մուվագգաթ ճէզա վար, էսէֆիլ շէյ-
տիկըրի՝ թէօվպէ էտիլմէտիլի թագտիրտէ էօթէտէ միւ-
էպպէտ ճէհէննէմ վար, էն տէհէթիլ շէյ :

— Եյիլէրին վէ ֆէնալարըն էօմրիւ պիզէ հիւմնի իպ-
րէթ օլուպ՝ մահզա ազիլ օլան քիմսէ անլէրտէն միւ-
թէֆիտ օլուր :

— Եյի իպրէթի օլան քէօթիւ ատէմ վար, վէ քէօթիւ
իպրէթի օլան էյի ատէմ :

— Տիւնեա պու. քիմիսի մէսէրէթաէ օլուպ վագթըն միրուրինտան նաշի՝ քիմիսիոէ գասա լէթաէ սուլունըդ զէմանըն կէ մէզ վէ արւըէն մէզ օլարզընտան աոլալը իշթիւեա էյլէր, քէզա թէնպէլէ վագթ չող, իշկիւզարա վագթ եօդ :

— Սէմավաթտա հագգանիլէթլէ րուեէթ օլընմագ իւզրէ, եէրտէ եանլըշ հիւքմ վէրիլէրէք նահագգ էտիլէն առվալարըն ատէտի քի՞մ պիլիր նէ գատար աըր:

— Էլինէ կէչէն իլք ֆուրսաթտան հէման խթիթաւտէյէ էզճան ու տիւ զայրէթոէշ պուլունտան պիր ատէմ կէօրտինմիւ անըն մէսէքի ազըլանէսինէ խմթիսալ էյլէ. լաքին չէքտիյի սէֆալէթ ու զարուէթլէրէ յազմէն միւսարփ օլան ֆուրսաթտան հալա միւլթէջիտ ու մագտա պիգայտ պուլունան ատէմին սէմթինէ պիլէ օղրամտ :

— Թէտէննիյաթըն իլէրի կէթիրտիյի մուսիպէթ թէրագրյաթըն մէյտանա կէթիրտիյի մուհասսէնաթա ֆախտ տիր:

— Գազիլէթ, ինոանիյէթ վէ մարիֆէթ սէնին ազլ ու տիրայէթինի պաշգալարընա իրայէ վէ իջատէ էտէպիլիպ անէրի ֆախտէմնտ գըլմագտա աըր:

— Գըյամ էթմէնին նէ՛ գատար միւշքիլ օլարզընա տակիր ախւշմէգաէն հէնուղ պիր ֆիքր թէշքիլ էտէպիլիպ անէն, տիւշմէմէյէ ճանանան չալշըրսըն:

— Գէնատան՝ իլք կէօրիւշտէ սագընամաեան ատէմտէն պիր խայը պէքլէմէ :

— Էքսէր աէֆալար ատէմի մուվաֆֆագիյէթ վէ սէֆալէթ հայաթի իշլէրին էէմմիյէթ սիզ մէշզուլիյէթ լէրէ ֆէտա էտիլմէսինուէն նէշաթ էթմէքտէ տիր :

— Թէձրիպէ էտիլիպտէ անլաշըմըշ օլան պիր ատէմի թէքրարէն թէձրիպէ էթմէք էսէրի համագաթ աըր հախօտ սէֆինի թէձրիպէ էտէն ատան զիյատէ սէֆին տիր :

— Միւէսսիր վէ միւնասիպ վէսիլէ վէ վաօթաւարըն պուլունմանըզը թագտիրտէ ախւշմէնինէ մահալ վէրիպ տէրնալ անտէն ազգիրգ տիրէ պու ահսէն վէ էնվէն թարիգ տիր :

— Ինսան՝ հավաիճի ձիսմանիյէսիյլէ մաէն, իհթիյանաթը բուհանիյէսինին էլզէմիյէթինի տախի հիսս էտէմէտիլի հալտէ հայվանաթա միւսսիփ օլուր :

— Հէր իհթիմալաթա գարշը միւնէյյա օլուն ֆէրա սիմնէնստ, միւտէպիր վէ ձէսուր օլուր կէրէք տիր :

— Պու կիւնըի արզղաթ վէ թէտարիփեաթ եարըն ևա պիր խայըր մուճիպ օլուր վէ եախօտ կէլէձէք միւշեփտաթ վէ մէշագդաթա թէսնիւաթ պախչ էյլէր :

— Պոչ կէզէն ատէմին նէ իշ կէօրէպիլիր իսիյինի քի՞մ պիլէճէք, ինոան քէնսինի իշիյլէ պաշգաարնա թանրթմալը քի պաշգաաը տա անա իշ կէօսթէրսին:

— Իւաճլար միյանրնտա էն զիյատէ միւսթամէւ ուանը սու օլուուզը կիսիփ սափի էն սափի վէ նափի ուան իլաճըն պիրի տէ գալանիյնի սըհնիյէճէ բիայէթ տիր, ինոան սըհնէթինէ մուգայյէտ օլմանըզը թագտիրտէ իշպու ֆարասրգ իլաճլար քէնտիսինէ զիյատէսիյլէ փահալըյա մալ օլույօր :

— Ինսան տուրպինին տօղրու թարաֆընան պաշգաարնա, մուզայիր թարաֆընան իսէ քէնտիսինէ նաշպար էյլէր, շէօյլէ քի, պաշգաաընըն գտպահաթընը պէտիւք վէ եազըն՝ քէնտիսինինի իսէ ուփագ վէ իրագ կէօրիսին :

— Ախերւէրին էլի՝ լաքին քէնափէրին գուսուրը
թարաֆլաբընը կէօրէպէլմէք ազիլ վէ քեամիլ ատէմ-
էրէ մախսուս արը :

— Աէնաէն սիւալ էտիլսէ պիլէ, պաշզասը հագգըն-
տա քէնա սէօլլէմէյէ թաճիլ էթմէ, նէ՞րէտէ գալոր քի
սիւալ էտիլմէտէն սէօլլէհէսին :

— Աէնին հագգընտա նէ սէնին տիլին վէ նէ տախի
ախերւէրինքի՝ անճագ պիզզաթ սէնին հիւսնի ամէին
չէնատէթ էթօին, իշթէ հագիգի չէնատէթ վէ թավսիլէ
պու արը :

— Տիւնեայս մուճիպի պէրէքէթ օլան ատէմէր
միւշբիաթ իլէ ձէնքլէշնէր ափր :

— Ագլ վէ զարէթ իլէ օլան քիւսթախլըգտան մու-
գաֆֆազիյէթ վէ պէրէքէթ հասըլ օլապիլիր, ամմա
եալընազ քիւսթախլըգ քեարը ագլ տէյիլ ափր :

— Վագիթը մազիտէ իճրա օլունմուշ էնէմմիյէթսիզ
գուգուաթլար վար արը քի հալը հազըրտա գէվզէլատէ
գրյմէթ վէ մէյզիյէթ քէսպ էտէրլէր, քէզալիք հալը
հազըրտա նալիպի արգգաթ օլմահան ազիմ վէ վէխիմ
գուգուաթլար տախի վար արը քի անճագ միւսթագպէլատէ
ամէրին գէխամէթ վէ ազամէթի, գրյմէթ ոէ էնէմմի-
յէթի հազըրյլա թագտիր օլունըր :

— Ծէյթանըն իւչ մուրիֆէթի վար, նանը գարալա-
մագ, գալպի եարալամագ, մէնէնէմէտէ հուվարլամագ:

— Ինսանլար օգոնըլրիպ հիսուէ ալընամագ էն մէշ-
նուր բօմնալար արը :

— Թէտպիր ձահտա փափի ափր, վէ լաքին ձահտ
պիլա թէտպիր չօգ իշ կէօրէպիլափիյ հալտէ թէտպիր
պիլա ձահտ սայքի հիչ պիր իշէ եարամագ: Ամմա ձահտ
իւէ պիրլիքտէ թէտպիր միւճիլէլէր իշլէր :

— Էն ագիլ ատէմին էն ձահիլ պիլինէն քիմսէտէն
էօյրէնէմէք մուհիմմ տէրպի օլապիլիր :

— Զօգ չէյ էօյրէնմէյէ սայ էյլէ, լաքին հէր պիլ-
ափինի էօյրէթմէյէ թաճիլ էթմէ :

— Տիւչարը մուզափզա վէ միւշբիաթ օլտըզընտա
փէք միւքէտատէր օլմա, զիրա անլէր ափր քի սէնի մու-
գաֆֆազիյէթ վէ թէրագգըյա սէվգ էտէրլէր :

— Փարա տահա զիյատէ տոսթու տիւշմէն էտէր,
նիթէքիմ տիւշմէնի տոսթ :

— Ախզ ու իթա տոսթուզը թէճրիպէ էթմէք իշին
մէհէքի թաշը արը :

— Իշ պիր քէրրէ տահեանտըմը փարահա, արթըգ
պիլ քի չէյթան կիրսի արահու :

— Փութիէրէսթին Ալլահարը էլինտէ ափր կէօրիւ-
նիւր, խրիսթիյանընքի գոլպինտէ ափր կէօրիւնմէզ,
սօնրաքիսի էվվէլքինտէն սէտմէթէր ափր :

— Ալլահար սաթար իքէն Ալլահը օլմահան փութ-
փէրլսթ, Ալլահը օլուսպտա խմանը օլմահան, խրիսթի-
յանտան էվլա արը :

— Տիւնեանըն սօնը կէլէմէք պիր կիւն միւճէրրէտ,
ահմազըն ահմազլըզընըն սօնը հօգ իլէլ էպէտ :

— Էն էյի ատէմին պիլէ էն քէօթիւ թարափը վար:

— Ինսան գէնալըզը եափար գափար, կէօր քի Ալ-
լահ սօնրա նէլէր եափար :

— Ինսանը տիւշիուրէն նէր հանկի պիր կիւնան քէն-
ափինէ սէօյիսր, կէօրինիւր, լաքին թավլաթլաշան
նէր կիւնան հատար զաթինտէ քիւչիւր տէյիլ ափր :

— Ճէնապը Հագդ թապիաթը պիզէ պէօյիւք պիր
մուլլիմ հալինտէ կէնտէրմիչ իսէտէ մէճճանէն թալիմ
էլլէտիյինտէն սնտէն միւսթէֆիտ օլմագ իսթէմէյօրըզ:

— Փարա իհմիյտաթը ճիսմանիյէմիզի իգնա էյլէ-
սիյի միսիլիի տուա վէ փազիլէթ տախի բունումըզըն
մուգավզի ղըտասը արը :

Ալլահ իշխուն Ալլահ եօդ տըր տէյիպտէ կիւնահը ազիմէ դարգ օլմատան իսէ քէնտիմ իշխուն պին եօրը տէյիպտէ սէվապա նաիլ օլմագ էվլա տըր :

Սէրվէթի իսթիգամէթ վէ ֆազիլէթտէն իպարէթ օլան ատէմհազիգաթէն զէնկին տէնիլմէյէ շայէսթէ աիր :

Ալլահ իպթիտա վէ ինթիհասը օլմաեան պիր տ-տէմ տիր : Ատէմհազիտասը օլուղտա ինթիհասը օլ-մաեան պիր Ալլահ տըր :

Ալլահ կիւնահաըզ պիր ատէմ ատէմ կիւնահը պիր Ալլահ տըր :

Պասիրէթէ օլան ձէսարէթ զիգրյմէթ պիր իսաս-սիէթ տիր :

Հայվան ագլորդ պիր ինսան տըր ինսան ազրւ-ը պիր հայվան տըր :

Շաեսնը Էնէմմիյէթ շէյ տիւնեայտ կիրակին կիւն տէյիլ չըգարզըն կիւն տիր :

Սէնին պէօյիւրիյիւն տիւնեանըն սանա խըտ-մէթ էթափինտէ տէյիլ սէնին տիւնեայտ խըտմէթ էթ-մէթիյինտէ տիր :

Պաւ կիւն պիզ թօիրազըն իւզէրինտէյիզ հարըն թօփրագ պիզիմ իւզէրիմիզտէ տիր :

«Սազլամ գիքր սազլամ վիճուտտա մէքճուտտ տէնիլէն հագիգաթա իթիրազ էթմէթ վէ լաքին նիշէ սազլամ վիճուտլըլարտա խասթէ Գիքր վէ նիշէ խասթէ վիճուտլըլարտա տախի սազլամ գիքր պուլունտղընը թէսլիմ ու իթիրափ էտէրիմ :

Ինկիզլէր «Սըհնէթ ալթուն տըր» տէմիշլէր լա-քին պէն տէրիմ քի սըհնէթ զէմինի ալթուն իսէ սէ-մափիտէ ձէվէլը տիր :

Պրիստուլար տողուրապիլմէթ մահզա գատընլա-րա մախսուս տըր :

— էվլէլա դալպ՝ պատէնու ֆիքր թալիմ էտիլմէլի տիր, էվլէլքինին միւտէրիսի վալիտէ տիր :

— Թաբը սալթ ստէմ ալտաթտը, էրքէք՝ Ալլահը զամազլատը, (Կինը սոսկ մարդ խաբեց, այրը Աստուած մատնեց) :

— Թէճրիպէքեարլըգ՝ էն տէրին ֆէլլէսօֆլըգ վէ տիպլօմաթլըգ տըր :

— Տիշկիւն զէմանընաա պիր քիմունին մաղիտէրի շան ու շէօհրէթ վէ սէրվէթինտէն տէմ վուրմասը աս-լա քեարը ազլ տէյիլ տիր, հալը հազըրը պադալըմ :

— Պաշտալար հէր նէ տէրսէ տէսին «Գաբընըն ասչը ուզուն ագլը գըսա տըր» սէօղիւ հաղիդաթտան պախա տէյիլ տիր :

— Հէր քէս, տէյմէյէն նիշէ չէյլէր իշխուն չոգ քէրը պիհուտէյէ մէրազ վէ թէլաշ էթմէգտէ օլազլընը լա-յըզըլա պիւսէ իտի, պիւթիւն ինսանլար քեամիլ վէ թէճրիպէքեար օլմուշ օլաճազլար իտի :

ՇԻՔԵԱՅԼԵԹԻՄ Ե09 ՏԸՐ

Եա՛ Ալլահ, սէնտէն քի՞մ օլմագ րազի,
Պու պու վէրիբիսին նիյմէթ ու ֆէյզի,
Ինսանըն օլսու հէր քէսէ թէվզի,
Զըգմասա պանա պիր հիսուէ ճիւզի,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Էտէրսէ ինսան խալիգէ իսեան,
Օլուրմու րահաթ հիշ գալպ վէ վիճտան,
Կէլիօրմի անտէն զարար ու զիեան,
Էթմէթ պէն պունա ասլա պիր կիւման,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Յանի տիւնեատա տէրտ չէքտիմ տախմ,
Պաշըմ օլմատը հիշ պիր ան սալիմ,
Համտ էթմէքտէն տէ տաւր օլմազ տիլիմ,
Օ. պիլիր դաթէն տէրունի գալպիմ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Կիճէ վէ կիւնախւղ օգուրըմ քիթապ,
Կէօրիւպ կիւնահրմ էտէրիմ հիճասլ,
Եա պիրտէ տէրհալ խօթէնոէ հիսապ,
Աչըղ տիհանըրմ վէրէմէմ ձէվապ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Բէֆ օլսա պէնտէն չէնլիք, չէթարէթ,
Զայ օլսա պիրտէն տիրլիք հէլալէթ,
Գալուամ լայլամ, չէքոէմ զարուրէթ,
Անձագ իփատէմ պունտան խպարէթ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Վար պէնտէ իման, տիրի իթիգաթ,
Յիսուս էթմէ՞զմի կէօքտէ իլթիգաթ,
Քէսիլսէ պուրտա պէնտէն իլսթիլաթ,
Վէ էթոէ հէր քէս դաթը միւլազաթ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Հաղբէթի էլուպ միսիլիւ պէն տէ,
Չէ լուէ էնլափ դամմ ու րէնժիտէ,
Վէ տիւչսէմ տէրին եէս ու քէտէրէ,
Համոն էտէրիմ ոլ չէֆիզ փէ ու րէ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Զօլալսա աղըը, տիւչսէմ ֆիրաչա,
Եէլաթ էթմէ՞զմի տէօքտիւյիմ եաչա,

Մարսա պէրէլէր հէփ պաշտան պաշա,
Վուրսամ պաշըմը չօգ տաշտան տաշա,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Պէնտէ խաթա վար, սէնտէտէ ինսափ,
Եա՛ Բազպ տիտրէրիմ, էտէրիմ փէք իսափ,
Թագ փրաթըմտան թութ պէնի մուափ,
Տէփ օլմասա տա պու իլլէթ, դասափ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Տէսէ խէլասքեար, իսթէրսին լահաթ,
Թէրք էթմէլիսին էմվալ ու հայաթ,
Պու պէնիմ իշին աէլիլ տիր զարաթ,
Օլուրըմ սէրհալ էմրինէ իսքեաթ,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Տէսէ սէմաես եէթիշմէք միւշքիւ,
Էթմէզսէն մէմտուն պիր էօմիւր թէշքիւ,
Կէօք շազլըլլնա ա՞ն օլսամ նախի,
Հէր միւշքիլաթա օլուրըմ դալի,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

«Կիւնան իշլէմէ» լաթիփ պիր թէքուր
Էսիպ ինսանը Օ. զրլար թէնզիր,
Շօլ միւնրիմ գարը կիպի միւնքէսիր
Իւ գալպ հուզուրտա տուրտամ տա չիչ պիր
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

Պէնի պիր միւտտէթ թէրք էթմէ իիւտա,
Տօսթլար տա ֆարզըն էթմէսէ էտա,
Սօն նէֆէսիմտէն էտէրքէն վէտա,
Ճան ու կէօնիւլտէն էտէրիմ նիւտա,
Շիքեայէթիմ եօդ տըր :

ՄԷՇԱՀԻՐԻՆ ՔԷԼԻՄԱԹԸ ՄԷՇՀՈՒՐԷՍԻ

Ինսանըն Ֆազիկիքի՝ խայր ու սեփապ հազգբնատ կեռքէրիի խահիւսէն տէլիլ, ոլ խահիւն ինցասրնեան իրբիւազ երտիի մեսլիւսէն անլաւըլլր:

(ԲԱ.Ա.ԲԱ.Ա.)

Ինսանլարը թանըմագ վէ տէնէմէք պապընտան նէ կիւզէլ սէօզ տիր պու, ինսանլարըն սահիպի ֆազիլէթ օլուպ օլմատրգլարընը անլէրին հէր կիւնըի տէվէրան էտէն էյյամ ու էօմրէրինտէն, ումուր վէ մէշդուլիւթլէրինաէն, թափր ու հարէքէթլէրինտէն, խիթապ վէ ճէվապլարընտան էօլչիւպ պիլէճէլիդ: Պիր ատէմին խայր ու սէվապ խուսուսընտան կէսոթէրտիյի քիւսթահան իշինէ, ճէհա ու զայրէթինէ վէ խարազը մէհարէթինէ պագարագ անըն սահիպի հիրմէթ ու ֆազիլէթ իսիյինի փարզ էթմէք անլա քեարը աղըլ տէլիլ տիր ինսանլար սըրասընա կէօրէ մուծիպի թէհայյիւր սայ ու իգտամլարտան պուլունարտ քէնալիլէրինի պիր շէլ կէսոթէրմէյէ չալըշը չապալարլար խէտէ իշարու խարիծի վէ սունի էնլիյէթ լէ իգթիսարա ալտանըլմամաւ արը, եէվմիյէ ատէթա կէջիրիլէն կօմր ու մէսլէք տիր քի ինսանըն նէ ոլուղընը զահիրէ իխրած էյլէր: Ինսանըն տէվափիրի րէսմիյէտէքի հէյյէթ ու նիւմափինէ տէյիլ, զայրի րէսմի գէմանլարտաքի հարէքէթ ու րէվիշինէ նազար վէ արկգաթ էթմէլի տիր:

Պիր Ֆերս՝ ագիւլ մի տիր եօգտա տիմազ,
Անըն հեր կիւն քի իշլերինէ պագ:

Են զիյատէ Ֆենա օլան ատէմլէր, խրիտար բապիի լիէ տոլուպ ան Ֆենա սուրէքտ բալիմ օլունանը ար:

(ԿԹԼԱԹՕՆ)

Ինսանլար՝ միւթէնէվլի գապիլիէթլէր իլէ տօղարլար, անլէրին պէջինէրինին հիւծրէլէրի պիր չոզ իսթիտատ վէ գուտրէթլէր իլէ տոլու օլոււպ, թապէն իլմ ու հիւմէթէ էշէտտի գապիլիէթի օլան քիմսէ գէնա սուրէթտէ թէրպիյէ էտիլտիյինտէ տիւնեայա ազիմ պիր պէլա օլուր տիւնեայա ֆըսդ ու ֆիճուր տինսիգ վէ ախլագուզ ալիմէր վասըթասըլլա կէլիր, պու միսիլիւլէրին ֆիքրէրի զէհր վէ գալպէրի աղը վէ ափածան իլէ տոլու օլոււպ, անլէրէ թէգարընուպ էլլէյէն մութլագա զէրլէնիր, պու գապիլէ քիմսէլէր ոլ ֆէթին վէ քէսքին, ւաքին մուրտար վէ միսքին ազլ ու զէքեալարըլլա տիւնեատան էնգափ գէսատաթ վէ գէզահամթըն, շէրարէթ վէ շէնաաթըն թէվոիի տահրէի սիրայէթինէ պախ օլուրլար:

Վելեվ ազլընա օլմասս նուսուս,

Տինսար տէլիլսէն մերսուսըն մերսուս:

Պիր նիւմիկ եթենար ու մենաթիի ումօւմիյէ մեյտանա վազ օլունսա իսի, նինայէր՝ խապարը վինուս երմեզ իսի:

(ԱԷՆԷ)

Տիւնեատան վուգու պուլան նիփադ ու շիգագ վէ ձինայէթլէր, միւպախնաթը էֆքեարտան եանի մէզաւիտի մութլէլիֆէ վէ մէ ափիի միւթէնէվլիյէնին իթթինատ վէ իիւթլաթա կէթիրիէմէտիյինտէն նէշէթ էթմէքսէ տիր: Ինսանլար մէնափիի զաթիյէլէրինի էթմէքսէ տիր: Ինսանլար մասումանէ սուրէթէկօզէտէրէք թասավգուրլարընը մասումանէ սուրէթէտէ պէյյան էտէմէմէքտէ ափրէր, խալիսէթ, մունազէթ առավէթ վէ հագգանիյէթ թէսմիյէ օլունան չէյլէրին իսումէրի, ալէմէ մալիւմ իսէտէ նիսմէրի էլան նամէզ չուա արը, տիւնեատան էնուուզ աէօրթ ատէմ վար իքէն ատավէթ վէ հասէտ արահա կիրիպ իւք ձինայէթի վէ-

խիմէյի մէյտանա կէթիրտիյի կիպի, իհթիմալէն տիւն-
եատա տէօթ ատէմ զալանա զատար պիլէ հասէտ վէ
խուսումէթ տէվամ էտէրէք սօն ձինայէթ իլէ իշէ իի-
թամ վէրէճէք տիր :

իբրիթաց երսէ պիլնիւմէ եֆեար,
ձինայէք զալար, պու զարէն տերեար :

Ասկմէր թէլիիս ետեն տերլէր վար, վէ տերլէր թէլիիս
ետեն տեկմէր:

(ՊՈ.Տ. Ա. ՊԵՏԻԿԵԱՆ)

Պու մանատար քէլամ՝ սահիպի թարափընտան չու
պէօլիւք սիյանէթփէրլէր վէ փոլիթիգաշինաս Մր.
Կրասովսկին վուգուի վէֆաթը և սասարնատ սէջլէսիր
տիր : Տէհրլէր կէլիրլէր վէ կէչէրլէր վէ թապիի ափր
քի անլէրին տէվէրանը դէմանընտաս միլիօնլարն ա-
տէմլէր տախի տօղարլար վէ էօլիսրլէր, լաքին ոլ զա-
թը ալի դատիրլէր քի ափւնեատա ածիպ միւխմէրի-
աթատ պուլունմուշար վէ ինսանիցէթէ հիւսի խրա-
մէթլէր իփա կթմիշլէր տիր իշթէ անլէր՝ իշխանէ եա-
շատըլարը ասըր քէնափիէր թէգլիտ էթմիշ օլուրլար,
չիւնքի ասըր անլէր իլէ միւֆիթէխիր տիր, անլէր իլէ
էնեա վէ իրշաս օլունմըն արը : Տէհրլէրին թէլիտ էթ-
ափլէրի ատէմլէր անուալըրը, լաքին ատէմլէրին թէգ-
լիտ էլլէտիթէրի տէրլէր քէնափիէրիլէ պիրդիքաէ իլա
ափըրը տիւնեա պազի գալըրլար, պինապէրին տէհր-
լէրին ատէմլէրի օլուուզը կիպի, ատէմլէրին տախի
տէհրլէրի վար արը. պու տէհր Կրասովսկին, Նարուկօ-
նըն, Վիգթոր Հիւկօնըն, Պիզմարգըն, Պիչըրըն, Մուտի-
նին, Սբըրձենին, Էտիուընըն վէ սափր զէվաթը պիթու-
տէսիմաթըն տէհրի տիր տէնիլտիինուէ տէյլի քի անլէ-
րին 19ընը տէհրտէ տօղու պ եաշատըլարընը անլաեա-

ճաղըզ, իլլա պու տէհրէ ալրուն իւնվանը վէրիլիպ տէ
անըն գըյմէթ վէ ֆազիլէթինին թէզեփտինէ սէպէպ՝
պու զաթը ուլուվզի ձէնապլարըն դարիպ իւըտէմաթ
վէ ումուրլարը օլտուզունու պիլէճէյիզ, հէր պիր տէհր-
տէ միլիօնլարն ինսանլար եաշար իսէտէ, տէհր՝ ան-
ճադ պիր գաչ մէշնուր զաթլարտա եաշար :

Սանա նասինար՝ եր պունու եզպէր,

«Սին տերի եարար» պունսա սր նիւնեւ:

Ինսան տիւնեատ ալլահա ալլահա կէլիր, ինլէր ին-
լէյ կիսեր :

(ՊՈ.Տ. Կ. Հ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ)

Պու սէօզ՝ տիւնեանըն տէրալի վէ մինսէթի պիր
մահալ օլտուզուր նէ կիւզէլ թարիփ էլլէր, ինսան կէ-
միր իքէն ալլար, կիսէր իքէն ինլէր, իսլիթիտասը նա-
ւան ու կիրեան, ինթիհասը ֆէրհատ ու ֆիզոն: Ինսան
պէշիքտէ ճըզրլիթըւա պաշյար, մէզարտա որզըլթըց
պօշար : Պու տիւնեատա կիւլմէք պաշյա պիր շէ
տէյիլ ալլամանըն պիր նէվի պիր թազլիսի տիր, նէր
շէյտէ եաս ու մաթէմ վար, վէ պիզ պազէն ալլահա-
նազ եէրտէ եախօս ալլամահա մանսուպէն կիւլերիզ
տախմա, ալլամագ՝ կիւլմէյի թազփիպ էլլէր, ասհա
պիզ կիւլմէյի պիթիրմէզաէն եա կիւլմէք իւզըէ իքէն
պիզ կիւլմէյի պիթիրմէզաէն եարըսը եինէ ալ-
լամագ եէթիշիր, իմափ կիւլմէնին եարըսը եինէ ալ-
լամագ արը, ինսան թէքմի կիւլմէք իսթէմէսիյլէ ալ-
լամագը, չիւնքի պին պիր տիւրլիւ տէրտ ու մինսէթէր
տնըն թէպէսիւմինի իիլալ էլլէրլէր, տահասը վար,
ինսան մանզուն վէ միւքէտաէր պուլունարզը զէման
ալլամազը միսլիլիւ էն միւֆէրրան զէմանընտաս տախի
էլլըրիզ թէեսիւր օլուր, պուտա պաշդա պիր նէվ
պէտպախթլըգ արը, վագատ ու սերու վէ սէվինքնտէն

աղյար, լաւին պու քէնտիսինի բանաթ էթմէզ, պու
րատէտէ անըն ըռուհը թահրիք վէ թաղեիդ օլուր քէն-
տիսինաէ վէլհասը տախիլէն վէ խարիճէն պիր մէյու-
սիյէթ պիր հէյէճան վէ խէլէճան պուլուր, ինսան եէկո
ու քէտէրտէ եարը ճանտա ֆէրահլըգտա եինէ հէյէ-
ճանտա տըր :

Մատամ իի պու օրբ տիւնեանըն հալը,
Սին կեօնէ արա բան ու իգպալը :

ԻՐԱՏԷԹԻՆ ՕԼՍՈՒԻՆ

Իրատէթին հագգ, ձէնապը Մութլադ
Սանա կէյմիլ, էթամիմ իշթիյագ.
Հէր նէ քի եափսան պանա միւսթէհագգ,
Վէ ալսան էվլատ, էմվալ ու էմլաք,
Իրատէթին օլուն :

Ոլլսէլէր պէնի միւծրիմ վէ մէրտուա,
Կէշիրսէմ էօմր ի մէնֆուր եա մէսուա,
Պին չիւքրանիյէթ, եա Բապպիւլ ծիւնուա,
Ինայէթ, բահմէթ սէնաէ պիհուասուա.
Իրատէթին օլուն :

Հիսուէմ իսէ տէրու, միհնէթ ու էլէմ,
Ղանի տիր սէնտէ ինսան ու քէրէմ,
Պիւա մէրհամէթ օլունսա սիթէմ,
Վէ չէքսէմ, նէր տէմ, չօդ եաս ու մաթէմ.
Իրատէթին օլուն :

Բահմէթին էֆզալ, Բապպիւլ Միւթէալ,
Սէն պախշ էտէրսին տէվլէթ ու իգպալ,
Թագտիմ օլունսա գալպէն արզը հալ.

Քիմ պուլուր սէնտէ ինգըրազ, զէվաւ
Իրատէթին օլուն :

Սէլպ օլուա գըսմէթ, չէքսէմ զարուրէթ,
Ռազի իմ, նէր նէ էթսէ, իսապէթ,
Գուշաթսա պէնի միւհլիք պիր հմէթ,
Դայզ էթսէմ գուվզէթ, զայ օլսա սըհնէթ,
Իրատէթին օլուն :

Հէր պիր թագտիրին զայէթլէ ազիզ,
Քէլամըն պանա հէր շէյտէն լէզիզ
Գալուամ քեամիլէն պէտնամ վէ անիզ,
Օլունսամ տախի իթթիհամ, թաձիզ,
Իրատէթին օլուն :

Խէլասքեար չէֆիզ, սէն սին հագգ րէֆիզ,
Կէօսթէր հէք թարիզ, օլազըմ սալիք,
Հէմ նուսրէթինէ հէր տախի մալիք,
Ամմա կեան պէ կեան օլունսամ թազիզ,
Իրատէթին օլուն :

Պէն զայէթ զէլիլ, նատան վէ ձահիլ,
Սէն հէր սրֆէթտէ ձէլիլ սին, քեամիլ,
Էլլէ պու գալպի թաթհիր ու թէպտիլ,
Օլունուր նիտա հէք զէ զան, հէք տիլ,
Իրատէթին օլուն :

ՏԵՐՏԵ ՄԻՒՆԳԱՍԷՄ ՔԵԼԻՄԱՅԸ ՄԻՒՖԻՏԵ

Պուրատա պիր թազըմ էֆրարը միւֆիտէտէն պահա
օլունաճագ տըր քի, պունլար հայաթը ինսանիյէ իշին

զայէթ մուհիմը վէ մուզթազի թահրիրաթլար օլուպ
հէր քէսին անլէրտէն գէվգէլատէ իսթիֆատէ էտէձէյի
հէմ տափի մահզուղ վէ միւթէլէզզիդ պուլունանաղը
պի իշթիպահ արր : Իմափ պունլարըն քէմալը խահիշ-
լէ մէշգ ու միւթալաս էտիլմէսինի գարիյունը քիրա-
մըմըզըն էնզարը տրգգամթընսա ածիզանէ հէվալէ էտէրմ :

Սթիտէքի՝ ինսանա մուխասսէս ախլազիչթ ճէտ-
վէլի ափր, հանի ինսանըն կէօնակէօն թէէսիրաթ թահ-
թընտա նէ կիպի պաթընի վէ խարիճի ածվալ ու հէյ-
էթ իպրազ էյլէտիյինի կէօմթէրիր :

ՃԷՑՎԷԼԻՒ ԱԽԼՈԳ

1. Յիքրէն — Աղլ

Եփքեարը միւսթազիմէ — Եփքեարը ֆասիտէ

2. Շէրլէն — Եիւգ

Հէյէթի միւպէսսէմէ — Պէտ չէրէ

3. Գալէն — Տիլ

Լէթափի լիսան — Պէտ զէպան

4. Ֆիլէն — զալպ

Հիւսինի մուամէլէ — Սուի հարէքէթ :

— Մաստէթի հայաթու պափս օլուն տէօրթ միւթէ-
պէր չէյ վար :

1. Արհէթ, 2. Բուհը սէլամէթ, 3. Իդպալ ու տէվ-
էթ, 4. Իւլֆէթ ու իւնսիէթ :

Ինսանլարըն թէվէլիւ տինտէն մազսէտ

1. Հագիգամթը թէֆրիգ լթմէք ափր :

2. Շէմիլ վէ մէրզուղ օլունը սէվմէք ափր :

3. Նէնիպ օլունը թալէլպ էթմէք ափր :

4. ահաէն օլունը ինրա էթմէք ափր :

— Տիւնեատա հէր կէօնա իտպար ու ֆէլաքէթլէրի
տավէթ էտէն վէ հէր կիւնահըն առ ու էսաոը ատա
զունան չէյյէր չունլար արը :

1. Շէհվէթ, 2. Գումար, 3. Իշրէթ, 4. Թամա :

— Շու տէօրթ չէյին իթթիֆազընաա միւմքինսիզ
սայրլան չէյլէրին վիճուտ վէ մանալարը րէփ օլուր :

1. Արհէթ, 2. Իրատէթ, 3. Հէվէս, 4. Ղայրէթ :

— Ճինանտա ինսանըն թալիմ ու թէրզիյնսի իշիւն
տէօրթնէվի մէտրէսէ վէ տէօրթնէվի մուալիմ վար արը :

1. Մանալը սիւքն ու իգամէթիհան տըր քի միւ-
տէրրիսի փէտէր վէ վալփաէ ափր :

2. Մէքթէլպ՝ քի միւտէրրիսի, մուալիմ տիր :

3. Անզալը սէրպէսթի եանի սիւնեա քի միւտէրրիսի
եանանըն քէնափիսի եախօս վուզուաթ արը :

4. Մանէվի ալէմ քի, միւտէրրիսի Ալան արը :

— Ինսանլարըն չէքլէրինսէ միւշանէսէ օլունան
տէօրթ նէվի ալամէթլէր :

1. Պէնպէ րէնկ — Հիճապա ալամէթ,

2. Գըրմըզըւրգ — Նէտամէթէ ”

3. Գըզըւրգ — Արորզըրգա ”

4. Մարըլըգ — Հիտութ վէ գօրդուեա ալամէթ

— Տիւնեատա խըզմէթ օլունան էն պէօյին քա-
թէլէր :

1. Փարաւան, զայէթ թաչ եփրէրի :

2. Նաբուզոգընոսոր, գէվգէլատէ զազապնաը վէ
մալըլըլը :

3. Հերովդէս, զիհատէսիլէ մէրհամէթսիզ :

4. Ներոն, զալիմէրին զալիմի :

1. Փարաւոն, Ալլահըն միւնթէխազ դավմը օլան իսրայէլի միտտէթի մէտիտէ իսկէննէ ու էգիհէթէ սալըզ զալիզ գալպի սէպէսիլէ օն միւթէնէվփի պէլիյէնին Մըրըր տիեարը իւզէրինէ կէրմէսինէ սէպէզ օրուու զէ էնճամբնառա պահըր անմէրտէ միւսթէղրազ օրմարզլա պիւթիւն եավէրան վէ պէնտէկեանրյա պիրտիքտէ ճէզափ սէզարնը պուլառու :

2. Նարուգոգոնոսոր, հիտաեթ ու շիտաեթիլէ չար չիհէթէ աֆէթէլէր սաշան, միւմինլէր գօվալահան, փատիշահար գաթի էթամիրիզ սազ սազ կէօզլէրինի օյտուրան պիր մէլիք իսի, լաքին թէքէսպպիւր վէ զուրուրիլթի սէզէսիլէ թա հայվանաթ շէքը ու տիրէնէսինէ գատար թէնէզզիւլ էյլէյիզ տաղլարոտ օթ եէմէսիլէ զիհատէսիլէ թէվազու էլլէտի, մուգատաէմա պաշընը զայէթ տիք թութան փատիշան հիքմէթի խիւտա շիմաի օթ եէմէք իչիւն պաշընը եւրաէն գալարամարը :

3. Պէօյիւր Հերովդէս, Եէնուտիսիթանտա իքի Եաշւարընա գատար օլան պիր չօգ պիսու չ վէ պիկիւնան սազիլէրի գաթի էթամիրտիցի կիսի, քէնտի իքի էվլամբնը տախի կէօզլէրինին էօնիւնտէ խոամ էթամիրտի տահասար վար, գարըսը վատը համէ էթմէք հէնկիստինտա իքէն պիր թէքմէ իլէ էօլտիւրտիւ էշրափ վէ րիձալ ու քիպարտան օլոնլարը հազս էթամիրիզ, քիւլիյէթի կէօզ եաշլարը տէօքիւրիւն նիկէթի մէքրունէսիլէ, քէնտիսինին էօլտիւյիւ կիւնտէ անլէրին քեափփէսինին գաթի օլունմարնը հէմշիրէսինէ էքիտէն գամիյէթ էյլէտի, տգրապէթ զըրը իլէ քէնտի քէնտինի թէւէփ էթտի վէ լաքըն ոլ մուսիպէթէնճամ վասիյէթի իմբա օլունմարը :

4. Թարիխտէ էն զիեատէ զալիմ վէ մէլուն ատա օլունան պիր մէլիք օլուպ պէօյիւք պիր խալգ գաթէ էթամիրտէտէն մատա, պիզզաթ քէնտի խաճէսինի քէնտի էլլիլէ էօլտիւրտիւ անըն քեափփէի զալիմանէ էշէրի թէվարիխի միւթալաա էտէնլէրէ մալիւս օլուպ, օ նիհայէթ համմամտա պուլունալըլը էսանաա, տամարլարընը քէնտի եէտիլէ քէսէրէք էօմրի մէզմումընա խիթամ վէրտի : Մալիւմի ամմէ օլտութ իւզրէ իշպու տէօրթ զալիմէրին էօմրէրի տէ միւսթահազգ պուլունալըլարը տէհչէթէնկիզ վէ մուսիպէթէնճամ էճէլլէր իլէ խիթամփէզիր օլտու :

Մուգատտէս թարիխտէ, տիւնեայա խըզմէթ էտէն էն պէօյիւք վէ էն միւպարէք զաթլարտան պաշլընարը տէօրթ տիր :

1. Հայր Սբրահամ, 2. Մովսէս, 3. Դաւիթ, 4. Յիսուս :

Պիրիննձիսի, սահիպի սատագաթ :

Իքիննձիսի, տէլիլի ազիմ :

Իւշիւննձիւսիւ, շաիր Ուլլահ :

Տէօրտիւննձիւսիւ, պիկիւնան վէ քեամիլ պիր գաթ :

Քէզալիք, պիրիննձիսի, միւմինի էվվէլ :

Իքիննձիսիսիւ, սահիպի շէրիաթ :

Իւշիւննձիւ, մէլիք Ուլլահ վէ փէյլամպէր Ուլլահ :

Տէօրտիւննձիւսիւ, խէլասքեարը ճիհան վէ իպն Ուլլահ :

Պունտան ասրլարձա էվվէլ, Սիմոնիտիս նամ պիր զաթ, էօլիւմլիւ ինոսան իշիւն էն ալա տէօրթ շէյ վար արը տէմրէ :

1. Սըհաէթ ու աֆիլէթ, 2. Հիւսն ու ճէմալ, 3. Սըսոգ ու իսթիգամէթլէ գաղանըլմըշ օլան մալ վէ սէր-վէթ, 4. Կէնծլիքտէ տօսթլար իլէ գէլգ ու սէփա սիւրմէթ:

Հաղիգի մուհապպէթտէն տէօրթ չէյ թէվէլիւտէտէր :

1. Ալլահը թէմձիտ էթմէթ, 2. Ռէփիգինի եախօտ գօնչունը սէվմէթ, 3. Միւհամբյնէ իմտատ էթմէթ, 4. Սէփիհէ նասիհաթ վէրմէթ :

Սէլմէթլիյին տէօրթ տէրէնէսի վար :

1. Կէօրմէթ, 2. Միւլագաթ էթմէթ, 3. Լէմս էթմէթ, 4. Վարիս օլմագ :

Տիւնեատա շու տէօրթ չէյսիզ ատէմ օլամագ :

1. Տիւշմէնսիզ, 2. Կիւնահորդ, 3. Պօրմորդ, 4. Ալ-լահորդ :

Պու պիր հագիգաթ որը քի ասլա իթիրազ գապու էթմէթ. շինքի հէր ատէմին պիր նէլ տիւշմէնի. պիր նէվ կիւնահը, պիր նէվ պօրմու վէ պիր նէվ սէծտէ էյլէտիյի Ալլահը վար տըր :

Իւմիտտէն տէօրթ չէյ հասրլ օլուր :

1. Թէնձէ շալլրդ, 2. Ռուհնա տիրիլիթ, 3. ճէնաժէ խագիֆիլիթ, 4. Խօմրի թոււ : Ինսան իւմիտ էթմէթտէ օլտուլը չէյէ նաիլ օլսուն օլմասըն էնճամ թէնձէ պիր շազլըգ վէ սիրուր հիսս էտէր. րուհնա եանի տէրունէն պիր հայաթը ճէտիտէ քէսպ էտէր, վէ հէր պիր մէշլու լիյէթինտէ խագիֆիլիթ տուեար. պու ճիւմլէ իլէ պէրա-

պէր պիթթաղի էօմրիւ տախու ու զար, ինսան հէր իւ-միտ էթտիյի շէյին նագիլէ օլտուլընը մուգատտէմա կէրէյի կիալի պիլուէ եանի շու իւմրտ տէնիլէն շէյ օլ-մասա եաշամագ գապի՞լ մի տիր :

Էօլիւմտէն պէտթէր տէօրթ չէյ վար տըր :

1. Իլիթիյարլըգտա գագիրլիթ, 2. Հիսայիաթձա նօգսանըգ, 3. Կիւնահտա էսքիմէթլիթ, 4. Խասթալրգ ելէ մահպուս գալմագլըգ :

Տէօրթ չէյ ատէմէ վաղթտան էվվէլ էօլիւմիւ մու-ձիպ օլուր :

1. Ճէմլիէ գարը, 2. Տէրտ ու գաստվէթ նօսուլը, 3. Զէհրիի եէմէթ, 4. Պօլուգ հավա :

Իրատը նութգ իչիւն տէօրթ չէյ էլզէմ տիր :

1. Սէօլէյէնէյինի մուգատտէմա հազըրլամագ, 2. Քիմլէրէ խիթազ էսիլէնէյինի կէօրմէթ, 3. Սէօլէյէ-նէթ վազթ ու ֆուրսաթը կէօզէթմէթ, 4. Մուվագըգ քէլամլար սէօլէմէթ :

Տէօրթ չէյ ինսանըն ազլ ու ֆիրասէթինի թէվսի կըլար :

1. Կէչմիշի աաիմ իւլ էգվաթ զիքր էթմէթ, 2. Հա-լո հազըրը ինթիզամա գօմագ, 3. Միւսութագպէլէ աթֆր նիկեան էթմէթ, 4. Շիւպնէյի տէփ ու րէգ էթմէթ :

«Կէչմիշ կէլէնէյին աինէսի տիր» մէսէլինձէ պու աինէյի ինսան կէօզտէն ասլա պաիտ էյլէմէյէրէթ քէնափինէ չէքէ տիւզէն վէրմէլի տիր : Քէզա, հալը

հազրության ուժութեանը էօյլէ թանգիմ էթմէլի տիր քի,
միւսթագէլտէ պիր իւմիտ էթմէյէ հազդ ու իսթիհ-
գազը օլապլիտին, միւսթագէլտէ իհեա վէ իրշատ ոլ-
մամը իշիւն պիր թազը իշկիւ վէ շիւպէլէրի տախի
պէր թարափ էթմէմիզ լազը կէլիր. շիւպէլի էօմր
տօղրու պիր էօմր ատա օլունամազ, զիրա պու հալ
ինսանըն գուվզէի մուհաքէմէսինին զարի եա առ նօգ-
ան օլտուղունա ալամէթ տիր. միւվէսլիս քիմսէ պիլ
ծիւմլէ ումուրընտա պիզարար տըր :

Տէօրթ նէվ ատէմլէր կէօնակէօն հալլէր իլէ մէս-
րուր վէ մութլու արըլար :

1. Էլլէմ օլան մէվատան էսպազը մուճիպէլէրինէ
ակեան օլանլար, 2. Աշգ ու արզու իլէ Սլլանա արզը
ուպուտիյէթ էտէնլէր, 3. Տիւնեանըն էքտարը քէվնի-
յէսինտէն քէնտիլէրինի մուհափազա էտէպլէնլէր, 4.
Ախէրլէրին խաթասըլա խաթառան պէրի օլանլար :

Տիւնեատա էն սէֆիլ տէօրթ ձինս ատէմ վար տըր :

1. Տախմա կիւնահտա գալան ատէմ, 2. Էյիյի պի-
լիր իքէն իճրա էթմէյէն ատէմ, 3. Պիր շէյ պիլմէտիյի
հալտէ, էօլէնմէք տախի իսթէմէյէն ատէմ, 4. Զօգ
շէյ պիլիպտէ էօյրէթմէք իսթէմէյէն ատէմ :

Հաքիմ իշիւն իճրաոր էյզէմ օլան տէօրթ մուգթա-
զի շէյ վար :

1. Շէգգաթ իլէ ախնլէմէք, 2. Սղբլանէ ճէվապ
վէրմէք, 3. Պիթարափանէ տավրանմազ, 4. Աշիքեարէ
ծիւքմէք :

Տէօրթ շէյ իլէ մուհաքիմաթ վէ հազդ դայպ օլուր

1. Պիր թարափա մէյլ էթմէք եա կէօղ գըրփմագ,
2. Բէտա էթմէք, 3. Խալֆ էթմէք, 4. Ծիչլէթ եէմէք:

Սըրգաթ օլունմաեան տէօրթ շէյլէր :

1. Իլմ, 2. Իրատէթ, 3. Հիւնէր, 4. Աղլ :

Տէօրթ ձինս ատէմլէր փափի քիմսէլէր թանըլ-
տըլար :

1. Սողոմոն (իմաստուն) քի, պիրինձի ալիմ տէ-
նիլտի, 2. Արիստոտէլ քի, պիրինձի ֆէյլէսօֆ թէսմիյէ
օլունտու, 3. Հոմերոս քի, պիրինձի շաիր անըլար, 4.
Պօղոս (առաքեալ) քի, պիրինձի բէսուլ չաղըլլար :

Պիրինձիսի, հիքմէթի ֆէվգէլատէ իլէ թալիմ էտէր:
Իքինձիսի, ֆէլսէֆէի ալիյէ իլէ " " "
Իւ գիւնձիւսիւ, ըսթըլահը փասին իլէ " "
Տէօրտիւնձիւսիւ, իմանը քեամիլ իլէ " "

ՄԷՇԱՀԻՐԻՆ ՔԷԼԻՄԱԹԸ ՄԷՇՅՈՒՐԷՍԻ

Գալպին բահրիեարը շետիսկինտէ, ինսամին րուհընըն
գրյմեր վէ ալալըլըն նիսս երժիւնն փափ վէ խա-
լիս պիր շէյ վար սըր : (Անսիլի՛ն)

Պիզ գուլվէի հասոէյէ (զգացականութիւն) մալիք
պիր մախլուզը. թէէսիւրաթըլմզըն տէրէնէսինէ կէօրէ
զալպիմիլ խէլէնանա կէլիր, ալէլ ումում պինուտէ եէրէ
ևախօս նաֆիլէ պիր շէյ իշիւն գալպ հէյէնանա կէլմէզ
ինսանըն գալպի պիր հազզորզը եա ինսափորզը
ևախօս պիր մէրհամէթսիզիր գարշըլընտա րահաթ
առութամայը զիետաէսիյլէ թահրիր օլունըր վէ ողու-

հաւ իշթէ ինսանըն բուհունըն գրյմէթ վէ մէզիյէթինէ
ալամէթ աըր. պաթընտէ խալիս պիր տույզու վէ
ձէմիլ պիր մագսէտ օլմատրդա գալպ՝ ղարի թապիի
տուրէթտէ չարփմանա վէ ինսանը անը զահիտաէ խա-
րի իւլ ատէ պիր հէյյէթէ կիրիֆթարա մէճպուր էթմէզ
լաքին էօլիւ զամիր վէ հիսսիյաթ թաշըեանլարըն
գալպի հիչ պիր շէյ գարշընտա՝ տէպիէնմէզ վէ խէ-
լէճանա կէլմէզ, անլէր միսլի հայվանաթ՝ հիսսիյաթ-
տան պէրի տէրլէր:

Տինի գալպինի, զամիրինի սեն,
Քի հսկին ներ ֆենալըդը մենն:

Ֆազիէր՝ իր ինսանլարըն գուվիկի զամիրէկրի իւզերինէ
բախնափ բախպարզլա ինրափ թէկսիր կլիւ, առա
հօլմէզ:

(Ֆենելըն)

Ֆազիէթ էօլէ պիր կիւլէ միւշապին տիր քի, ո
նէ սարարըպ սոլար վէ նէ տախի թաթլը վէ քէսկին
րաբհամընը նէշը էթմէթըտէն տուր օլուր, անըն հուզուրը
էթրաֆինտարիլէրին միւֆէրրան օլմալարընա ուախս տիր,
անըն խօշ րաբհամը՝ առա զայ օլմամազ իւզըէ ինսանըն
պէյնինին զիքր էթմէթըտիր հիւճրէսինտէ միւէպիէտէն
դալըր, քի՞մ պէօլէսի պիր կիւլէ մալիր տիր:

Նէ անսպափ պիր կիւլ տիր ֆազիէր,
Մալիր օլմանա նանսան զայէր էր:

Նենիոյ օրմազըրդան նէ տան ու շերէն պուլունըրդիր
ալի նենաոլ գալոլիք պիլէ պիլիրի:

(Ֆենելըն)

Նէճոպէթտէ նէ ֆազիէթ պուլունարզընը մահզ
ու լու էլի ձէնազ բուհուր թէմիր էտէրլէր. էյի օլմա-

եան՝ էյի օլմազ նէ տիր թէֆրիդ վէ թէշխիս էտէմէզ,
ֆէյզ ու ֆազիէթ՝ պէօյիւք վէ զէնկին վէ ագիլ օլ-
մագլըգտա տէլիլ, նէճիոյ վէ նատիփ պիր գալպէ մալիք
պուլունմագլըգտա տըր. շան ու շէրէֆի՛ մէխավէթ վէ
սէմահէթտէ տրամանան՝ հիչ պիր վէճրէ միւշէրրէֆ վէ
նամտար տատ ու շիւմար օլունամազ:

Ինսանըն գալպի տէյիլսէ նենիպ,

Վա՞ր մը ըր պունտա էլի պիր մունիպ:

Սինի մէսերրէլէր՝ պիր տէթա, այնի գասավէրլէր իսէ
պին տէթա խսպարը վինուս էլլէրէր:

(ԼԱՄԱՐԹԻՆ)

Էօմրի ինսանիտէ սիյան վէ տախի միւֆէրրան
կիւնլէր գար տըր քի, մի՞նէթլէ կէչիրիլէն կիւնլէր մէ-
սէրրէթլէ կէչիրիլէնլէրտէն զիեատէ տիր. չիւնքի այնի
նէվտէն օլան գասավէթլէր ինսանըն պաշընա հէման
հէման թէսատիփ էյլէտիքլէրի թագտիրտէ այնի հալ-
ան օլան մէսէրրէթլէր նատիրէն միւսաարփ օլուրլար:
Սամիպ տիր քի, ինսան՝ եարըն սատաէթլի պիր կիւնէ
իւմիտլար իւքէն, պու կիւնքի կիւնտէն տահա պէտթէր
պիր տէրաէ տիւչար օլուր. պիր սատաթ մէսրուր վէ ֆէ-
րահնաք իսէ ոլ պիր սատթլարտա միւսթէլրազը տէր-
եացը եաս ու մաթէմ օլուր. պունու պիլիր իքէն ին-
սան, քէնափ քէնախնի ալտատրը տուրուր. պու կիւն
արթըգ կէչմիչ տիր տէյիւ մէմուլ էթաիյիմիզ միւնէթ-
լէր եարըն թէքրար գըյամէն հայաթըմըզը աճը վէ աղ-
որլար իլէ մուհութ զըլարլար : եարըն եէնի պիր պէլա
վէ ուգուպէթ, եէնի պիր պէտպախթլըզ, եէնի պիր
Դարա խապէր կէլիր պիզէ մուսալլաթ օլուր :

Մէսերրէր նէնուզ գախուտա իին,

Մարա խանէի պինլէրնէ տիմեն :

Իւմիտ՝ սաատէրտէն պիր խրիգրազ ՏՐ :

Իւմիտ՝ քէնտիսի սաատէթ տէյիլ, իլլա անտէն էօտիւն ալընմը ուիր ալի խասսիէթ տիր. իւմիտ՝ սաատէթէ միւկասէլէթ իշխն պիր թարիզի ֆարիդ վէ պիր տէլիլ ճէլիլ տիր : Իւմիտ՝ սաատէթ իլէ պիր ախզ ու իթա օլուա՛ պու մուամէլէ էօմրիւն նիհայէթինէ տէկին պէօյլէճէ տէլամ էտէր իսէտէ՝ նատիրէն թիճառէթ վէ ֆարիտէ հասրէ օլուր. չիւնքի իւմիտ էթուիիժիմիզ չէլլէրտէն փէք ազընա նալլ օլուրըզ, վէ նաիլ օլուողումըզ շէլլէր տախի պու տիւնեատա պիզէ պէօյլ պիր սաատէթ վէ ֆէրահիյէթ պախչ էթմէզ զլէր. պու պիւնեանըն ինսանընա իւմիտ էտիպ պէրէմէք քեարը պղ տէյիլ տիր. իւմիտիմիզ ոէմալաթատաքի հէօրիւնմէյէն միւ էպպէտ շէլլէր իւզէրինէ օլմալըր տըր:

Իւմիտ սաատէրտէն ալընմը հօսիւնն,
Տէլլ պաշգա չէյ մուվազգար կիւլիւնն :

Փարա եյի պիր խրտմէրենար, լաբին ֆենա պիր եֆեն-
սի տիր :

Վաղաա փարա ափւնեատա չօդ հիքմէթլէր իծրա
էթմէյէ գատիր օլուա՛ անըն իւէ քիւլի շէլլէրէ նաի-
լիէթ միւմքին իսէտէ, անա լայըզընտան զիյատէ ի-
թիպար էտիմէթլի տիր : Փարա ինսանըն մատունըն-
ուա իրզմէթքեար մագամընտա տուրմալը տըր. անա
պու եօլտա թիայէթ վէ մուամէլէ էտիլիր իսէ, մուձիպի
մէնգաաթ օլապիլիր. լաքին, անը էֆէնտի մագա իընա
թէրֆի գըլըզ աա պիզ անա գոււլուկ վէ փէրէնթիշ
էլլէր իսէք, մազարրաթ վէ րէզալէթի ազիմէյի մուձիպ
օլուր : Իգթիզաի հալէ կէօրէ փարացը սարփ էթմէք
նաիզ օլուա՛ հիչ պիր զէման իշխն հիչ պիր վէճէլէ
իրտակթիմիզ փարայա էսիր օլմամալը տըր : Փարա,

իհթիյածաթը ինսանիյէյէ սալթ պիր վաորթա վէ մէ-
տար հալինտէ պուլունտուզընտան՝ անա սըրֆ պիր
էմանէթ տէյիլ նազգար էտիլմէլի տիր : Փարանըն հիւս-
նի իսթիմալը մուձիպի պէրէքէթ օլտուզու հալտէ,
սուփ իսթիմալը տախի մուձիպի պէլա վէ ուգուպէթ
տիր : Փարա՝ զանն օլունտուզու կիսպի սաատէթէ տէյիլ՝
իլլա տահա զիյատէ պէտպախթլըգ վէ սէֆայէթէ պախո
օլմուշ տըր. տիւնեատա սայքի պիլճիւմիէ ճինայէթլէր
փարա, մալ վէ սէրվէթ զասպ ու իսթիհսալը եփուղիւն-
տէն նէշէթ էթմիչ վէ էթմէքաէ տիր :

Դալպինի վէրիպ փարաեա բափմա,

Համազար ՏՐ պու, սազըն սէն եափմա :

Ելիլիյէ պէտէլ ելիլիի՝ ինսանի, ելիլիյէ պէտէլ նէօրիւլիւն՝
շէյրանի վէ նէօրիւլիյէ պէտէլ ելիլիի՝ իլանի պիր
իւ տիր :

Պու իւչ տէրէճէ պիզէ՝ ինսանըն, շէյթանըն վէ
ձէնսապը Ալլահըն մուամէլէսինի թարիփ էլլէր: Ելիլիյէ
պէտէլ էյլիլիք էթմէք՝ թապիի պիր շէյ խոյինտէն՝
պունտա պիր Փազիլէթ վէ մէզիյէթ եօդ տըր. պէօյլէ
հարէքէթ էթմէք հէմ մուզթէզաը ինսանիյէթ հէմ տա-
խի հէր քէսին Փէրիզէի զիմմէթի տիր : Ելիլիյէ մու-
զապիլ ֆէնալըգ էտասընտա պուլունմազլըգ իսէ՝ սըրֆ
շէյթանի իշ օլուա՛ շէյթանըն թապիաթը պու եօլտա
միւպատէլէ էթմէքլիյէ թավսիյէ վէ թէշվիկ էտէր,
պու պաշգա պիր շէյ տէյիլ անճագ էն պէօյլուք պիր
նանքէօրլիւք վէ խըյանէթլիք տիր : Լաքին քէօթիւ-
լիյէ մուզապիլ էլիլիք էթմէքլիք՝ մահզա իլանի պիր
հիսոյիյաթ վէ փիլիյաթ տըր : Ալլահ մուհազպէթի ա-
ճիպէսի վէ մէրհամէթի քէսիրէսիյէ տախմ իւլ էվզաթ
թազսիրաթ վէ թէճավուզաթլըզը ալֆ էլլէր, վէ

Համեմատ քէնախնէ քիւֆր վէ չէթ էտէնդէրէ պիլէ մէրհամէթինի տիրիղ էյլէմէզ, վէ լաքին ատալէթինի տաշի զախար էթմէզ, անձագ քի, ինսան ձէնասլը Հագպնէլինախն հիշ պիր գէման հիշ պիր եէրտէ ազատ օլամայածաղընտանն սապուրանէ հարէքէթ էտէր, եախօտ ինսան միսիլլիւ թէլաշ վէ թաճիլ էտէճէք պիր հալի վէ սէպէպի եօդ տըր, ինայէթինի պոլ պոլ վէրտիյի կիպի, ատալէթինի տախի գուվլէտէն փիլիէ կէթիրէճէյի գէմանը պիլիր եա տա թային էթմիշ տիր : Պիզ Շէփիփի Մութլագըն մուամէլէսինէ իմթիսալ էթմէլիյիդ. «Սէմագաթտա օլան փէտէրինիղ քէամիլ օլառու զը կիպի սիդ տախի քեամիլ օլունըզ »:

Ծէյրանի իւտէն ելիէ սէն հազէր,
Ճէնս կը օլասըն Ալլահա պէնզէր :

Էպէտէն եաւահանագ կիպի իւլէ, պու կիւն եօլէնէն կիպի եաւա :

Պու նէ՛ ձէվահիրփարէ պիր սէօզ վէ միւֆիտ պիր նասիհաթ տըր, պու կիւն իւլէրինի օ սաւրէթիէ թանշ զիմ էյլէ քի, մէշլուլիյէթին էպէտէն հաշամագլըզնա պախ օլուն, եանի քեափքէր ուժուրընաւ միւսթազիմանէ վէ իհթիյաթքեարանէ տավրանմալըսըն քի, պու հալ սանա հայաթը էպէտէյէ վաս էյլէսին : Քէզա պու կիւն էօյլէսի պիր աղիմ հազրըլըդ իլէ եաշա, եանի էօյլէսի պիր էօմր թէհիյէ վէ թէրթիպ էյլէ քի ձէսարէթի քեամիլէ իլէ «Պու կիւն էօլէմ պիլէ զամ տէյլ» տէյէպիլէսին : Հէր քէս պու կիւն էօլէճէք կիպի իհթիյաթլա իմբարը էօմր էյլէսէ պիլա շիւպհէ էյի եաշըսպ էյի էօլէճէք տիր, մատամ քի հէ ատազիդա իչիւն էօլմէմիզն իհթիմալը վար, նիշին պու կիւն էօլէճէք կիպի հաշամագլըրից, սանտ պիր սիսալ սէն հարրին էօ-

լէ ձէյինի գավիիէն պիլաէն պու կիւն նասը՞լ էօմր կէջիւրիսին, պիր տիւշիւն, պիլա փէրվա քէնախնի տիւնեայա թէսլիմ էթմէք իսթէրմիսին, նէփսինէ վէ ախէրինէ փէնալրգ էթմէք փիքրինաէն կէջէր մի, Ալլահ, մահչէրի, րուզը ձէզայը ունուապիլիմիսին : Պու կիւն հայաթթընըն ալթուն թէլինին գաթ օլունաձաղընը մուհագգագ սուրէթտէ պիլատիյին թագտիրուէ՝ էլպէթտէ սէնտէ տէրհալ աճախագ պիր թէպէտիւլաթ մէյտանան կէլիպ հէր էս իլէ խօշ տավրանարագ խալիփինէ տէ նէ՞ եօլտա արզը ուպուտափէթ վէ սէճտէ էտէճէյինի պիլմէզոին. էկը փէհիմ վէ պիր իսէն հէր կիւն իչիւն հէման պու իհթիյաթ, պու թէտարիքհաթ վէ պու հիսպիյաթ իլէ եաշա :

Երմէ իիւթը ու կիւնան սազըն հածա,
Պու կիւն եօլէնէն կիպի սէն հածա :

ՕՅԱԼԱՆՄԱ

Պուլ հալինէ չարէ մէտար,
Օյալանմա.

Խէլաս իշխուն էթ պիր գարար,
Օյալանմա.

Մէվթինէ զըլ տախմ նազար,
Զիւն օլսան տա պէօյիւք Զէզար,
Հազըր տըր պիր աշըզ մէզար.
Օյալանմա :

Լէյլ ու նիհար էյլէ թէզմիր,
Օյալանմա.

Թէհիյէ զըլ փաք պիր զամիր,
Օյալանմա.
Եէր պուլմաորն սէնտէ չէրիր,

Զիրա պիրաւէն էճէլ կէլիր,
Հայաթընա խիթամ վէրիր.
Օյալանմա :

Տէմէ վազթ վար տըր պիրաղ,
Օյալանմա.

Չափուգ սարար սէնի էմրաղ,
Օյալանմա.

Եիմտի էթմէղ խսէն նիյաղ,
Սօնրա պէլքի փուրսաթ գալմաղ.
Հէր կիւնահաման էթ իհթիրաղ
Օյալանմա :

Կիւնան սէնի էտէր զէլիլ,
Օյալանմա.

Օլմայասըն մահզուն մէլիլ,
Օյալանմա.

Օգու հէր կիւն թէվրաթ ինձիլ,
Պունլար սէնի էթմէղ խէճիլ,
Խոլահընա էյլէ թաճիլ.
Օյալանմա :

Հազգ թարիգէ էթ իմթիսալ,
Օյալանմա.

Մուին օլսա թալէն, իդպալ,
Օյալանմա.

Հէմ չօզալսա սէրզէթ էմզալ,
Քի գէք չափուգ պուլուր զէվալ,
Պու արզունատան վաղ կէչ տէրհալ,
Օյալանմա.

Մահքիւմ խսէն կէլիր զազապ,
Օյալանմա.

Զէքէրսին սէն չօգ իզթիրապ,
Օյալանմա.

Վա՞ր մը սէնտէ խայր ու սէվապ,
Կէօքտէ Ալլահ իսթէլ նէվապ,
Էթ ֆիլինի պիր պիր հիսապ.
Օյալանմա :

Կէչմիշէրտէն ալ սէն իպրէթ,
Օյալանմա.

Պիլ քի վար տըր մութլագ ախրէթ,
Օյալանմա.

Աչըլաճագ պիր գըյամէթ,
Ֆախտէ էթմէղ ոօն նէտամէթ,
Հէր խաթայը շիմտի տէփ էթ.
Օյալանմա :

Հազգ օլանը էթ իլթիզամ,
Օյալանմա.

Կէլ քէնտինէ վէր պիր նիզամ,
Օյալանմա,

Նան ու շէօհրէթ վէ իհթիզամ,
Էթմէզ տէվամ պիր շօգ էյլամ,
Եօգ տուր պուրտա րահաթ էնճամ.
Օյալանմա :

Միւրեվէքքա մուտլիմ
Ալիբան էօ. Քիւրբինեանըն զիմրի նէմիլի իշիւն
Ս Է Ր Ս Ւ Յ Ց Է

» Տէլէ էտիր գափլատը իլլէթ,
Հէնուզ կէնճ իքէն չէքտին չօգ միհնէթ,

Պու նէվ հայաթան Եյլէյիս նէֆրէթ,
Էմէլտէ գարար զըլաըն ազըպէթ :

Պ ազըմ մը պունձա րէնձիտէ, զահմէթ,
Պու գատար էլէմ նէտէն իճապէթ,
Պու հօլտա էթտին պին պիր շիքեայէթ,
Լաքին օլմատը չարէ, քէֆարէթ :

Պ սրազ էթտին չօգ ղայրէթ, համիյէթ,
Վար իտի սէնտէ ազլ ու տիրայէթ,
Ֆագաթ չի չարէ չէքտին զարուրէթ,
Հիսուն օլտու տէրտ, նէփա, մէրարէթ :

Թ էսպ էթմէք իշխն իրֆան ու հիքմէթ,
Իհրազ էթմէյէ շէօնրէթ, մարիֆէթ,
Էսիրկէմտափին պիր կէննէ խըտմէթ,
Թա՛ քի զայ էթտին գուվդէթ ու սըհնէթ :

Ը էնտէքի ղայրէթ, ձիտոփի կէրմիյէթ,
Լայըզ արը օլսա շահանը իսլրէթ,
Իլմ ու թալիմէ վէրտին թագլիյէթ,
Պիլտին քի պունտա արը հէր մէզիյէթ :

Ը իլէ, անպապ, վաթան, մէմլէքէթ,
Թէրք էտիպ լըգմագ ա՞զ մը ֆէլաքէթ,
Պիր աէ պուլայըմ պիր տէլա, նուսրէթ,
Տէրքէն պըրագտըն ձիւմլէսին հասրէթ :

Ը էլանէվ դահմէթ, արգասընտան մէլլի,
Տիւնեանըն հալի պունտան իպարէթ,
Վաթանտաշ տօսթուն էյլէյիս նիյէթ,
Օգուսու ձանտան ձանընա բահմէթ :

Գարա խապէրի ալըպ վալիտէն,
Թա մէզարընա կէլտի սէրիէն
Վափիր կէօզ եաշը տէօքիւպ եէնիտէն,
Այրըլամատը սէնտէն էպէտէն :

Մէզար պաշընտա տուրըպ տա հէման,
Ֆէրեատ ու ֆիղան էթտիյի զէման,
Իպրազ օլունան մունապպէթ, իման,
Տէփրէթմէտի մի սէնի մէզարտան :

Միւթէվէֆափ միւմափիյէն հէնուգ 25 եաշլարընտա
կէնձ լաքին միւգթէտիր պիր մուալիմ օլուպ, խածէ-
լիքտէ մուաննիտանէ սայ ու ղայրէթի սէպէպիյլէ տիւ-
չար օլտուզը լիլէթտէն թէտավի օլընմագ իւզրէ իս-
թամպօլա կէլմիշ՝ Գարթալտա աախի միւտոէթի գա-
լիէ մուալիմիք էթմիշ իսէտէ՝ նիհայէթ Փրկիչտէ
մէրնում օլմուշ արը : Իթէ վալիտէսի անըն վէֆաթը-
նը իշիթմէսի ազապինտէ՝ չու զատար իրազ պիր մէմ-
նը լէքէթտէն կէլփազ ձանփարէսինին մէզարը ա եիւզլէրինի
սիւրմիւշ աիւր :

ՄԵԳԱԼԱԲԸ ՄԻՒՆԹԷԽԱՄԷ

Զահիրի հալէ պագըպ էթմէ ֆասլ պիր ֆէրտի,
Հէր քէսին վար արը քէնտինէ կէօրէ պիր տէրտի:
(ԶիթԱ. ՓԱՇԱ.)

Տէմիրտէն փէք նէ՞ վար,
Երիտիր անը նաւ,
Սէն սույս օլ մաիլ,

Աթէշ օլուր զակլ :

— Ճահիլէ նասիհաթէ էթմէքսէ գասարն,
Տօնուղըն պուրնունա ճէվահիր ասարն :

— Կէր իսթէրսէն աթմագ պէօյիւք ատըմ,
Սէն սանա էյլէ տիգգաթէ վէ եարտը :

Սէն քէնսոինէ էյլէտիքնէ իմտատ,
Ճէնապը Հագգ օլուր սիփէր, գանատ :

— Ալւահըն հէր սիր սըֆէթի ճէլիլ վէ մէրդուուզ,
Լաթին ատալէթի մէրհամէթինտէն մազլուալ:

— Էվլա տըր քէօր օլմագ սալթ կէօզ իլէ,
Նիթէքիմ պիւթիւն ֆիքր ու էօզ իլէ :

— Պիր թէտարօյա միւշապին տիւնեա,
Ինսան թաշըրպ խաեալ ու խիւլեա,
Մէրազլէ հէման, իչէրի զօրլար,
Օունձլէ տէրհալ թըշարը ֆըրլար :

— Թէնսպէլիք եիւրիւտիւքնէ ահէսթէ,
Ֆազիրլիք ոլ քիւսէյէ չայէսթէ :

— Ֆազիրլիք իշկիւզարըն գափուազնտան պագար,
Լաթին իչէրի կիրմէյէ զայէթէ զօրգար :

— Քիթապլարը մէշք էթմէքտէ եօզ զըյմէթ,
Ատէմէլէրի օգումագ տըր մարիֆէթ,
Իշին սէնի էթմէսին թազիպ,

Սէն քէնսոին օլ իշինէ սահիու :

— Սէն սագլա ուփագ փարալարը,
Գայզու էթմէ հիշ լիրալարը :

— Պիր ատէմ թաշըր նասըլ սիր ախլագ,
Փարասընը սարփ էթտիյինէ պագ :

— Պու կիւն քի եափապիլէճէյի իշի
Եարընա պըրազան ագըլուզզ քիշ :

— Ու չէյի քի սէն էտէրսին իծրա, իյատէ,
Պաշգասընապույտիմագ պիւթիւն զիյատէ :

— Սըհնէթի իշիւն էյլէմէյէն սապը,
Պիլսին քէնտիսինէ աչըգ արը գասպը :

— Զիզըյմէթ տէյիլ տիր մէսնէտ ու ճահ,
Էյի մէշըէպ հէր չէյէ միւրաճճան :

— Մէշըէպինի սէն էյլէրսին լէքէտար,
Էլինտէ տիր օլմագ պիսպախիթ, ստախթինար :

— Հագգընտա ֆէնսա սէօյլէսէ ճիհան :

Սէն էյի եաշա աչմա հիչ տիհան :

— Չալրշմաեա ուզաթմաեան զօլունու,
Սարփ էթմէնին տախի պիլմէզ եօլունու :

— Բէնտի քէնտինի էթմէյէն իսլան,
Հիչ սիր վէճս իլէ օլմագ իփլան :

— Իսթէր իսէն եավէր օլսուն սանա պախիթ,
Էղ ճան ու տիր էյլէմէլի սայ ու ճահտ
Ինրասը ճափո օլան հէր չէյի,
Եափմալը տըր հէմ թէմիզ հէմ էյի :

— Շահիլին զանն էթմէսի քէնտինի ալիմ :

մէլի ի միւրէքէպ տիր պու պիլի վէ թալիմ :

— Ֆաղիլէթ՝ տիրշմէնտէ աէ օլսա,
Եինէ պախի մէտն ու սէնսա տըր,
Մէզէլէթ՝ տօսթտա տօս պուլունոսա,
Ահ, մուձիսի թան ու իսթիհզա տըր :

— Շէմէի զալիմ, ալէֆրիդ օլուպ
Նէ գատար տա չէտիտ աէօնէր,
Ահը մազլումլա ինզըրագ պուլուպ,
Մութլագա սիր անտէ սէօնէր :

— Սէրի գասըր զալիմ, եիւրսէլսէ էֆլաքէ գատար,
Ահը մազլում անը սիր տէմտէ երդար եա եագար :

— Հէր քիմ քի էյլէրսէ սասպըր սատամաթիր տէհրէ,
պուլուր էլպէթտէ ու մուրընտա նիւտատան պէհրէ :

— Ֆազիրէթին քէսպի գուվէվէթ վէ մէթանէթինէ,
Ֆէլաքէթլէրին հէր սիրիսի պիրէր վէսիլէ :

— Կէրչի թէսատիւֆլէ չօգ չեց վուգու պուլուր,
Ամմա գազիլ օլմանըն իմքեանը եօգ տուր :
— Պէտպախթլըլըն էնէմմիյէթի պիզէ ահտ,
Զիւն պիննէփս քէնտիմիզ էտէրիզ անը զախտ:
— Օւ ատէմ քի տինսիզ, ալյանէթսիզ,
Պէնդէր պիր ֆիտանա քի չիչքսիզ,
Վէ նէշվ ու նիւմա պուլսա նէ գատար,
Օլամազ ասլա, միւնպիթ, մէյզէտար,
— Օ քի մէպտէսիզ վէ իշսիզ կէզէր,
Շոլ կիտիպ կէլէն պուլութա պէնզէր :
— Թիմիսի օլուալ զայէթլէ շէրիր,
Նամուսու սաթար իքի փարաեա,
Քիմի տէ հէման փարասըն վէրիր,
Նամուսու վէրմէզ ասլա արաեա :
— Էկէր հիւրրիյէթ տէյիլ իսէ
Ստալէթէ մուճիզ վէ մէտար,
Չըգա՞ր մը պիր գազիլէթ, հիսսէ,
Նէյէ՞ եարար, նէ՞ փայտէսի վար :
— Կէնէնմէք իշիւն օլան խահալաթ,
Կէնէնմէքտէն գաթ պէ գաթ զիյատէ
Էտէր ինսանա իթա, իետաէ
Մահզուզիյէթ, նէշաթ տախի միւրատ :

ՏՐՈՒՊԸ ԷՄՍԱԼ

Էլ իշիւն եազմա նենինի նարա, եագ շրպրդընը նեյթինի արա :

Շու տէտիյիմ գէնա մը տըր սէն սէչ,
Քալշալը իշտէն կէրի տուր վազ կէչ,
Նէրտէ կէօրտին գավղալը պիր իշ,
Տապանը գալտըր օրտան սիվիշ :

Կիրն սօլմատան նելիր սօլու :
Գաթը իւմիտ էյլէյիոլ քէնտինի էթմէ հէլաք,
Աչար խալրըլը գափու ոլ Հաղգ, Գատիրի Մութլագ:
Նեյթանլն ֆեների եարսրեա գատար եանու :
Էլինուէ վա՞ր մը շէթանի պիր ֆէնէր,
Իշին կիթտիքնէ հէր գէման թէրս տէօնէր,
Հաշան ոլ ֆէնէրի ելէ ալբրոնն,
Շիւպնէ եօգ տուր եարը եօլատ գալրրոն :

Ույսու շէյրան շէրինէ :
Հէր քիմ քի շէթանըն տոսթու,
Հապմիսանէտէ տիր փոսթու :

Վազրըլլա զրզընը սկոյմեյն սօնւա տիզինի տեյէր:
Խսթէ՞ բմիսին քի շէրրտէն ազաւ օլսու՞ն ահազը,
Էվլատընան էթմէ էքսիք թէսիպ ու ասեազը :

Տօրունա տուզագ գուրան նենիսի իշինէ տիւէր:
Քիմ քի պիրինէ սիւշիւր գէնալըգ վէ շէրը,
Գէնտի պաշընա զօփար նէփ զըսամէթ, մահէր,
Տօնթու մ էթմէյէսին ասլա հիւլի հիւնէր,
Էթափիյն հիլէ վէ քէմիք քէնտինէ տէօնէր :

Ենվէ՞ն մի, վար պիր իլէր, ահսէ՞ն մի, վար պիր նիմէր:
Ուձուզ օլանտա վար տըր պիր իլէթ ուեռուզ
Փահալը օլանէար էքսէրիյա ուձուզ :

Տիպի կէօրփինեյն սուհա տոլո կիրմէ :
Նէ գատար տա զօր էթմէլէր գուլագ մէրմէ :

Տօրմագ պիր չեօիս, հօլմէ պին չեօիս :
Տիւնեա հալի պու, ինսան նէլէ՛ր կէօրփու-ր.
Պիր տիւրիւ տօզար տա, պին տիւրիւ էօլիւր :

Ալբեմր գուտուրմոււսան պետքէր :
Սալթ պու սէօզ քէնտփսինէ եէթէր :

Թէնպէլիի տիր Ֆէնալըլըն մատերի :
Գապուլ էթմէմ սէպէզ գօրսան գատէրի :

Նէկիտին գրամերի ալնընըն թէրի :
Եօդ տըր պունտան պաշգա պիր սէօգիւն եէրի :

Թանտր բալընտա կերէր տիր :
Պունու պիլէն միւպարէք տիր :

Կէցմէզ ագչէ, Ֆէնա սէօզ սահիպինին տիր :
Ֆէնա սէօգիւն վա՞ր մը պիր եէրի,
Սօնրա նի՞չի՞ն ալարն կէրի :

Ագօամբն իժինի սապանա պրեագմա :
Իշխնի կէօրփւրուն պիր ան էզգէլ նիճէ,
Պիւ քի ուեռուրսուն բահաթ, բահաթ հէր կիճէ:

Զբաւուգ եաւ իտեն էյիլիր :
Էնտատուան գալմա, պէօյլէ տէնփիր :
Տօսթում պիր չէյէ տրզգաթ էթ էրքէն,
Թի սօնրա սանա օլմասըն տիքէն :

Հարլան եռւարբնան, ինսան սէօգիւնէն բուրուլուր :
Սէօյլէմէ ալլա ույմագ, ուեարը,
Վէրիրսին սօնրա էլէ եռւարը :

Ուշու զաթէստէն պիւլպիւլ
Խըրէր ալլա, իսքէր կիւլ :
Թամմ վագթընտա ալ ագլընը պաշա,
Բի տիւշմէյէսին սօնրա թէլաշա :

Պիր ապամ վար աբարիմ, նէրտ օլսա եարսարմ :
Պիքէս իսէն սէն էթմէ ան, էնիյն,
Թէսլիմ ոլ Հազզա Օ սանա մուխն :

Ինսան ինսանա եիւլ սկիլի,
Ճան պու թէնէ միւլ սկիլի :
Վէլէվ կէօրմէսէն պուրտա պիր սատէթ, սէֆա,
Ելտէն կէլէն էյլիյի էթ ձանտան իֆա :

Ագ ագճէ գարս կիւն իշիւն տիւր :
Մուգայյէտ ոլ սէն ագճէ իւնիւնէ,
Ֆայտէսի վար տըր գարս կիւնիւնէ :

Էլ էլին վի իս տէնմին ախնէսի տիր :
Սէնին իշին սանա ախնէ,
Շու սէօգիւմիւ էյի տինլէ,
Տիւշ քէնտի իշ վէ հալին իլէ,
Գայնտաթ էթ ազ մալին իլէ :

Իւզիւմ իւզիւմ պագաւոզ գարար :
Ինսան ինսանա պագարազ ալըր իւույ,
Սէն պու տէտիյիմի աըգդաթ իւէ տույ :

Դայրէր վէ իցտամ ՏՐ Տիւիլի եր ետեն,
Հեմիւն թէնակելիի ՏԻՒ Տէրպէտէր ետեն :
Թէնպէլին հօգսան արը հէր տախմ իշի,
Չաթէն քէնափսի աէ նամէրա պիր քիչի :

Հէր կոյերենի պօսբան, հէր եիւզի կիւլենի տօքտան
սանման :

Պունու գուլաղա ալթուն կիւշ տէյիւ թաղըն
Սէնին եիւ դիւնէ տօղրու կիւլենաէն սագըն :

Եսնըլմանան պիր Ալան ՏՐ
Խոսան հաչան քի պէշէր,
Էլպէթ տիւշիւննէ տիւշէր :

Էմեֆ օլմակըննա եկմեֆ օլմագ :

Խոսան հէր եէրտէ օլմաղսա Փախ,
Հիչ պիր նիյմէթէ օլամազ նախլ :
Չալըշան՝ տաղլարը էշէր, աշար,
Թէնպէլլէր պիւսպիւթիւն տիւշէր, շաշար :
Հէր տէմ չաչըշմագ դանունը էվլէր,
Էպէլենաէն գօնուլմուշ պու թէմէր :

Տինլէյեն սկօլլէյենէն արին տուրուր :
Մէոլէյէն՝ մութլազա պիր օլմագ,
Տինլէյէն՝ սիւքիւթիւլէ էլլէր վազ :

Ինքիմալ ՏՐ Վատիւանիմ պիր կիւն օլսան տէրես բու-
րուսա :

Առ տան՝ աթէշ չըղար, աթէշտէն սու,
Դայրի միւմըն պիր շէյ տէյիլ տիր պու.

Հէր շէյին վար տըր պիր ինթիմալը,
Միւշրիլ տիր անըն սալթ իսթիմալը :

Եկրիւմէնիին նելիւն պիր եանընան եար :
Եէթիշէմը տիւին պիր շէյէ ուղաթմա էլինի,
Սէօլէյէմէյէճէլին շէյտէն տէ սագըն տիւինի :
Պիր շէյ պիւիրուն սէյլէ, սէնտէն իպրէթ ալսընլար,
Պիլմէզուն սիւքիւթ էյլէ սէնի ինսան սանսընլար :

Ինսանըն երի եկմեկ, տէրխսի կելիլմէկ, բարլը տիլինէն
մատա նէսի վար :

Պիր ինսանըն Փազիւթի աիլմատէ,
Էտէճէյի էյլիլին էլինաէ :
Սազըն էթմէ քիմսէյի թահպիր վէ թարտ,
Իշմէ պու ինսանի էն մուհիմ պիր շարթ :

Գ Ա Լ Պ Ի Մ

Պաշ ունումա թապիւպ տուրսա,
Տէրտիմէ պիր գիքիր եօրսա,
Իլէթիմի կէօրիւպ պուլսա,
Օ տա պիզզաթ կօգման օլսա :
Տէվա պուլմազ պէնիմ գալպիմ :

Էթրափըմա տօսթլար պէնի,
Էթսէլլէր պին պիր թէոէլլի,
Կիթմէզ աէրտիմ, չիւն թէմէլլի
Հաչան պէօլէ տիր թէճէլլի,
Մէորուր ումազ ասլա գալպիմ :

Ասրտը պէնի հատողդ քէտէր,
Հէր տէմ գալպիմ փէք միւքէտաէր,
Էղէլինաէն թա՛ մուգատոէր,
Մատէմ պէօյլէ տիր մուգարբէր :
Տէրտնաք օլուր տախմ գալպիմ :

Զար օլուրսա որհնէթ, իգալալ,
Հէր շէյ զաթէն պուլուր գէվալ.
«Տէրտի չէքէն պիլիր» հէր հալ,
Միւմքին մի թարիֆի տէրհալ,
Քէտէրնաք տըր հէր ան գալպիմ :

Բէֆ էտէմէմ թէլաշ մէրագ,
Չիւն էթմէմ տէլիլ իրագ,
Պիկիրմ քի պու տէրտ մութլագ,
Էտէճէք տիր պիր կիւն հէլաք :
Քիմոէ պիլմէզ պէնիմ գալպիմ :

Ղայպ էլլէսէմ թէնձէ ըիփահ,
Ասլա էթմէմ էնիյն ու ա՛հ,
Ամնա պիր տէ սարսա կիւնահ,
Եիւզ տէօնտէրսէ ոլ տէմ Ալլահ :
Շիքէսթ օլուր պէնիմ գալպիմ :

Գալարըլսա նամ ու շէրէֆ,
Պու տէլիլ տիր ասըլ էսէֆ:
Ա՛հ օլուրսամ թէքմիլ թէլէֆ,
Տէրունիմի սարար ալէվ,
Առ զան օլուր պէնիմ գալպիմ :

Հալիմ պէնի էթաէ մէյուս,
Կէօրէնլէր տէ օլուր ախլուզ,
Կէօրտէն անձագ չէֆիդ Յիսուս,

Միւթէվէճճին օլուր մախսուս,
Հայաթ պուլուր պէնիմ գալպիմ :

Եար տէյիլսէ պանա ֆէլէք,
Կէօքտէն էնսէ պիզզաթ մէլէք,
Կէօթէրիմ մի տողրու մէսլէք,
Լէքտարսա մատէմ եփւրէք,
Քիմսէ պիլմէզ պէնիմ գալպիմ :

Տէֆ օլմասա տէրտ ու իլլէթ,
Զօղալսա հէփ քէտէր, մինէթ,
Պուրատա տըր ասըլ հիքմէթ,
Պուլուրմույում պէն սէլամէթ,
Տուրըր խէ պէնիմ գալպիմ :

ԻՍԹԻՐՉԱՄԸ ԻՍԹԻՄՏԱԾ

ՑԻՍՈՒԽ ՔՐԻՄՏՈՒ

Ճ իսուս սէն սին կիւնէշ վէ ա
Սէնսիզ քէսէ պինլէրնէ վայ

Շ նայէթիէ հըֆզ էթ պիզ
Կէօթէր եօլու տողրու իզի.

Ո անա լայրդ համո վէ սիփա
Մանա ափտ նէճաթ խէլաս.

Ջ հանըդ տուր տէտին հա հ
Փէք մուզթազի թէնափին տիր պու.

Ռ էնի ճանտան սէվտիմ Յիսուս
Էթմէ պէնի ասլա մէյուս.

Տ էրէմ, ինսան, սէնտէ էջի
Սէնտէն կէլիր ոէվինձ չէնլիք.

Ս սհընլա սէն դըլ միւնէվվէ
Օլալըմ շատ վէ մուամմէր,
Մ մանըմլ սապլա տիր
Տէօնմէյէյիմ ապլա կէրի.
Է էնտէն կէլսէ թաթլը պիր սէ
Պէնտէն կիտէր տէրտ, զամ վէ
Ծ էրունիմտէն էտէրիմ րէտ
Հէր պիր կէօնէ արզու, չէնվէ
Ո ևութմամ պէն Խաչընը պ
Հայաթըմտա Օ եէք գայզու,
Է էն տէ պէնի շէֆիդ Յիսու
Լութֆ էթ, զիքր էթ հէր ան մա

ՄԵՇԱՀԻՐԻՆ ՔԵԼԻՄԱՅԵԸ ՄԵՇՀՈՒՐԻՆ

Տօղտուղունտա սէն աղլամագտա իթեն՝ կպէվենին սէվին-
միթէ իթի, եղի եաւ քի' եօթիւլինտէ կպէվենին
աղլամագտա իթեն՝ սէն միւհապէտէն սէվինէսին:

իշմէ սանա պիր ալթուն նասիհաթ տահա. պիր չօճուղ տիւնեայա կէլտիյի հէնկիամուա չիւպհէսիդ տիր քի հէման աղլամակա պաշլար, հալ պու քի էօթէտէ անըն էպէվէյն վէ անըպպասը տիւնեայա պիր ճան կէլտիյի իշխն մէսրուր վէ շատիւման օլուրլար վէ հագուրը տա վար, լաքին պէրիտէ մասում պէր տէվամ աղլար տուրուր, վէ պու թապիի եանի գարաբարզ պիր աղլայը տըր. շաեանը էհէմմիցէթ խուսուս շուրասը տըր քի, ոլ չօճուղ պէօլիւյիսուպ իրթիհալլը տարը պազա եւլեափի վէման պու տէֆա իշ պաշլաւշը էպէվէյն ու թէալլի գամիր անըն իշխն աղլոյըրուպ սրպլամակա պաշլարլար, էօլէն քիմսէ սատըգանէ էօմը կէշիրմիշ իսէ, չէր ուէ դատար էպէվէյնի պէրի թարափտա ֆիզան

էթմէքսէ խսէլէր աէ օ՝ էօթէ եազատա սահիլի սէլա-
մէթաէ միւէպպէտէն կիւլմէք վէ սէվինմէք խզրէ
ոլաճադ աըլը, պու տիւնեայտ աղլահարագ կէլսիցիմիդ
ֆարգ էթմէգ ախրէթէ ատսխ աղլահարագ կիւնէր խսէք
ասըլ մուճիպի էսէֆ ճիւէթ իշթէ պուրասը աըլը, ու
վաղթ պէրիտէ հէմ էպէլէյնիմիդ վէ էօթէտէ հէմ տա-
խի պիզ հազզլը սուրէթաէ ֆէրեատ ու ֆիղան էթ-
մէթաէ պուլընըլըդ. էօյլէ եաշահալըմ քի տիւնեայտ
աղլահարագ կիւնսիցիմիդ հալտէ օրատան սէվինէթէք
չբալըմ:

Նե գաւառ ին սէն պուրա աղլարարն,
Կօօֆէկ խինի տալա պաղլարարն :

Ազատ օլուլիթա սապանը կհօրեմէյէնէսին կիափի, վե
սապան օլուլիթա ազատիր կհօրեմէյէնէսին կիափի
Տիւշին :

Ե՞ց տօսթում տէր խաթր էլլիէ, պիր կիծէ կէլէծէք
պիր քի արթըգ սապահլայրն սէնին իշխու կիւնէշ տօզ-
մուեաճագ, ևա պիր կիւնտիւզ օլամագ քի՝ սէնին իշխու
աղջամ կիւնէշ պաթմահաճագ տըր, պիր կիծէ կէլէծէք
ար անըն կիւնտիւզիւ սանա պիր մէզար աչաճագ, ևա
պիր անըն կիւնտիւզիւ սանա պիր մէզար աչաճագ, ևա
պիր կիւնտիւզ օլամագ քի՝ անըն կիծէրինտէ սէն մէ-
զարտա խաթիրահաթ էտէծէքսին: Կիծէ հաթմաղըմրզա
կիրաբիժմիզ դէման մէզարս կիրիյօրուզ կիտի տիւշիւն-
մէրիիլուզ զիրա սիչէլէր ևաթտղա կիրմիշէր ամմա պիր
տահա գալգմայրպ ևաթագ անլէր իշխու մէզար մազա-
մը տա օլմուշ տէմէք տիր. հէր կիծէ իշխու պիուէրձէ
քի նուէլէր կէօպէրինի հաթմաղլարինսա գափասըմրարը
հագուէ, պիր տահա անձագ ախրէթուէ աչսափիմէքսէ
տիրէր: Վասաթ հիսասպը իւզուէ 45,000 ճանլար սա-
պիրէր: Վասաթ հիսասպը իւզուէ 45,000 ճանլար սա-

կիմէյէ եէթիշէմէմէքտէ սփրլէր, պու հիսապա պէն վէ սէն տախիլեղ, պիզ աէ սըրամըզա կէօրէ պիր կիւն պու հիսապը իքմալ էաէծէյիլ: էճէլի պիզէ եագլաշալրմադ իսթէմէյօր իսէքտէ, եաշատրգա պիզ քէնտիմիզ խապէրսիզէ էճէլէ: տոլբու աճէլէ էտիյօր վէ մէ զարա եազըն կիտէյօրըզ: էօլիւմ սապան իլէ ազշամըն արասընտա տըր տիւշիւն վէ անա կէօրէ հարէքէթ էյլէ: Միթէլէֆֆա Մր. Կլատսիթօնըն ձէնագէ ալայը վալասընըն իժրասը հէնկեամընտա դայէթ շաեանը ալզգաթ պիր վազաա վուզու պուլասու: Ուէսթմինսթըր ուլու քիլիուսինին չանլարընըն վուրուլմասը իշի նէլսըն իսմինտէ իսթիյար պիր տաէմին իստրէսինէ իհալէ օլունսու. ձէնաղէ՝ ալայը վալա իլէ մէզքիւր ուլու քիլիսէն հարէքէթ էյլէտիյի սըրատա՝ նէլսընըն իշարէթի իսզէրինէ գամփանալար չալընմակա պաշլատը, պու իսթիյար նէլսըն քէնտիսի տախի սէյիրափիզ պիր գամփանանըն իփինէ սարըլարագ չալմաեա պաշլատըզ էսնատէ՝ աչգ ու թէկսափւրաթընտան նաշի հէյէճանա կէլէրէք եէրէ տիւշիւպ տէրհալ թէսլիմի րուն էյլէտի զէվալը իսթիյար էկնի էօլիւմիւնի տախի էկնի էլիշի իլան էրմէտէ իտիյինի պիլմիյօր իտի: Պիզ պաշզալարընըն տէրտինէ տիւշտիւյիւմիւզ զէման քէնտիմիզի ունուտըրըզ. սափրէրին էօլիւմիւնի կէօրէքք պիզիմի պախա սփր գանն էթմէքէլէ՝ սրբի քէնտիմիզի ալտաթմըն օլուրըզ. «Իզէ էն եազըն շէյ էօլիւմ տիր: նէ շէյսուխէթ հալի վէ նէ աէ կէնզիլք չազը էօլիւմ իշին մուայէն պիր վազթ թային էաէմէզզ. պու պապտէ խաթրըմա կէլէն պիր վազացը տախի քի՝ րէյիւլ այն միւշահէտէ էլլէմիյիմ տիր դիքը էթմէքսիլ կէչէմէթ. պիր սապահլացն պիր խանկան իքի ձէնազէնին պիր չպարըւըզ կէօթիւրիւլատիյիւնիւ կէօրափիյիւմտէ մէթաթ էտէնէրտէն պիրիսինին կէնճ վէ տիկէքինին

իսթիյար օլտու զընը խապէր վէրտիլէր քի. իքիսի տէ պիր կիմէտէ էօլմիւշէր. իսթիյար՝ էօլէն կէնճ գամարնըն գայըն փէտէրի օլուպ կէլինիսին պաշընտա աղլար իքէն գիւթէթէթէն տիւշիւպ քէնտիսիմուէ մէրգումէյէ եօլտաշ օլմուշ. էճէլ ափանսուզ իսպաթը վիճուտ էյլէշիպ իսթիյար, կէնճ ասլա էսիրկէմէզ. անըն քէսքին թըրփանը մուսավաթէն հէր շէյի քէսէր աթար:

Տախմա տուր սէն ուեանըզ, այրգ.

Ինսան օլանա բամի պէօլյէ լալըզ:

Տերունի փաքինէն նուրա նախ օլան իման գարանլրգտա օրուրա պիլէ զիւայս մազիա օլապիիթ: Լսիքն տերունիկի մուրտա Ֆիք իկ սօլու օլան իմակէկ հօլին զիւալբնա պիլէ զարանլրգտա կէզէրկէ: (Միթէլն)

Հշըգտա կէզէն ատէմլէր վար քի սիֆիր զարանլրգտա տըրլար. պիլաքս սիֆիր զուլմէթաէ օխուրան քիմէլէր տախի վար քի անլէրէ նուր լէման էլլէր, քիմէլէրի մանելիի վէ տիկէրի մատափ զարանլրգտա արը, քիմէլէրի մատափ վէ տիկէրի մանէվի նուր արը կիւզա նահ ինսանը իւի ճիհանտա տախի զօյու զարանլրգտա պիլիլլու, սալան տախի ինսանը տիւշիւպ ափրագարըզ միսիլլու, սալան տախի ինսանը տիւշիւպ պիլիլլու, նուրլարա միւսմիթէթ նուրլարա միւսմիթէթ զըլար. էպէտի զուլմէթ վէ էպէտի նուր սուրբատան պաշլար, նէ, մութմէթ վէ էպէտի նուր սուրբատան պաշլար, վէ նուրլարը անլէրէ քի նուրտա սաքին օլուրլար, վէ նուրլարը չար ճանիպ ի ճիհանտ միւտափի իշարալ էյլէր:

Սկնեն վար իսէ սէնափի պիր նուր,

Գորգմա հիչ պիր ան օլ շատ ու մէկուր:

Հայաքընը սէվկը իսէն վագբրին խասան էրմէ, չինէի վագբ չօլ մասսէ տիր ին նայար անտէն միւթէտէրի

տիւ: Եկեւ վազր՝ ներ ուշին զբայերտաքը խու Ֆեմիի
վազր տախի տիւնեւնին են ազիմ միւսարիթլիի տիւ:
(ԹՐԱՆՔԻՒՆ)

«Վագթ նազտ արը» տէնիմիշ օլուազ ճիհանաւա էն
զիզըյէթ չէյ վագթ արը, չին ի հէր շէյին հայաթ
վէ մէջնուտիյէթի վագթա միւթէվագզըթ վէ միւհթան
արը, վագթ տօղուտան հայաթ տէմէք օլուոց հայաթ
նէ գատար զի զբայմէթ խու վազթ անտէն առան զիհա-
տէ կիրանապէնա արը, վիրա հայաթ պիլէ միրուր էյ-
լէյիզ զայ օլուր, լաքին վագթ միւէսպէտ տիր, վագ-
թըն զըյմէթինի թագտիր էտէմէյէն հայաթըն մէզիյթ
վէ ֆազլէթինի թէֆէնիսմ էտէմէզ, վէ վագթընը ֆէվիթ
էտէն հայաթընը մէզիթ էտէր, վագթ միրուրըլա հայաթ
տիւ քէնիր: Անմազ ատէմէլէր, վագթան խոթիփատէ էտէ-
մէտիթէթինտէն, վագթլար նէ անէսթէ անէսթէ կէշի-
յօր, պիր կիւն, պիր սէնէ հիւքմինաէ տիր տէյիւ իսթի-
քեա էտէրէր: Ազիլ ատէմէլէր խու՝ պիր տազիփալարընը
պիլէ ֆէվիթ էթմէք խոտէմէյիա՝ վագթը հիւնի իտարէյէ
զայէթ մուգայէտ պուլունտրգլարընան դէֆանլար նէ՝
թէզ կէլիու կէչիյօր տէյիւ միթէէսսիփ օլուրլար: վագթ
ձէնապը Պարինին եէկեանէ էն ձէլլի մէզիփաէսի տիր:
Պիր տազիփա իչինաէ եկւզ պին լիրա գազանմանըն
ինթիմալը վար, լաքին ֆէվիթ էտիլէն պիր տազիփայը
եկւզ պին լիրա իլէ իյատէ էթմէնին իմքեանը եօգ արը:
Էօլմէք իւզրէ պուլունան պիր Գրալիչա՝ էօլիւմ եա-
թազընաա իքէն պիր գաչ սաաթ տանա եաչամաք օլ-
րունա պիւթիւն վարիյէթինի վէրմէյէ հազըր պուլուն-
տուզընը եանընտա քի թազիփալէրէ նիտա էյլէտի իսէտէ
չի չարէ քի, անըն հիսազորդ վէ քիւլիյէթլի մալ վէ
փարալարը մէրգումէնին մաթլուպունու սալթ պիր գաչ
սաաթ իչիւն ինըաեա գատիր օլամատըլար:

Ճըֆզ երմէի իչիւն վազր ու հայաթ,
Զայ երմէմէի նիչ պիր հուրապը :

ԽԵԼԱՍՔԵԱՐԸՆ ՍԱՆԱ ԽԵԹԱՄԸ

Թէրք էյլէտիմ թամիթ ու թաճ,
Օմուղալըմ գանլը խաչ,
Պէնի սէվէ՞րմիսին,
Աճ իսէն վէ լա իլաճ,
Պէնտէ ովար ինթիյաճ.
Պանա կէլի՞րմիսին :

Վէրմէք իչիւն իմթիյազ,
Հէմ զըյմազա սէնի շազ,
Կէօքաէն էնտիր եէրէ,
Տօլաշարագ վէրտիմ վազ,
Տէփ օլտու խայլը էմրազ,
Պուլատուոր չօգ չարէ :

Քեռփփէի սիչարէկնան,
Մէյուս, աէրանաք վէ նալան,
Եազլաչըն պիզ պանա,
Պէնտէ հազըր արը հէր ան,
Թագտիթ, աէվա ու աէրման,
Բահաթպախչ ըմ ձանու :

Հագգտան էտիլտի թագտիր,
Օլտում տիւնեայա զանիր,
Հազիփի նուր ըմ պէն
իսթիմալ էթ չօգ թէտպէր,
Հազըրլա տօղրու զամիր,
Խէլաս օլասըն սէն :

Սատրը օլուննատ իլհամ,

Սանա էնտիրտիմ քէլամ,

Թի օլասըն եէնի.

Մահզա էտէրիմ իպրամ,

Օգու անը պէր տէփամ,

Սէվէր իսէն պէնի :

Պէն իմ սանա պաշ սէրտար,

Աէի Փէտէրէ ինզար

Էթմէր իչիւն կէլափիմ,

Գալմա միւքէտտէր նաչար,

Կէլ էյլէ պիր սօն գարտար,

Վէ օլ պանտ թէսլիմ :

Մահզ էյլէտիմ մաթէմ, եաս,

Տօղրու եաշա պուլ խէլաս,

Էթմէ հիչ պիր կիւման,

Վար սանա կէօքտէ միրաս,

Էյլէ ճանտան շամտ, սիփաս,

Հէր կիւն վէ հէր դէման :

Պունը պիլէսին մութլագ,

Փաք չըգմազսա գալագ, ախլագ,

Զէքէրափին ան, էնին.

Պիր ան էթափին մի խարաք,

Սօն կիւնտէ օլուն հէլաք,

Նիձէ օլուր հալին :

Սէնին իչիւն գաչ տէփա,

Զէքտիմ էնվափ ճէփա,

Իգրաք էտէ՞րմիսին.

Գալմըն իրէն պի վէփա,

Պախչ էթափիմ սօնսրզ սէփա,

Պունը պիլի՞րմիսին :

